

مهم‌ترین پروژه وزارت ارتباطات مثل سرعت نت

۱۵۹۱۴

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی، مسیح ایران
صدای بهرگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰ تومان

فصل جدید راه پو مضمون:
روایت سال‌های جنگ

شماره پست ۲۳۳
چهارشنبه ۱۷ خرداد ۱۴۰۲
۱۳۳۵ شماره پستی
تاسیس ۲۰۱۳
شماره ۲۰۰۲

www.ferehixtgan.ir | Wed | 8 Nov 2023 | vol.15 | No. 4002 | 16 Pages

پس از ملاقات محمود عباس با وزیر خارجه آمریکا عوامل او اطلاعات مبارزان فلسطینی کرانه باختری را در اختیار صهیونیست‌ها قرار می‌دهند

ندیمه بی بی

صفحه ۸

رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس در گفت‌وگو با «فرهیختگان»: **مجلس در برنامه هفتم ۶۰ درصد به توصیه‌ها عمل کرد**

۲،۷

«فرهیختگان» جزئیات آماری سریال‌های مجوزدار یک سال اخیر را منتشر می‌کند **۵۲ مجوز ساترا برای شبکه نمایش خانگی**

۱۲،۱۳

مصوبه تلفیق برای یک‌ساله شدن سربازی شدنی است؟

دیس لایک نظام وظیفه

۷

ابلاغ سیاست‌های کلی توسعه دریامحور از سوی رهبر انقلاب

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجرای بند یکم اصل یکصد و هفتم قانون اساسی و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی توسعه دریامحور را برای اقدام به روسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ کردند.

بر اساس این ابلاغیه قوه مجریه موظف است با کمک مجلس شورای اسلامی و قوه قضائیه و با بسیج دستگاه‌های مسئول، برنامه جامع تحقق این سیاست‌ها را شامل تقدیم لایحه، تصویب مقررات و اقدامات اجرایی لازم در مهلت شش ماهه ارائه کند.

متن سیاست‌های کلی توسعه دریامحور به این شرح است:

- ۱- توسعه دریامحور به معنای توسعه فعالیت‌های اقتصادی دریاها و خصوصاً دریاهای آزاد و اقیانوس‌ها از مواهب الهی و ذخایر منابع سرشاری برای زمینه‌سازی رشد علم و فناوری، افزایش کار و ثروت، تأمین نیازهای حیاتی و تولید اقتدار و بستر مناسبی برای تمدن‌سازی می‌باشند. ایران با موقعیت ممتاز جغرافیایی و قرار داشتن بین دو دریا و برخورداری از هزاران کیلومتر سواحل و نیز جزایر و ظرفیت‌های فراوان بر زمین مانده، لازم است با حضور مؤثر در ساحل، فراساحل، دریا و اقیانوس بهره‌گیری از آن به عنوان یک پیشران و محور توسعه کشور، برای احراز جایگاه شایسته منطقه‌ای و جهانی در بهره‌گیری از دریا اقدام کند. از این رو سیاست‌های کلی توسعه دریامحور به شرح زیر تعیین می‌گردد:
- ۱- سیاست‌گذاری یکپارچه امور دریایی و تقسیم کار ملی و مدیریت چابک و کارآمد دریا به منظور بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌های دریا، برای احراز جایگاه شایسته جهانی و رتبه اول در منطقه.
- ۲- توسعه فعالیت‌های اقتصادی دریامحور و ایجاد قطب‌های توسعه دریایی پیشران در سواحل، جزایر و پس‌کرانه‌ها به گونه‌ای که نرخ رشد اقتصادی در حوزه فعالیت‌های دریامحور (اقتصاد دریامحور) طی ۱۰ سال همواره حداقل دو برابر نرخ رشد اقتصادی کشور باشد.
- ۳- تسهیل توسعه سرمایه‌گذاری و مشارکت داخلی و خارجی با ایجاد زیرساخت‌های لازم نرم‌افزاری و سخت‌افزاری (حقوقی، اقتصادی، زیربنایی و امنیتی).
- ۴- تدوین طرح جامع توسعه دریامحور با بهره‌بندی دریا، کرانه و پس‌کرانه و تعیین سهم و جغرافیای جمعیت، تجارت، صنعت، کشاورزی و گردشگری، خصوصاً در سواحل و جزایر جنوب و بالاخص سواحل مکران با تأکید بر هویت ایرانی - اسلامی طی حداکثر یک سال پس از ابلاغ سیاست.
- ۵- بهره‌برداری حداکثری و بهینه از ظرفیت‌ها، منابع و ذخایر زیست‌بوم دریایی با ممانعت از تخریب محیط‌زیست دریایی به خصوص توسط کشورهای دیگر.
- ۶- تأمین و ارتقای سرمایه‌انسانی و مدیریت متعهد و کارآمد و ایجاد پشتوانه علمی، آموزشی و پژوهشی برای توسعه دریامحور و زیست‌بوم نوآوری و فناوری دریایی.
- ۷- توسعه همکاری‌های اقتصادی، تجاری و سرمایه‌گذاری در طرح‌های بزرگ مقیاس و دانش بنیان زیرساختی، تولیدی و خدماتی با کشورهای همسایه و سایر کشورهای به منظور بهره‌گیری از ظرفیت‌های دریایی و حضور مؤثر در معابر بین‌المللی و دستیابی به موقعیت قطب‌های منطقه‌ای.
- ۸- افزایش سهم کشور در حمل و نقل دریایی و ترانزیت با ایجاد و تقویت شبکه حمل و نقل ترکیبی.
- ۹- حمایت از سرمایه‌گذاران بومی و محلی در طرح‌های توسعه‌ای و حمایت از فعالان اقتصادی و نگاه‌های کوچک و متوسط جامع محلی در حوزه‌های مختلف از جمله صیادی، کشاورزی، صنعتی و گردشگری.

سازمان نظام مهندسی و شهرداری‌ها حرکت با سرعت حلزون

کیلووات ساعت بر مترمربع انرژی اعلام می‌کند که فاصله نجومی با میانگین اروپایی‌ها - معادل ۵۰ کیلووات - دارد. شاخص شدت انرژی ایران حدود چهار برابر کشور ترکیه و در سال ۲۰۱۸ حدود ۶۷ برابر آلمان بوده است. حداقل برآوردها از اتلاف انرژی بالغ بر ۲۵ میلیارد دلار در سال است. این میزان اتلاف تنها در حوزه صنعت ساختمان نگران‌کننده و تاسف بار است.

میزان بالای هدررفت انرژی در ساختمان‌ها و اصطلاحاً «نشت حرارتی» توجه ما را به طراحی درست و مهندسی بازسوها، معطوف می‌کند. طراحی نامناسب حرارتی، عایق بندی غیراصولی سیستم‌های گرمایشی، دیوارهای بدون عایق، وضعیت نامناسب سقف، کیفیت نامطلوب درها، درز پنجره‌ها و همچنین استفاده نکردن از کنترل‌کننده‌های گرمایشی موجب هدررفت انرژی در بخش خانگی می‌شوند، لذا دقت بیشتر در نوع معماری، اجرای جزئیات و استانداردهای سختگیرانه برای عصر مفید بازسوها می‌تواند تأثیر مستقیمی بر کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی در کشور داشته باشد. علی‌رغم تأکید دقیق رهبر انقلاب، طی ۱۷ سال گذشته میزان هدررفت انرژی در ساختمان‌های ایرانی کاهش جدی - علی‌الخصوص در مقایسه با توفیقات این موضوع در کشورهای همسایه مانند ترکیه - نداشته است. جامعه بزرگ مهندسی ساختمان و مجموعه مدیریتی شهرداری‌ها، عملاً شرم‌نده مردم و رهبری است که نتوانسته الگوی تراز معماری انقلاب اسلامی در این حوزه - حوزه مراقبت معماری با اقلیم و انرژی - را به ثمر برساند. امید است:

- ۱- این فاصله جدی با استانداردهای مرسوم دنیای معاصر و کشورهای همسایه، هرچه سریع‌تر با مطالعه و مشارکت مردم و وزارت راه و شهرسازی برطرف شود.
- ۲- سیاست‌های تشویقی برای ارتقای بهره‌وری انرژی در خانه‌های قدیمی، به صورت شفاف در شهرداری‌ها تدوین و مطالبه شود.
- ۳- بازمهندسی زنجیره تولید صنعت ساختمان با سواست نسبت به مقوله انرژی به جای کلی‌گویی و اصطلاحات مبهم و شانه خالی‌کننده مسئولان مانند اصطلاح بی‌متولی، «زوم فرهنگسازی!» مشخصاً مطالبه این موضوع را کلیتاً بزند.
- ۴- متولی‌گری حوزه انرژی در ساختمان قانوناً و رسماً با ورود مجلس از شرکت بهینه‌سازی وزارت نفت و نهاد ساتبا در وزارت نیرو گرفته شده و به وزارت راه و شهرسازی - به صورت مشخص مرکز تحقیقات راه و شهرسازی - سپرده شود.

پرواز از پمپ بنزین

کوچه‌کشی و تقسیم و سندی‌گری و چندبرابر فیروشد... ولی... من هم باید کارم را می‌کردم، دستور رسیده بود، ساعت هشت و ۲۸ دقیقه و ۳۰ ثانیه باید تمام شده باشد. مکان هم پمپ بنزینی درست روی پمپ شماره هشت، من توی ماشینش بودم و تماشا می‌کردم، برنامه‌هایش را که روی کاغذ می‌نوشتی برای تک‌تک روزهای زندگی ۲۸ سال آینده هم یک روز خالی نداشت ولی من هم مامور بودم و معذور به دست‌هایم نگاه‌کردم و به چشم‌هایم و به چای که شادی دم کرده بود و به موسیقی‌ای که از باندهای بنز سره‌ای‌اش پخش می‌شد. همیشه انگار بار اولم است.

انگار زمین تنها همین یک موجود زنده دارد، من مطیع فرمان خدایی هستم که این کار را بر عهده‌ام گذاشته و ذره‌ای تخطی از آن ممکن نیست. اطاعت محض، توی همین آنات بودم که پیچید توی پمپ بنزین، ساعت هشت و ۱۸ دقیقه پمپ بنزین جلوش بود، یکی یکی باک‌هایشان را پمپ بنزین برای ادامه زندگی، چه عجب، این موتوری که رد شد راهم پس فردا توی فهرستم دارم، توی تونل تخریب، درست وقتی که دارد چند ماهی‌گران قیمت آکواریومی را می‌برد برساند به خانه‌ای در بالای شهر من خدمت می‌رسم، موتوری را می‌برم و ماهی‌هایم می‌رند اما مرگ ماهی‌ها کار من نیست، مرد بنزین می‌زند، از صندوق بطری اکتان را برمی‌دارد و نیمش را خالی می‌کند توی باک و می‌نشیند توی ماشین. ساعت هشت و ۲۸ دقیقه است. از پامپ‌های شروع می‌کنم، دردی به قفسه سینه‌اش می‌نشیند، پیش چشم‌هایم سیاهی می‌رود و سرش شل می‌شود روی بوق پهن و بزرگ فرمان و بوق ممتد فضای پمپ بنزین را پر می‌کند. ماشین‌ها و کارگرها اعتراض می‌کنند. کسی حواسش نیست مرد جانش را به من داده و همه آن برنامه‌ها لغو شده است. کسی حواسش نیست چای شادی یخ کرده، وکیل پیام داده سلام آقای مهندس فردا صبح خدمت‌تان می‌رسم برای ارائه گزارش سوله‌ها... مرد توی بغل من است جانم، دادم به آسمان می‌بروش. از بالا به شهر نگاه می‌کنم. مردم مثل مورچه در هم می‌لولند... من چقدر کار دارم... اعضا؛ فرشته مرگ

حامد عسکری
شاعر و نویسنده

ریموت درزگیر دفترش را زد و توی آسانسور گوشی‌اش زنگ خورد. من کنارش بودم و می‌دانستم قرار است همین روزها ملاقاتش کنم. خیلی وقت‌ها شده که وقتی قرار بوده با یکی ملاقات نهایی مان باشد، یک‌هو همیشه را پایین آورده و دست‌گلی از دخترکی خرید، یا سفرهای انداخته و یا صدقه‌ای داده و دیدارمان به تعویق افتاده، و معمولاً هم اینجوری است که وقتی وقتش می‌رسد، از چند روز قبل رصدش می‌کنم که کجا است و چه می‌کند.

من توی آسانسور کنارش بودم، گوشی‌اش را درآورد و به پیامک موجودی آموزش نگاه کرد و لبخند زد. بعد برای وکیلش ویس فرستاد و از او خواست که سوله‌های کیش را زودتر مهیا کند. تجهیزات کارخانه‌ای از دی‌دی‌اند می‌رسند و اگر سوله‌ها حاضر نباشند کلی باید پول هتل و پذیرایی و دیزکرد و این‌هایی هاد بدهند. از آسانسور که بیرون آمد، شادی زنگ زد و گفت که سهیلان زن مهندس جودکی زنگ زده و گفته قرار است اسفند بوند تور آفریقا و من بهشان گفته‌ام ماه می‌آیم. هم‌زمان که داشت با شادی حرف می‌زد به حجم کارهایش توی اسفند فکر کرد و به اینکه نمایندگان تهران را باید بسپارد به خانبازی و با شادی بیرون سفر. به شادی گفت راه اقدام و می‌آیم در موردش صحبت می‌کنیم و خدا حافظی کرد. خیلی وقت بود گرفتار کار شده بود و برای شادی و بچه‌ها کمتر وقت می‌گذاشت. شادی حشش یک مسافرت پرهیجان بود و او این بار دلش نیامد نه بگوید. توی ماشین نشست و به عکس پس‌زمینه گوشی‌اش که خودش بود و شادی زل‌زد و قربان صدقه چشم‌هایش رفت. توی اتوبان من کنارش بودم و همه فکرهای توی کله‌اش را می‌خواندم. همه برنامه‌های توی سرش عین‌آینه جلوی شفاف و روشن بود. قرار بود حیاط بایبنی ویلای رامسر را افاقیا بکارد. قرار بود زنگ بزند آتمام ساخت زمین اسپانیایی اسپش، فروغ، را که از چرم گارمیش مغولی بود پیگیری کند. قرار بود زمین‌های شاما شهر را بورد ببیند و چند هکتاری بخرد و ببیند از یک گوشه تا وقت رشدش برسد و لقمه لقمه کند و بعد از

روایت سال‌های جنگ

فصل جدید رادیو مضمون منتشر شد!

رادیو مضمون، کاری از گروه پادکست‌های همیشه در میان و روزنامه فرهیختگان

@radiomazmoon

مجلس در برنامه هفتم ۶۰ درصد به توصیه ماعمل کرد

روز

زهرا طیبی
خبرنگار گروه نقد روز

وجود یک بازوی پژوهشی قوی برای بررسی و ارائه پیشنهادها درباره طرح و لوایح مجلس، امری بوده که مرکز پژوهش‌های مجلس، آن را پیگیری و اجرا می‌کرده است. این امر البته به این معنی نبوده که آنچه از جانب مرکز پژوهش‌های مجلس ارائه می‌شده است، منطبق با نظر مجلس بوده یا مجلس پیشنهادهای مرکز را مورد توجه قرار می‌داده است اما پیشنهادهایی نیز بوده که از جانب مرکز پژوهش‌ها ارائه می‌شده و پایش به کمیسیون‌های مجلس، باز می‌شده است. تدوین لایحه تجمعات مجلس، ازجمله این موارد است. این روزها اما روزهای پرکار نمایندگان مجلس برای بررسی برنامه هفتم توسعه در صحن است. برنامه‌ای که رفت‌وبرگشت‌های آن حواشی زیادی به همراه داشت و البته مرکز پژوهش‌ها نیز پیشنهادهایی درباره موارد مهمی که باید در برنامه هفتم مورد توجه قرار بگیرد، ارائه داد. برای بررسی جزئی‌تر تصمیمات در روند تدوین برنامه هفتم و سرنوشت برخی طرح‌ها و تصمیماتی که مرکز پژوهش‌ها به مجلس ارائه کرد با بابک نگاهداری، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس، گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

ابتدای بحث به برنامه هفتم توسعه در مجلس و حواشی‌ای که این برنامه به همراه داشته، پردازیم. توضیحاتی درباره روند بررسی برنامه هفتم در صحن مجلس بفرمایید.

یکی از موضوعاتی که الان در جامعه ما و در مجلس شورای اسلامی مطرح است، بحث برنامه هفتم و تصویب آن است. برنامه هفتم پیشرفت و توسعه درحقیقت نقشه راه حرکت کشور در پنج سال آینده برای رقم زدن یک پیشرفت و توسعه در کشور است. نظام حکمرانی کشور، تصمیم می‌گیرد که می‌خواهد برنامه توسعه آینده و کشور و ملت و مردم را به کدام سمت و سو ببرد و در حقیقت اولویت‌های اصلی که می‌خواهد دولت و حکومت تصمیم بگیرد و جهت‌گیری به آن سمت بکند، چه اولویت‌هایی است. مطمئناً توصیه مرکز پژوهش‌ها هم به دولت هم به مجلس، این بوده که برنامه هفتم اولویت‌محور و با تمرکز بر مساله اصلی کشور نوشته بشود. اینکه ما فکر کنیم برنامه هفتم محملی است برای اینکه باید همه موضوعات کشور، اعم از موضوعات جاری تا راهبردی در برنامه هفتم نوشته بشود، شاید نگاه صحیحی نباشد. برنامه پیشرفت و توسعه جای اولویت‌ها و مسائل اصلی کشور است و باید به تعداد محدودی (شش یا هفت مورد) اولویت اصلی تعیین بشود و همه زمامداران و مدیران حکمرانی به یک اشتراک ذهنی برسند که می‌خواهند در پنج سال آینده، روی آن اولویت‌ها تمرکز کنند و با تحقق آنها، نوبدبخش پیشرفت و توسعه برای کشور باشند. انتخاب آن اولویت‌ها شاید یکی از اصلی‌ترین مباحث محوری برنامه هفتم توسعه است، که چه چیزهایی می‌تواند کشور را در پنج سال آینده به پیشرفت و توسعه برساند. بنابراین، اصل عامل، تعیین اولویت‌ها و تمرکز روی آنهاست. از طرف دیگر توصیه ما به دست‌اندرکاران برنامه هفتم پیشرفت و توسعه در دولت و مجلس این بوده که ما فرآیند تدوین برنامه را تا حد امکان به‌گونه‌ای منسجم و سازمان‌دهی شده طراحی کنیم، که حتی ریاست محترم مجلس با جلسات مشترکی که با حضور رئیس‌جمهور و سازمان برنامه بودجه و نمایندگان دولت چندین ماه با ریاست رئیس مجلس شکل گرفت، سعی کردند تلاشی برای ایجاد این سازماندهی و انسجام در فرآیند سعی ایجاد کنند تا این اولویت محوری و تمرکز روی مسائل اصلی حاصل بشود. فرآیند برنامه‌ریزی در دوره‌های مختلف کشور را نگاه کنید، خیلی غیرمتمرکز انجام می‌شده است. یعنی وزارتخانه‌های کشور، مسائل و موضوعات بخشی خودشان را تدوین می‌کنند و این را در قالب اولویت‌ها و پیشنهادها و برنامه‌های خود به سازمان برنامه‌بودجه می‌فرستند. سازمان برنامه‌بودجه هم پیشنهادهای وزارتخانه‌ها را تجمیع می‌کند و به دولت می‌فرستد، دولت هم دستی به سر و روی آن می‌کشد و به مجلس می‌فرستد. تا همین‌جا که این فرآیند در دولت طی شده است نیز یک عدم تمرکز در برنامه‌ریزی دیده می‌شود. ما انتظار داریم که نظام حکمرانی و برنامه‌ریزی کشور روی اولویت‌های پنج سال آینده، به یک وحدت نظر برسند و برنامه براساس آن اولویت‌ها با رویکرد متمرکزی که دولت مرکزی مسئولیت آن را برعهده می‌گیرد، تدوین بشود. این امر در سال‌های گذشته در برنامه‌ریزی کشور دیده نشده است و بیشتر برنامه‌ها تجمیع اولویت‌ها و نیازهای بخشی بوده است. بنابراین فرآیند تهیه برنامه توسعه در دولت، خود غیرمتمرکز است. تازه این به مجلس می‌رسد. یک عدم تمرکز جغرافیایی و استانی هم براساس دغدغه‌هایی که نمایندگان مجلس در حوزه‌های انتخابیه و مسائل محلی و منطقه‌ای دارند، در برنامه دیده می‌شود؛ آنها هم بالاخره آن دغدغه‌ها را در قالب برنامه توسعه در دوره‌های قبل دنبال کرده‌اند. بنابراین در کنار این عدم تمرکز بخشی، یک عدم تمرکز جغرافیایی هم به دغدغه‌ها و نیازهای روی برنامه اضافه شده است. در نتیجه شاید این مسیر که در دوره‌های اول تا ششم طی شده باعث شده این عدم تمرکز در دولت و مجلس، طراحی برنامه مبتنی بر اولویت‌ها و مسائل اصلی کشور، تحقق برنامه را کمی مشکل کند. حالا دولت و مجلس، در این دوره تلاش کردند، با افزایش تعاملات باهم و رفت و برگشت‌هایی که بین دولت و مجلس انجام می‌شود با ارتباط نزدیک و صمیمی و کارشناسی ریاست مجلس، جلسات مشترک بین دولت و مجلس را برقرار کردند که بتوانیم با یک گفت‌وگو و ذهنیت مشترک، برنامه را تا حد امکان، اولویت‌محور تدوین کنیم. بالاخره توفیقاتی حاصل شد و جاهایی هم عدم توفیق بود، یعنی آنچه‌انجام نشد که توقع مرکز پژوهش‌ها بود یا انتظار خود شخص رئیس محترم مجلس که تمام اهتمامش را کرد برای اینکه این اولویت محوری را پیش ببرد، جاهایی موفق بود و جاهایی هم ناموفق. بالاخره برنامه هفتم الان دارد جلو می‌رود، البته باید حواس‌مان به بحث اجرای برنامه هم باشد،

متأسفانه در کشور ما اسناد ملی و برنامه‌های توسعه نوشته می‌شود و بعد از اینکه نوشته و تصویب و اجرا شد، عملاً هیچ نهاد راهبری در کشور وجود ندارد که عهده‌دار راهبری و اجرای برنامه پیشرفت و توسعه در کشور شود. ظاهرش این است که سازمان برنامه‌بودجه راهبر برنامه‌های توسعه است، ولی حداقل در دوره‌های قبل این امر اتفاق نیفتاده است، ان‌شاءالله این دوره بهتر باشد و سازمان برنامه هم اهتمام بیشتری روی بحث برنامه هفتم و اجرای آن داشته باشد. اما آنچه بررسی مرکز پژوهش‌ها در دوره‌های قبل نشان می‌دهد، این است که سازمان برنامه بیشتر انرژی‌اش را روی بودجه و تخصیص بودجه متمرکز کرده است. شاید ۸۰، ۹۰ درصد انرژی سازمان برنامه روی بودجه و ساختار بودجه استوار است و برنامه هم عملاً مغفول واقع می‌شود و آن راهبری و نظارتی که انتظار می‌رود روی یک برنامه توسعه وجود داشته باشد و نهادی پیگیر مصوبات و احکام برنامه هفتم باشد، در دوره‌های قبل نبوده است. امیدواریم که سازمان برنامه این موارد را در این دوره، درست پیش ببرد. این راجع به فرآیند طراحی و تصویب و اجرای برنامه است. بحثی هم محتوای برنامه است یعنی اینکه اولویت‌ها باید روی چه چیزهایی تمرکز پیدا کنند. ما در مرکز پژوهش‌ها تقریباً یک‌سال قبل از اینکه دولت محترم، برنامه پیشنهادی خود را به مرکز ارائه دهد، برخاسته از مجموع مطالعاتی که در چندین ماه انجام داده بودیم، نسخه‌ای پیشنهادی از برنامه هفتم توسعه را تهیه و در اختیار نمایندگان مجلس، دولت و مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار دادیم و با تحلیل راهبردی همه‌جانبه، هم از شرایط بین‌المللی و منطقه‌ای که کشور ما در آن قرار دارد و هم در شرایط داخلی که پتانسیل‌ها و ظرفیت‌ها و محدودیت‌هایی دارد، سعی کردیم با رویکردی آرمان‌گرایانه و واقع‌بینانه، اولویت‌هایی برای کشور تشخیص دهیم و در اختیار دست‌اندرکاران و حکمرانان قرار بدیم. روی دو سه محور خیلی تاکید داریم که می‌تواند پیشران پیشرفت و توسعه در پنج سال آینده در برنامه هفتم باشد. یکی بحث جایابی و جانمایی در نظام بین‌الملل و اقتصاد بین‌الملل بود که ما پیشنهاد دادیم که هر قدر بتوانیم در زنجیره ارزش‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، چه در مسیر کریدور شمال به جنوب که از طریق روسیه و اوراسیا به منطقه جنوب ایران رد می‌شود و چه در مسیر شرق به غرب که از کمربندی راه ارس ایران رد می‌شود، هرچقدر بتوانیم اقتصاد، صنعت و کشاورزی کشور را درگیر این زنجیره ارزش‌های اقتصادی، بین‌المللی و منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای کنیم و این امر می‌تواند یکی از پیشران‌های توسعه و پیشرفت کشور باشد. ما به این موارد پرداختیم که نظام جمهوری اسلامی می‌تواند در این زنجیره اقتصادی در قالب کریدورهای بین‌المللی، چه نقش‌هایی را به عهده گیرد، چه خدماتی به این زنجیره‌های اقتصادی دهد و چه بهره‌بردارانی از این زنجیره‌ها کند. اگر این اعتقاد بر برنامه ما حاکم شود، آن وقت تدوین استراتژی صنعتی ما و تعریف پروژه‌های عمرانی و صنعتی‌مان باید در چهارچوب و در مسیرها و زنجیره ارزش‌های کریدورهای اقتصادی شکل گیرد و دیگر نمی‌توانیم استراتژی‌های صنعتی کشور را به صورت منفعل، بدون توجه به فرصت‌های بین‌المللی و منطقه‌ای طراحی کنیم یا حتی نحوه توسعه جاده‌ها و شبکه ریلی و حمل‌ونقل کشور را بدون توجه به این زنجیره‌های بین‌المللی شکل دهیم. توصیه ما این بوده که با دیپلماسی اقتصادی فعالی که در برنامه هفتم توسعه باید به‌طور ویژه‌تر دیده شود، بتوانیم منافع و توسعه و پیشرفت کشور را در قالب این زنجیره‌های اقتصادی و کریدورها دنبال کنیم. دومین توصیه ما به برنامه‌ریزان این بوده که شاید پنجره فرصت دومی که برای برنامه هفتم توسعه کشور مطرح است، بحث اقتصاد دانش‌بنیان و مجموعه زیست‌بوم دانش‌بنیانی است که به‌همت رهبر انقلاب و با تکیه‌ای که بیش از یک دهه به بحث دانش‌بنیان، اقتصاد و فعالیت‌های دانش‌بنیان به‌عنوان پنجره فرصت نظام جمهوری اسلامی داشتند، دنبال شده است و در همین راستا و با اهتمام فعالان عرصه دانش و فناوری، زیست‌بوم بزرگی از شرکت‌های دانش‌بنیان بالغ بر ۹ هزار شرکت دانش‌بنیان در کشور شکل گرفته که می‌تواند زیرساخت مهمی برای کشور تلقی شده و به‌عنوان یکی از پیشران‌های توسعه اقتصادی و صنعتی کشور به‌کار گرفته شود. به‌ویژه اینکه الان همه استراتژیست‌ها در دنیا معتقدند پیشران همه تحولات آینده جهان، علم و فناوری است؛ اینترنت اشیا، فناوری‌های زنجیره بلوکی، اتوماسیون، هوش مصنوعی و موارد اینچنینی مورد توجه قرار دارد. الان بارقه‌های تاثیرگذاری هوش مصنوعی در همه کشورها دیده می‌شود. ما برداشت‌مان این بود لایحه‌ای که سازمان برنامه بودجه، تقدیم مجلس کرده همچنان در عصر صنعتی باقی مانده است. ما عصر کشاورزی و پشت‌سرش عصر صنعتی و همچنین بعد از آن عصر دانایی را داشتیم و الان در عصر هوشمندی حضور داریم و بحث هوشمندسازی و فناوری‌های نوین در این عصر، وزن بالایی پیدا کرده است ولی ما برداشت‌مان این است که دولت باید بیش از اینها به ظرفیت‌های فناوری نوین و هوش مصنوعی و نظایر اینها توجه داشته باشد که باعث شده مرکز پژوهش‌ها چند ماده‌ای را در ارتباط با فناوری نوین به‌ویژه هوش مصنوعی تدوین کند و با اعلان نظری که ریاست محترم مجلس داشتند علی‌رغم اینکه در لایحه دولت هم این موضوع وجود نداشت، در مجلس ماده‌ای برای بحث هوش مصنوعی و فناوری نوین اضافه شد. ما این را به‌عنوان پنجره فرصت نگاه می‌کنیم، چون زیرساختش در چندسال گذشته در کشور وجود داشته است. خیلی کشورها ممکن است به این فرصت پی ببرند ولی این زیرساخت دانش‌بنیان در اختیارشان نباشد. الان با همت ده‌پانزده‌ساله‌ای که در کشور وجود داشته، زیرساخت قوی دانش‌بنیان در کشور داریم و باید آن را در اختیار خوشه‌صنعتی بزرگ در کشور قرار دهیم. در ۱۰ سال اول زیست‌بوم دانش‌بنیان ما تا حدی آتش به اختیار عمل کرده است و تا حدی بر مبنای تشخیص و علایق محققان و فناوران ما شکل گرفته که البته اشکالی هم ندارد، شاید ۱۰ سال اول، ۱۰ سال تاسیس این زیست‌بوم بوده است و باید بگذاریم این نشو و نما پیدا بکند ولی ۱۰ سال دوم که برنامه هفتم توسعه هم در آن قرار دارد با بحث هدفمندی

شرکت‌های دانش‌بنیان در راستای استراتژی صنعتی کلان کشور، در راستای نیازهای خوشه‌های صنعتی بزرگ کشور و نقش آفرینی در زنجیره‌های ارزش اقتصادی بین‌المللی و منطقه‌ای کشور ما باید بتوانیم ۹ هزار شرکت دانش‌بنیان را فعال کنیم و به نیازهای کشور پاسخ بدهیم. نظر ما این است که دو پنجره فرصت اصلی این دوتا است. در سایر حوزه‌ها اندازه فرصتی که در این دو مورد دیدیم و به دولت محترم و مجمع تشخیص و مجلس این توصیه‌ها را کردیم، این پنجره فرصت‌ها را در بقیه حوزه‌ها کمتر دیدیم. موانعی هم وجود دارد، یعنی در کنار اینکه شما از فرصت‌ها استفاده می‌کنید باید حواس‌تان باشد که موانعی در این مسیر وجود دارد که اگر توجه نکنیم ممکن است بهترین برنامه‌ها به نتیجه لازم نرسد. در بحث اقتصادی مهار تورم را به‌عنوان یکی از نقاطی که دولت باید در پنج سال آینده روی آن تمرکز کند، می‌دانیم. در برنامه هم نوشتیم که این تورم ریشه در یک سری ناترازی‌هایی دارد؛ ناترازی بودجه، ناترازی شبکه بانکی، ناترازی صندوق‌های بازنشستگی، ناترازی انرژی، مجموع این ناترازی تورم را در کشور به وجود می‌آورد. آفت تورم چیست؟ آفتش این است که اگر شما تورم را رفع نکنید همه سرمایه‌گذاری‌هایی که انجام بدهید، مسیر مولد را در پیش نمی‌گیرند و همه به سمت مسیرهای نامولد می‌روند. بالاخره سرمایه‌جایی می‌رود که سود باشد هرچقدر تورم در کشور بالا باشد سود در تولید نیست، سود در بخش‌های مولد نیست. شما بهترین سرمایه‌ها را هم بیاورید به سمت سرمایه‌گذاری‌های نامولد می‌رود و به سکه و دلار تبدیل می‌شود. بنابراین مهار تورم را با رفع سه ناترازی به دولت تاکید کردیم. در بحث سرمایه‌گذاری و جذب انواع سرمایه‌گذاری نیز تاکید داشتیم.

«فرهیختگان» درگفت‌وگو با فعالان دانش بنیان معرفی می‌کند

دستاورد های تک نانویی ایران را بشناسید

مدیر امور پژوهش ستاد علم و فناوری شورای عالی انقلاب فرهنگی به «فرهیختگان» خبر داد

۱۴۰۳ با آیین نامه ارتقای جدید

مدیرکل کتابخانه ها، مجلات، انتشارات علمی و علم‌سنجی دانشگاه آزاد:

در حال اعتباردهی به مجلات داخلی هستیم

رئیس مرکز امور هیات‌های ممیزه دانشگاه آزاد:

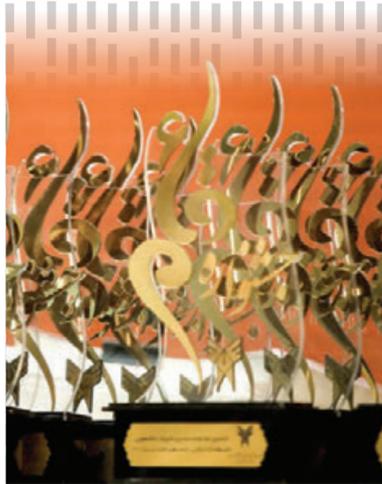
فرآیند امتیازدهی به مقالات منطقی می‌شود

فرهیختگان

دانشگاه
چهارشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۲ | شماره ۴۰۲ | WWW.FDN.IR

«فرهیختگان» شیوه‌نامه جشنواره سراسری نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد را بررسی کرد

همه آنچه باید از قلم هفتم بدانید

«فرهیختگان» شیوه‌نامه جشنواره سراسری نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد را بررسی کرد

همه آنچه باید از قلم هفتم بدانید

مطهره سادات قاسمی خبرنگار گروه دانشگاه

هفتمین دوره جشنواره سراسری نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد با عنوان قلم در آذرماه سال جاری آغاز می‌شود. جشنواره‌ای با هدف هدایت، حمایت و تقویت فعالیت‌ها در حوزه نشریات دانشجویی که باعث ایجاد انگیزه در بسیاری از دانشجویان فعال در حوزه رسانه شده است و اسامال نیز دانشجویان و نشریات دانشجویی این امکان را دارند که با ارسال آثار، خود را در عرصه رقابت قرار داده و نقاط ضعف و قوت‌شان را پیدا کنند تا در این مسیر بتوانند جهت‌گیری بهتری داشته باشند. به بهانه نزدیک شدن به زمان آغاز این جشنواره، بخش‌های مهم دستورالعمل جشنواره نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد را در ادامه آورده‌ایم.

قلم ۷ در چند بخش برگزار می‌شود؟

هفتمین دوره از جشنواره نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد در چهار بخش آثار برتر، نشریات برتر، بخش فضای مجازی و بخش ویژه برگزار می‌شود. دانشجویان در بخش آثار برتر می‌توانند آثار خود در زمینه‌های تپتر، خبر، مصاحبه، گزارش، سرمقاله و یادداشت، طرح و طرز روی جلد، شعر، طنز و کاریکاتور، عکس، گرافیک و صفحه‌آرایی، مقاله‌های فرهنگی، دینی و قرآنی، مقاله‌های فرهنگی اقتصادی و صنفی، مقاله‌های سیاسی و اجتماعی، مقاله‌های ادبی و هنری، مقاله‌های علمی عمومی با موضوعات متنوع و مقاله‌های علمی تخصصی با موضوعات متنوع را برای دبیرخانه جشنواره ارسال کنند. زمینه‌های بخش نشریات برتر نیز شامل نشریات اجتماعی و صنفی، نشریات سیاسی و اقتصادی، نشریات فرهنگی، دینی و قرآنی، نشریات ادبی، طنز و کاریکاتور، نشریات علمی تخصصی و علمی عمومی در زمینه‌های متنوع و نشریات چندرسانه‌ای آنلاین و آفلاین است. دانشجویان همچنین می‌توانند آثار خود در زمینه نماهنگ، فیلم کوتاه، موشن گرافیک، فیلم خبری و فوتوکلیپ، پست‌های فضای مجازی، صفحات و کانال‌های مجازی و یادکست‌ها به بخش فضای مجازی جشنواره نشریات ارسال کنند.

از موضوعات بخش ویژه و جشنواره نیز می‌توان به تبیین بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، تبیین سند تحول و تعالی دانشگاه، تبیین مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی، جهاد تبیین، بیانیه نقش دانشگاه در تعلیم و تربیت اجتماعی ریاست دانشگاه آزاد و آراستگی و شئون فرهنگی و رفتاری اشاره کرد.

برای حضور در جشنواره باید چه شرایطی داشته باشیم؟

طبق دستورالعمل، تمام دانشجویان مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری واحد‌های دانشگاهی و مراکز آموزشی دانشگاه آزاد به علاوه دانش‌آموختگانی که در زمان تحصیل خود در یکی از نشریات صاحب اثر هستند و از زمان دانش‌آموختگی آنان بیش از شش ماه نگذشته باشد، می‌توانند در جشنواره نشریات دانشجویی شرکت کنند. با توجه به این مساله طبیعتاً دانشجویان سایر مراکز آموزش عالی حق شرکت در این جشنواره را ندارند. همچنین در اوطلب فقط از طریق یک واحد دانشگاهی می‌تواند در جشنواره حضور داشته باشد. شرکت‌کنندگان نیز برای ارسال آثار در موضوعات بخش ویژه محدودیتی ندارند و در تمام موضوعات می‌توانند شرکت کنند، به علاوه آن هر دانشجو می‌تواند در تمام رشته‌های جشنواره شرکت کند.

نشریات با آثار ارسالی زیر سوال رود یا شخص دیگری مدعی اثر یا یکی باشد، در صورت اثبات ادعا تمام جوایز پس گرفته شده و فردی که قانون را نقض کرده نیز به کمیته ناظر معرفی می‌شود.

چگونه در جشنواره ثبت‌نام کنیم؟

در ابتدا مجوز نشریه باید توسط مدیرمسئول آن در سامانه جشنواره قلم ثبت شود، پس از آن فایل PDF نشریه بارگذاری و فایل PDF آثار نیز توسط صاحب اثر قابل بارگذاری در سامانه است. دانشجویان برای بارگذاری نشریه و آثار باید به کد زمینه بخش‌ها و قالب‌ها که در شیوه‌نامه جشنواره آمده است توجه داشته باشند؛ همچنین بارگذاری هر اثر باید توسط صاحب اثر همراه با ثبت اطلاعات مورد نیاز انجام شود. عدم درج نام و نام خانوادگی صاحب اثر باعث حذف آن جشنواره شده و ارسال آثار اعضای هیات تحریریه توسط مدیرمسئول یا صاحب امتیاز نشریه به نام خود نیز غیرقانونی و باعث حذف آثار خواهد شد. در بخش عکس، کاریکاتور، طرح داخلی، گرافیک و صفحه‌آرایی، طرح روی جلد و اینفوگرافیک، فایل اصلی با فرمت JPG و با کیفیت (رزولوشن) ۳۰۰ در سامانه بارگذاری شود. در آخر مرحله تایید نشریه و اثر توسط واحد مربوطه در سامانه الزامی است.

جشنواره نشریات دانشگاه آزاد چگونه داوری می‌شود؟

در ابتدای مرحله داوری هر اثر توسط یک داور محرب ارزیابی و بین صفر تا ۱۰۰ امتیازدهی می‌شود. در این بخش آثاری به مرحله دوم راه پیدا می‌کنند که امتیاز بالای ۵۰ را کسب کرده باشند. پس از آن در مرحله دوم هر اثر توسط داور دوم ارزیابی می‌شود که با داور مرحله قبل متفاوت است و اثری که بالاترین امتیاز را کسب کرده باشد به عنوان اثر برگزیده انتخاب می‌شود. در این بین تعداد داوران با توجه به بخش‌های جشنواره و تخصص آنها برای هر بخش از سوی رئیس هیات داوران تعیین و به صورت مکتوب به دبیرخانه جشنواره معرفی می‌شود و اگر در داوری مرحله دوم چند اثر دارای امتیاز یکسان باشند، اثر برتر با نظر کمیته داوران تعیین خواهد شد. همچنین در صورتی که داوران جشنواره در هر بخش تشخیص دهند، غیر از آثار منتخب اول تا سوم آثار دیگری نیز شایسته توجه هستند، می‌توانند آنها را با عنوان آثار شایسته تقدیر معرفی کنند. اگر بعد از اعلام نتایج اولیه در مدت زمان تعیین شده اعتراض بلافاصله در سامانه نشریات ثبت شود؛ موضوع تا قبل از اعلام نهایی نتایج توسط رئیس هیات داوران مورد بررسی و رسیدگی قرار می‌گیرد.

ارسال آثار از اول آذر؛ اختتامیه آبان ۱۴۰۲

شیوه‌نامه جشنواره قلم مشخص می‌کند که بارگذاری فایل نشریه و آثار و بررسی و تایید آثار و نشریات از اول دی ماه آغاز می‌شود و تا آخرین روز از اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ ادامه داد. پس از آن پایش و بررسی آثار از اول خردادماه انجام می‌شود. داوری اولیه و نهایی جشنواره نیز در بازه زمانی اول تیرماه تا ۱۵ مردادماه انجام می‌شود. به این ترتیب پس از اعلام نتایج اولیه در ۱۶ مردادماه افراد می‌توانند اعتراضات خود به داوری را از ۱۶ تا ۲۰ مردادماه ثبت کنند که در بازه زمانی ۲۰ تا ۳۱ شهریورماه رسیدگی به اعتراضات انجام خواهد شد. نتایج قطعی در اولین روز از مهرماه اعلام و بالاخره اختتامیه جشنواره قلم در آبان‌ماه توسط دبیرخانه جشنواره برگزار می‌شود.

خبر افزایش ۴ درصدی نودانشجویان دانشگاه آزاد نسبت به سال گذشته

معصومه طباطبایی، رئیس مرکز سنجش، پذیرش و فارغ‌التحصیلی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با ایسکانیوز عنوان کرد: «خوشبختانه داوطلبان تحصیل در دانشگاه در مقاطع کاردانی، کارشناسی و تحصیلات تکمیلی، دانشگاه آزاد را به عنوان یکی از دانشگاه‌های معتبر جهانی می‌شناسند و اقبال اجتماعی از دانشگاه آزاد بالا است به طوری که در سال‌های اخیر، خصوصاً سه سال گذشته افزایش جذب دانشجو را در دانشگاه آزاد شاهد هستیم.»

وی ادامه داد: «پذیرش دانشجو در دانشگاه آزاد یا از طریق کنکور سراسری یا از طریق سوابق تحصیلی صورت می‌گیرد. به طور متوسط در رشته‌های مختلف و در محل‌های مختلف بین ۵۰ تا ۶۰ درصد پذیرفته‌شدگان در دانشگاه ثبت‌نام می‌شوند. خوشبختانه علی‌رغم اینکه خیلی به تعداد رشته‌ها افزوده نشده است و ظرفیت چندان افزایش نیافته بود، اما چهار درصد ثبت‌نام نودانشجویان نسبت به سال قبل افزایش یافته است. در سال‌های اخیر دیدگاه داوطلبان به دانشگاه اسلامی دیدگاه مناسبی است، به ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی که دانشگاه آزاد را به عنوان یک دانشگاه معتبر در نظر می‌گیرند.»

طباطبایی درخصوص نحوه ثبت‌نام در دانشگاه اظهار کرد: «برای سال‌های بعد صرفاً از طریق سامانه انتخاب رشته دانشگاه آزاد و کنکور سراسری امکان ورود به دانشگاه وجود دارد. پس هرگونه اقدامی که از سوی افراد سودجو یا شرکت‌ها که درخصوص قبولی در رشته‌های پزشکی، داروسازی و دام‌پزشکی مطرح می‌کنند غلط بوده و قبولی تنها از طریق سازمان سنجش و آموزش کشور صورت می‌گیرد.» رئیس مرکز سنجش، درباره پذیرش و فارغ‌التحصیلی دانشگاه آزاد تصریح کرد: «معمولاً شورای سنجش آموزش عالی کشور که هرسال تشکیل می‌شود، اگر امکان پذیرش بهمین را فراهم کند و مصوب و ابلاغ شود، ما نیز اطلاع‌رسانی و انتخاب رشته خواهیم کرد. این مساله سال‌های قبل هم سابقه داشته است البته در تحصیلات تکمیلی، تکمیل ظرفیت یا پذیرش دانشجو برای ترم بهمین نداریم اما برای سایر مقاطع این امکان فراهم بوده است. دانشگاه آزاد برای متقاضیان تحصیل به صورت همزمان در دو رشته نیز آیین‌نامه دارد و افراد می‌توانند از معاونت آموزش واحد‌ها، آیین‌نامه را دریافت کنند و در چهارچوب مقررات در دو رشته ادامه تحصیل دهند.»

طباطبایی با اشاره به عدم جذب دانشجو به صورت فراگیر در دانشگاه آزاد خاطرنشان کرد: «در حال حاضر با توجه به قانون پذیرش دانشجو که در مجلس شورای اسلامی مصوب شده است، برای تحصیلات تکمیلی فقط از طریق آزمون سراسری، آزمون سازمان سنجش و استعداد درخشان که آیین‌نامه خاص خود را دارد می‌توان دانشجو جذب کرد. هم‌اکنون جذب از طریق فراگیر برای دانشگاه پیام‌نور و دانشگاه آزاد ممنوع شده است. اگر مجدداً براساس قوانین تصویب شد که هرکدام از زیرنظام‌های آموزش عالی دیگر جذب دانشجو به صورت فراگیر داشته باشد، دانشگاه آزاد هم به آن سمت خواهد رفت.»

خبر رویداد تخصصی ایده‌ها تا محصول در واحد علوم و تحقیقات برگزار می‌شود

رویداد سکو، به‌منظور کمک به کاربردی شدن دانش نافذ، تحقیقات کاربردی، پایش و پردازش نیازهای کشور، در کلیه سطوح علمی-پژوهشی و تکمیل زنجیره «ایده تا تجاری‌سازی نوآوری‌ها، دستاوردهای پژوهشی و اختراعات، برای ساختن ایرانی پیشرو، توسعه‌یافته و ایجاد بستری مناسب برای دانشجویان مشتاق و علاقه‌مند، برگزار می‌شود.

رویداد تخصصی بازار ایده‌ها تا محصول در محورهای فین‌تک (Financial Technology)، فناوری اطلاعات (Information Technology)، همیست آب، غذا و انرژی (Water-Food-Energy Nexus) و سلامت و تجهیزات پزشکی (Health and Medical Equipment) برپا می‌شود. برای اولین‌بار در واحد علوم و تحقیقات، دو بخش ویژه به نام «تحقیق و توسعه» و «بازار» ویژه شرکت‌های دانش بنیان و پیشرو در نظر گرفته شده است تا همانند دانشگاه‌های ملی و بین‌المللی موفق نسل سوم و چهارم، تعاملی‌دوچندان بین ایده‌ها، نمونه‌های اولیه موفق و شرکت‌های پیشرو که به دنبال شبکه‌سازی، مشاوره، تجاری‌سازی و بازار هستند، محقق شود. براساس این گزارش، دانشجویان علاقه‌مند و جویای ایده و طرح‌های پیشنهادی خود را (در راستای محورهای این رویداد برای ارائه ایده‌های خود ثبت‌نام کنند و ایده‌های پیشنهادی خود را (در راستای محورهای ذکر شده)، تا تاریخ بیست و سوم آبان‌ماه ۱۴۰۲ در سایت باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد علوم و تحقیقات بارگذاری کنند. علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند به سایت باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد علوم و تحقیقات به نشانی srb.iau.ir/bjpi مراجعه کنند.

دانشگاه

دانشگاه

چهارشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۲

شماره ۴۰۰۲

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY

سارا طاهری – زهرا رضانی گروه دانشگاه

آیین‌نامه ارتقا تنها مسیری است که اعضای هیات علمی می‌توانند با کسب امتیازات آن در بخش‌های مختلف از آموزشی گرفته تا پژوهشی مسیر رسیدن به استادیاری از برپی‌گری، دانشیاری از استادیاری و درنهایت استاد تمامی را طی کنند. اما یکی از چالش‌های اصلی این آیین‌نامه که در تمام این سال‌ها به محل اصلی چالش در میان دانشگاهیان تبدیل شده، الزام اساتید به چاپ مقاله ISI به عنوان موفقه اصلی ارتقا است. موضوعی که باعث شده تا عمده وقت اساتید به نگارش مقاله آن هم مقالاتی که امکان انتشار در ژورنال‌های بین‌المللی

مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر و دیدارهای مختلف، بحث لزوم تغییر بازنگری آیین‌نامه ارتقا و کم شدن وزن مقاله را مطرح کرده‌اند، اخیرا هم به عدم مشروط بودن ارتقای اساتید به ارائه مقالات علمی تاکید داشتند، با توجه به این مساله، روند طی شده در اصلاح این آیین‌نامه طی دو دهه اخیر را چطور ارزیابی می‌کنید و الزامات رسیدن به جایگاهی که بتوان از طریق این آیین‌نامه بستر را برای ورود اساتید به حل مشکلات صنعت و جامعه باز کرد، چه می‌دانید؟

اینجادو بحث مطرح می‌شود، یکی بحث چگونگی ورود اساتید و دانشجویان به رفح چالش‌های صنعت و جامعه و بحث دیگر درباره با خود آیین‌نامه ارتقا است. همان‌طور که از اسم آیین‌نامه بر می‌آید، آن بی‌رای ارتقای مرتبه علمی اعضای هیات علمی است. اگر کشورهای دیگر ابررسی کنید، متوجه می‌شویم که هر چند ارتباط با صنعت و گرفتن پروژه و گرنت پژوهشی برای اساتید آنجا امتیاز محسوب می‌شود، اما فعالیت‌های علمی و انتشار مقاله هم در این زمینه نقش دارد. این مساله در کشور ما هم وجود دارد، یعنی آیین‌نامه ارتقا که در سال‌های مختلف ازجمله ۷۹، ۸۷، ۸۹ و ۹۴ بازنگری شده، همه این مباحث را لحاظ کرده و هم بحث انتشار مقاله در آن لحاظ شده و هم موضوع مرتبط با طرح‌های پژوهشی، ارتباط با صنعت، تجاری‌سازی فناوری، تولید محصول دانش‌بنیان، تالیف کتاب و ثبت پتنت و… در آن دیده شده است، یعنی این‌طور نیست که آیین‌نامه ارتقای ما چنین مباحثی را مدنظر قرار نداده باشد. از این رو باید کمی بحث را دقیق‌تر کنیم. مبحثی که وجود دارد و مقام معظم رهبری هم در دیدار اخیرشان با نخیکان به آن اشاره کردند، بحث وتویی بودن مقاله است. به این معنا که اگر استادی مقاله نداشته باشد، اجازه ارتقا به آن نمی‌دهیم. سوال این است که رهبری فرمودند نباید مقاله وتویی باشد؟ این حرف را هم نزنند، بلکه ایشان گفتند، اینکه ما استاد را مجبور کنیم برای اینکه ارتقا پیدا کند، در نشریات خارجی مقاله‌اش را ارائه دهند و آنها مقالات را داوری کنند، منطقی نیست، یعنی عملا هیچ کس با اصل مقاله مخالف نیست و اصلا مگر می‌شود فردی استاد دانشگاه باشد، اما مقاله ارائه ندهد؟ طبیعتا استاد دانشگاه باید برون داد پژوهشی داشته باشد. بله، اساتیدی را هم داریم که چندان پژوهشگر نیستند، اما آنها هم اولاً معدود بوده و ثانیاً به لحاظ آموزشی در زمره اساتید برجسته قرار می‌گیرند و آنها را در کل کشور می‌شناسند. آنها شاگردان بسیاری را پرورش داده و

کتاب‌هایی را تالیف کرده‌اند که جزء کتاب‌های رفرنس قرار می‌گیرد. البته همین اساتید بالاخره مقاله منتشر می‌کنند و به همین دلیل اصلا نمی‌توان این انتظار را داشت که اساتید مقاله نویسند و رهبری همچنین حرفی نزنده‌اند. نکته مهم اینکه مقام معظم رهبری فرمودند اینکه ما شرط ارتقا را حتما انتشار مقاله در نشریات خارجی داشته باشیم، درست نیست. باید به این مساله هم توجه شود که بحث مقاله تنها ISI نیست، بلکه ایشان می‌گویند اینکه برویم پیش خارجی‌ها و کار پژوهشی‌مان را عرضه و آنها مقالات ما را داوری کنند، درست نیست. ایشان نگاه تمدنی به این مساله دارند؛ چراکه ما نشریات ایرانی به زبان انگلیسی داریم که در پایگاه‌های استنادی مانند اسکوپوس نمایه شده‌اند، حالا سوال این است که آیا رهبری می‌فرمایند ما در نشریات خودمان هم نباید مقاله چاپ کنیم؟ قطعاً این‌گونه نیست. نکته دوم این است که رهبری می‌فرمایند، اینکه ما همه اساتیدمان را مجبور کنیم که سراغ فلان نشریه خارجی بروند و کارشان را عرضه کنند، منطقی نیست، درحالی‌که اصرار دارند باید خریش علمی داشته باشند و از مسابقه علمی

مدیر امور پژوهش ستاد علم و فناوری شورای عالی انقلاب فرهنگی به «فرهیختگان» خبر داد

۱۴۰۳ با آیین‌نامه ارتقای جدید

دیدارهای مختلف به طرق گوناگون این مهم را بازگو کرده‌اند؛ و در آخرین دیدارشان با نخیکان و استعدادهای برتر علمی که در ۲۵ مهر ماه برگزار شد به صراحت تاکید کردند مقاله علمی را شرط ارتقای هیات علمی قرار دادن، به نظر هم هیچ منطقی ندارد. اما آنچه مهم است اینکه آیین‌نامه از اواخر دهه ۸۰ تا امروز چند باری دستخوش تغییر شده و آخرین نسخه آن هم مربوط به سال ۹۴ است. با این حال این آیین‌نامه از سال ۱۴۰۰ دوباره در مسیر بازنگری قرار گرفت تا شاید بتواند شرایط جدیدی را پیش روی اساتید بگذارد. این روزها ستاد علم و فناوری شورای عالی انقلاب فرهنگی در تلاش است تا بتواند بالاخره بعد از دو سال، نسخه جدید و متناسب با وقایع این روزهای

را ارائه و از آن دفاع کنند. البته برای این کار هم باید کمیته‌ای برای داوری ایجاد شود، یعنی استادی ممکن است یک مساله جدی کشور را حل کرده باشد اما از آن یک مقاله هم نتواند منتشر کرد، یا فردی ممکن است در چهار سال، ۵۰ تا مقاله هم داشته باشد اما تنها چهار مقاله آن باکیفیت و جدی است که می‌تواند آن را ارائه دهد. باز هم تاکید می‌کنم که کارها می‌تواند در حوزه آموزش، پژوهش و حل مساله باشد؛ البته این بدان معنی نیست که هیچ مقاله‌ای از سوی اساتید منتشر نشود. موضوع مهم اینکه آیین‌نامه ارتقا رفتارسازی کرده و به فعالیت اساتید جهت می‌دهد. طبیعتا با لحاظ کردن قاعده‌هایی رفتار اعضای هیات علمی را می‌سازیم و اساتید متوجه می‌شوند که مثلا اگر قرار است ارتقا پیدا کنند باید فعالیت‌های به‌اصطلاح جان‌دار داشته باشند و خودشان را دیگر صرفا مشغول به نگارش مقاله نمی‌کنند. راهکار دیگر این است که ما به مسراع ماه ۵ آیین‌نامه رفته و در دانشگاه‌هایی که ضوابط خاصی را ذیل این ماده گذاشته‌اند، اگر عضو هیات علمی که خواهان ارتقا هستند (البته اصلا طرفدار ارتقای اساتیدی که کار جدی نکرده‌اند، نیستیم) و قصد دارند از حوزه‌ای جز انتشار مقاله آن را دنبال کنند، این امکان را به آنها بدهیم. باید سبد متنوعی برای مقاضی تعریف شده و بتواند امتیازات را از آن جمع‌آوری کند، یعنی اگر استادی به دانشگاه اعلام کرد که می‌خواهد از مسیر توسعه فناوری، برجستگی آموزشی، طرح پژوهشی یا حل مساله ارتقا پیدا کند دانشگاه باید آئیم‌های متناسب با همان موضوع را در نظر بگیرد. امروز در یک دانشگاه صنعتی اگر استادی می‌خواهد ارتقا پیدا کند، اولین سوال این است که آیا تا مقاله در نشریات Q1 را دارد یا خیر؟ اگر این‌طور نباشد اصلا پرونده آن از کمیسیون هیات ممیزه وارد صحن هیات‌ممیزه نمی‌شود. در این شرایط باید دانشگاه را موظف کرد که اگر استادی اعلام کرد که می‌خواهد از یک مسیر مشخص ارتقا پیدا کند، دانشگاه بتواند آئیم‌های آن را تعیین و این مسیر جایگزین قوانین خاص خود که شاید یکی از آنها همان داشتن تعداد مشخصی مقاله در نشریه در سطح Q1 است، جایگزین کند؛ البته این مشروط به آن است که استاد باید کف امتیازات آیین‌نامه را داشته باشد و تنها برای مازادی که دانشگاه‌ها ذیل ماده ۵ قرار دارند باید یک سبدی تعریف شود. البته این منظور هم باید با توجه به توانمندی‌های اساتید تعریف شود، یعنی ما یک استاد فناور را داریم و باید بتوانند این توانمندی‌اش را به کار گرفته و بتوانند با ارائه آن، ارتقا پیدا کنند. اگر این اتفاق اجرایی شود دیگر وزن و نقش مقاله در آیین‌نامه ارتقا منطقی‌تر خواهد شد.

از سال ۱۴۰۰، در حال بازنگری آیین‌نامه ارتقا هستیم، با توجه به این زمان می‌توان انتظار داشت که نسخه جدید تا پایان سال آن را ابلاغ کند؟

ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور در حال پیگیری اصلاح آیین‌نامه ارتقا است. جلسات این ستاد درباره این موضوع هم به‌صورت متراکم درحال برگزاری است و اگر با همین پشتکاری که امروز شاهد آن هستیم جلسات بزرگار و بررسی‌ها انجام شود تصور می‌کنم نسخه این آیین‌نامه تا پایان سال نهایی شود. البته بعد از رسیدن به نسخه نهایی باید در صحن شورا تصویب شود و بعد از آن به وزارت علوم ابلاغ می‌شود. این وزارتخانه هم باید شیوه‌نامه‌های مربوط به او را تدوین و ابلاغ کند. از این رو معتقدم فرآیند این مسیر یعنی از تصویب نسخه نهایی در ستاد نقشه تا ابلاغ شیوه‌نامه‌ها

مدیرکل کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی و علم‌سنجی دانشگاه آزاد:

در حال اعتباردهی به مجلات داخلی هستیم

زبان‌های محلی خود بها می‌دهند. یعنی مجلات علمی چینی و روسی خوبی در دنیا وجود دارند که به زبان اصلی خود چاپ شده و گریدهای بین‌المللی نیز دریافت می‌کنند. از سوی دیگر در ارتقای اعضای هیات علمی، دکتر طهرانچی روی این موضوع بسیار جدی نظر دارند و تاکید کردند که مجلات دانشگاه آزاد را به قدری قوی کنیم که نیاز به هیچ گریدی نباشد و آنها خودشان با استقبال به ما گرید دهند.»

افتخاری توضیح داد: «یعنی که مجله به قدری رشد کرده باشد که نیاز نباشد ما دنبال آنها برویم. اگر وارد سایت شرکت اشپرنیگر شوید، یک سری مجلات روسی را مشاهده می‌کنید که به زبان روسی منتشر می‌شود و شرکت اشپرنیگر آنها را خریداری کرده و به انگلیسی ترجمه می‌کند تا منتشر کند. این همان موضوعی است که دکتر طهرانچی آن را دنبال می‌کنند.» مدیرکل کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی و علم‌سنجی دانشگاه آزاد همچنین گفت: «بحث بعدی کتاب است. ما در حوزه علوم انسانی به کتاب بها می‌دهیم اما در حوزه فنی و مهندسی این موضوع متاسفانه کم‌رنگ است. معتمد هم چاپ کتاب باید به صورت جدی ورود کنیم، در حوزه مقاله، بعضی‌ای دستاورد‌های علمی منتشر می‌شود و این فرآیند ادامه دارد چون آن موضوع علمی رها نمی‌شود. در واقع روی موضوع کار می‌شود و به تدریج آزمایش‌ها، شبیه‌سازی‌ها و… به دست می‌آید و از روی آنها مقاله چاپ می‌شود. یعنی خط سیر کار علمی عضو هیات علمی را مشاهده کرده و متوجه می‌شوید چه ایده‌های جدید و دستاورد‌های جدید ارائه داده است.»

افتخاری ادامه داد: «اما در کتاب، نتیجه مثلا پنج سال دستاورد، یکجا جمع شده و اعلام می‌شود که به‌طور مثال یک عضو هیات علمی به فلان جنبه علمی رسیده است. کتاب عظمت خاصی دارد و ما روی کتاب به جد در حال کار کردن هستیم و در بحث سرآمدی علمی نیز نقش کتاب را تبیین و پررنگ می‌کنیم.»

را داشته باشد، بگذرد. از طرف دیگر دانشجویان تحصیلات تکمیلی هم در همین استمسفر تربیت شده و طبیعتا بخش اصلی تمرکزشان بر نگارش مقاله خواهد بود. ریل‌گذاری ناقص این آیین‌نامه در تمام این سال‌ها، باعث شده اساتید زمان کمتری برای ورود به پروژه‌های برون‌دانشگاهی و ارائه راهکارهای علمی و عملیاتی و در یک کلام حل چالش‌های کشور داشته باشند. به عبارت دیگر تمرکز اساتید برای کسب امتیازات لازم باعث می‌شود تا اساتید رغبتی برای ورود به حل مشکلات که نیازمند صرف زمان است، نداشته باشند. فاصله گرفتن دانشگاه‌ها از جامعه و صنعت یکی از دلایلی است که مقام معظم رهبری طی سال‌های اخیر به لزوم بازنگری آیین‌نامه ارتقا پرداخته‌اند و در

عقب‌مانند. همچنین باید جایگاه علمی جمهوری اسلامی حفظ شود و ارتقا پیدا کند و ایشان مخالف مقاله و حتی مخالف انتشار مقاله در نشریات خارجی هم نیستند، بلکه مخالف‌شان این است که نباید در مساله را برای همه اساتید به‌عنوان شرط گذاشت. نکته دیگر اینکه ایشان می‌فرمایند در اینکه ما باید در مسابقه علمی ایران شریک باشیم، تردیدی ندارم و حتما باید این کار انجام شود، اما اینکه همه اساتید کشور را موظف کنیم که اگر می‌خواهید ارتقا پیدا کنید باید بروید پیش فلان مجله معروف دنیا یا مرکز علمی دنیا امتحان بدهید، نباید این‌طور باشد و دنیا نباید برای ما تصمیم بگیرد. طبیعتا ما خودمان حرف و عقیده ت تمدن داریم و اینکه مشخص شود رتبه علمی دنیا از نظر فلان رتبه چه رتبه‌ای است، منطقی نخواهد بود. این صحبت‌ها نشان می‌هد بحث عمیق‌تر از آن است که بگوییم آیین‌نامه ارتقا را تغییر دهیم و مقاله را در آن بگنجانیم یا نه. آیین‌نامه ارتقای مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی اصلا چاپ مقاله در فلان نشریه خارجی در آن وتویی نیست، مساله اینجاست که همین آیین‌نامه ماده‌ای به نام ماده ۵ دارد که می‌گوید دانشگاه‌هایی که هیات‌ممیزه مستقل دارند می‌توانند ضوابطی را بگذارند و آیین‌نامه ارتقا را کمی سخت‌تر کنند. البته باید این ضوابط به تصویب هیات‌ممیزه دانشگاه برسد و بعد از آن به هیات‌ممیزه مرکزی وزارت علوم هم تایید شود و درنهایت می‌توانند شیوه‌نامه خودشان را برای ارتقا بپاده کنند. این شیوه‌نامه معمولا شرایط سختگیرانه‌تری نسبت به آیین‌نامه ارتقای شورای عالی انقلاب فرهنگی را شامل می‌شود. ما در آیین‌نامه مصوب سال ۹۴ اصلا نوشته‌ایم که چاپ مقاله ISI و نمایه شدن آن در پایگاه‌های خارجی وتویی است، آنچه برخی دانشگاه‌ها در ضوابط‌شان ذیل ماده ۵ آورده‌اند، بحث وتویی را مطرح کرده‌اند. به‌طور مثال یکی از دانشگاه‌های صنعتی در ضوابط خودش قید کرده هیات علمی‌ای که می‌خواهد از مرتبه استادیاری به دانشیاری برسد، باید پنج تا هشت مقاله در سطح نشریات Q1 داشته باشد، البته دانشگاه‌های معتبر معمولا شرایط را سخت‌تر کرده‌اند.

امروز آیین‌نامه ارتقا درحال بازنگری در شورای عالی انقلاب فرهنگی است، با توجه به صحبت‌های رهبری چه راهکاری برای اینکه تعمیم انتشار مقاله به همه اساتید صورت بگیرد و هم شرایط برای ارتقا فراهم شود، نیاز است؟
بحث‌های متنوعی در این زمینه وجود دارد که به دو سه مورد آن اشاره کنم؛ یکی از اصلاحاتی که باید صورت بگیرد این است که وقتی مقام معظم رهبری می‌گویند دیگران ما را ارزیابی نکنند، در مقابل معنایش این است که ما خودمان را ارزیابی نکنیم. یکی از ایده‌ها برای این منظور که در جلسات کارشناسی این آیین‌نامه هم آن را بررسی کردیم، این است که باید مکانیسمی طراحی شود و طبق آن اساتیدی که کار باکیفیت انجام می‌دهند؛ چه در حوزه آموزش و چه پژوهش و چه حل مساله ارتقا پیدا کنند و اساتیدی که فعالیت بی‌کیفیت انجام می‌دهند یا فعالیت‌های متنوعی دارند اما عمق کیفی ندارد، از این موضوع بی‌بهره شوند. ما اساتیدی را داریم که در سال مثلا ۱۰۰ یا ۲۰۰ مقاله منتشر می‌کند، حال سوالی که پیش می‌آید این است که اصلا مگر می‌توان این تعداد را منتشر کرد؟ این کار زمانی محقق می‌شود که با فرد دستگاه انتشار مقاله داشته یا دانشجویان زیاد داشته باشد و آنها این کار را انجام دهند؛ در این شرایط هم مشخص است که کار، کار باکیفیتی نباشد. مکانیسمی که می‌توان اینجا ارائه داد این است که اساتید کارهای اصلی‌شان

قائم‌مقام معاونت تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد:

شاخص اثرگذاری اجتماعی برای ارتقای اساتید درنظرگرفته شود

سوال اینجاست که چرا اختراع برق به نام ادیسون تمام شد؟ چون او فردی بود که توانست آن را تجاری کرده و از آن استفاده واقعی کند و برق را جهانشمول کرد. درحالی‌که تیب‌های شخصیت‌های قبلی نیز که به این نقطه رسیده بودند نیز کار ارزشمندی کرده بوده بودند.» قائم‌مقام معاونت تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد تاکید کرد: «نمی‌توان به فردی که کارهای پژوهشی خوبی داشته و مقالات زیادی دارد، گفت تو فقط ماشین تولید مقاله هستی. این فرد در این حوزه توانمند است و در این زمینه نیز باید به‌های ترقی را طی کرده و استادتمام شود.» او با بیان اینکه یک شاخص اثرگذاری اجتماعی وجود دارد، توضیح داد: «این شاخص را در هر کاری اندازه‌گیری می‌کنند. فرض کنید استادی مقاله‌ای ارائه می‌دهد و می‌گوید این تحول در جامعه پیاده شود. با یک اختراع فنی دارد و می‌گوید این اختراع می‌تواند در جامعه پیاده شود. بسته به اینکه کار او چندتر بتواند جهانشمول شود اثرگذاری کار آن فرد را نشان می‌دهد. مثلا برق در کل دنیا جهانشمول می‌شود. ولی یک فرد در یک آزمایشگاه به یک اختراع یا ابزار جدیدی می‌رسد که در حد آزمایشگاه است و در بستر جامعه امتحان خود را پس نداده است که «تی آر.ال. آن در حد دو یا سه است.» او بیان کرد: «بنابراین شاخص اثرگذاری اجتماعی رانیز می‌توان برای ارتقای اساتید درنظر گرفت که فرمایش مقام‌معظم رهبری که شرط گذاشتند که چاپ مقاله منطقی ندارد را بتوان پوشش داد. اینکه چاپ مقاله را شرط کار تمام اساتید کنیم یعنی تمام استعدادهای مختلف و علوم مختلف به‌گونه‌ای چیده شوند که بتوانند در این خط‌کش بالا بنایند. این درحالی است که می‌توان نسبت به افراد و حوزه‌های اثرگذاری خط‌کش‌های مختلفی طراحی کرد و در هر کدام از این خط‌کش‌ها نیز شاخص اثرگذاری اجتماعی هر کسی را اندازه‌گیری کرد و به‌عنوان ملاک ارتقا درنظر گرفت.» ضرغامی در پایان تاکید کرد: «البته مقام‌معظم رهبری نگفتند که نباید مقاله ارائه داد، اما اینکه مقاله شرط ارتقا باشد را مورد نقد قرار دادند. اینکه مقاله ارائه داد و در مسابقات جهانی جایگاه خوبی داشته باشیم، مورد تاکید ایشان است.»

ادامه در صفحهٔ ۵

۴

«**فرهیختگان**» درگفت‌وگو با فعالان دانش‌بنیان معرفی می‌کند

دستاورد های تک

نانویی ایران را بشناسید

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

زخم‌پوش‌های کایتوزانی جایگزین زخم‌پوش‌های نانونقره
عزل‌شریعت‌پناهی، داروساز و محقق فعال در حوزه مدیکال شرکت «نانو فناوریان نارین طب»؛

دو محصول برای نمایشگاه ارائه داده‌ایم که پانسمان‌هایی برای زخم‌های حاد و مزمن مانند زخم‌های سوختگی، دیابتیک، زخم بستری یا جراحی هستند. محصولات ما با استفاده از تکنولوژی نانو و بر مبنای کایتوزان ساخته شده‌اند که یک پلیمر طبیعی است و از جلبک به دست می‌آید و خاصیت آنتی‌باکتریال و آنتی‌بايوفيلم (زیست‌غشایی) دارد. در کایتوزان هیچ ماده شیمیایی به کار رفته و به مرتب کنار هم قرار گرفتن رشته‌های کلاژن کمک می‌کند تا هیچ جاذخمی ایجاد نشود. کایتوزان شرکت‌های دیگر معمولاً از پوست سخت پوستان به دست می‌آید اما ما منبع گیاهی

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

تشخیص زردی و هپاتیت در منزل با نانوحسگر پوشیدنی

راضیه طباطبایی، پژوهشگر پسادokتری و عضو تیم دانشگاهی حامد گل محمدی از پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران؛

ما یک حسگر پوشیدنی طراحی کرده‌ایم که پیج‌های پوستی مخصوص تاتوی موقتی را روی پوست ایجاد می‌کنند که با استفاده از آن و حسگری که ما طراحی کرده‌ایم می‌توان در منزل بدون احتیاج به خون‌گیری و

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

باتری‌های لیتیومی یون بادوبرابر عمر بیشتر از خودروهای برقی

امید جهادی، مدیرعامل شرکت «نانوگستران ارمغان دانش»؛

شرکت ما روی سیراتور باتری‌های لیتیومی یون کار می‌کند. کاربرد اصلی که باتری‌های لیتیومی یون در دنیا دارد استفاده در خودروهای الکتریکی یا EV است که ترکیبات اصلی آنها یا ۵۰ درصد قیمت آن به دلیل استفاده همین باتری‌های لیتیومی یون است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

تشخیص سرطان روده با کیت‌های نانویی
فاطمه قومی از شرکت «زیست تشخیص سجه»؛

در حوزه تولید کیت‌های تشخیصی آزمایشگاهی فعالیت می‌کنیم که رسید تست‌ها در شرایط آزمایشگاهی استفاده می‌شود. محصول با فناوری بدیعی EV است که ترکیبات اصلی آن‌ها یا ۵۰ درصد قیمت آن به دلیل استفاده که هنوز تجاری‌سازی نشده و جدیدترین محصول ماست که حساسیت

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

اسکوالن گیاهی برای بهبود بیماران درگیر با سرطان
نقیسه فرهادیان، عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد از شرکت «روپان دارو پیشرو ایرانیان»؛

طراحی که در نمایشگاه نانو روزنمایی کرده‌ایم، اسکوالن است که ماده‌ای دوستدار محیط زیست بوده و کاری مشترک با همکاران ما در دانشگاه علوم پزشکی مشهد و دانشگاه فردوسی مشهد است. در واقع اسکوالن یک ماده طبیعی از کبد کوسه است که برای اولین بار توسط شرکت فایز در واکنس‌های آنفلوآنزا مورد استفاده قرار گرفت. اسکوالن به علت خواص

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

کرم‌های بازسازی‌کننده پوست با منشأ گیاهی
رضا صاحبی، مدیر بخش تحقیق و توسعه شرکت دانش‌بنیان «نانو زیست فناوری فردوسی»؛

محصولات ما در حوزه آرایشی و بهداشتی هستند که برخی از آنها در حوزه درمانی نیز کاربرد دارند. ما انواع کرم‌ها، سرم‌ها، ماسک‌ها و… را داریم که این محصولات نانو سنتزی نیستند، یعنی می‌توانند دو اساس کلی داشته باشند. در حالت اول نمونه خون فرد گرفته می‌شود و ما از سلول‌های او وزیکول‌هایی را که ابعاد ۳۰ الی ۱۵۰ نانومتری دارند، استخراج کرده و روی داربست‌های زیستی سوار می‌کنیم که باعث می‌شود واکنش‌های ایمنی به حداقل رسیده و فاکتورهای مورد نیاز برای رشد سلول‌ها و کلاژن‌سازی به

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

بروفین رقیبی برای گرافن
علیرضا اسکندری، عضو تیم آزمایشگاهی نانو فیزیک دانشکده فیزیک دانشگاه تهران؛

محصول ما بروفین است که اگر بخواهم به زبان ساده آن را توضیح دهم باید بگویم که ماده بروفین یک رقیب جدی برای ماده گرافن به حساب می‌آید. گرافن در صنایع مختلف کاربرد دارد و در سنسورها و کاتالیزرها استفاده می‌شود. بروفین نیز کاربردهای مشابهی دارد. دلیل اینکه ما به سمت ماده بروفین رفتیم دو ویژگی مهم آن بود که در ابتدا نسبت به گرافن رسانایی

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

تصفیه پساب پالایشگاه‌ها با ماژول‌های غشایی نانویی
امیر پورخلیل، عضو هیات‌مدیره شرکت دانش‌بنیان ستارگان نوآور سپهر پاس؛

شرکت ما در حوزه ماژول‌های غشایی و پوشش‌دهی ماژول‌های غشایی فعالیت می‌کند. محصولی که در این نمایشگاه از آن رونمایی کرده‌ایم نمونه‌ای از ماژول‌های هالوفایبر پوشش‌دهی شده است. درواقع غشاهای به‌صورت فایبر یا سطح و دیسک برای سپوراتور تهیه می‌شوند. این نمونه هالوفایبر است. فایبر همان رشته است که هر کدام از این رشته‌ها در هر ماژول به‌صورت فرآیندی داخل محفظه‌ای بسته‌بندی شده است که بسته به «دبی» مورد نیاز برای گذردهی جریان‌های مایع و گاز، و مایع مایع وجود دارد، طراحی می‌شود که به کل این کپیج، ماژول غشایی

برای آن انتخاب کردیم که خواص متعددی از جمله بندآوردنگی خون، جذب ترشحات و از همه مهم‌تر آنتی‌بايوفيلم و آنتی‌باکتریال دارد که به ناپودی هرگونه آلودگی یا بايوفيلم روی بستر زخم کمک می‌کند.

محصولات پیج شرکت تا مقادیر متوسط و محصول پودر تا مقادیر زیادی از ترشحات را جذب می‌کند و برای زخم‌های عفونی، غیرعفونی و زخم‌های عمیقی که حتی استخوان و تاندوم نیز مشخص است نیز کاربرد دارد. همچنین با اینکه محصولات ما در ایران تولید می‌شوند اما ایپوزا CE اروپا (مجوز صادرات به اروپا) را دارند و طبق استانداردهای اروپا بررسی می‌شود؛ در مقایسه با دیگر محصولات طول درمان را نیز کمتر کرده‌اند. محصول پیج شرکت ما ناو ایکس و ورقه کایتوزانی ۱۰ در ۱۰ است که حدوداً دو سال است وارد بازار شده و طول درمان با این محصول شش

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

حضور در آزمایشگاه و بیمارستان زردی نوزاد را رصد کرد. همچنین یک اپلیکشن اختصاصی نیز طراحی شده که با اتصال به اینترنت، داده‌های مربوط به زردی نوزاد در لحظه برای پزشک نمایش داده می‌شود.» او افزود: «تاتو موقتی است و بعد دو الی سه روز از بین می‌رود. همچنین دستگاه در مدت یک دقیقه تاتو را روی پوست ایجاد می‌کند و دستگاه تغییرات زردی را از روی تاتو می‌خواند و به تلفن همراه ارسال می‌کند. این تاتو براساس مقدار بیلی‌روبینی که در مایعات میان بافتی پوست

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

باتری‌های لیتیومی یون شامل چهار بخش اصلی الکترود مثبت (کاتد)، الکترود منفی (آند)، سپراتور و الکترولیت است. ما در شرکت ارمغان دانش بر قسمت سپراتور کار می‌کنیم که جداکننده الکترود مثبت و منفی است و دو نقش اصلی در باتری‌های لیتیومی یون ایفا می‌کند؛ یا اینکه مانند دی‌الکترونیک خازن‌ها باید دی‌الکترونیک باشد و مانع از اتصال بین کاتد و آند شود و ایمنی باتری را تضمین کند و نقش دیگر آن نیز مانند غشای عمل می‌کند که یون‌لیتیوم بین کاتد و آند از میان

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

آن بالای ۹۰ درصد است به طوری‌که مثبت و منفی کاذب در آن تقریباً به صفر رسیده است. کیت‌هایی که در بازار موجود است حساسیت ۴۰ درصدی دارد اما برای اینکه حساسیت تولید خود را بالا ببریم و بتوانیم کارایی کیت‌ها را نیز بیشتر کنیم، کیت جدید را با استفاده از بیو مارکر پیروات کینازام ۲ تولید کردیم. از مرحله تولید آنتی‌بادی و ساخت نانو ذرات طلا، پتنت آمریکا را کسب کردیم و در حال حاضر در بیمارستان

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

ضد‌التهابی مناسبی که دارد در دوران کرونا توانست ماده پرکاربردی باشد درصورتی‌که در ایران کوسه‌ای در دسترس نیست و واردات این ماده به کشور انجام می‌شود اما به دلیل بحث‌های محیط‌زیستی، پیشگیری‌هایی در کل دنیا انجام شده تا کوسه‌ها شکار و کشته نشوند. ایده ما برای این پروژه این بود که بتوانیم منبع تامین‌کننده ماده اسکوالن را از حیوانی به گیاهی جایگزین کنیم. براساس مطالعاتی که انجام شد و پیش‌تست‌هایی که گرفتیم این ماده در دانه‌های روغنی مختلف وجود دارد که برای این پروژه به دلیل مقدار بالای اسکوالن نسبت به دیگر دانه‌ها، روغن تخم کدو

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

حداکثر برسد. همچنین به دلیل اینکه این سلول‌ها روی داربست زیستی سوار است این فرصت را ایجاد می‌کند تا جذب بهتری داشته باشد. اساس دیگر تولید محصولات ما، استفاده از سلول‌های گیاهی است. در واقع برای اینکه محصولات عمومی‌تر باشد و در بازار همه افراد بتوانند آن را تهیه کنند همین فناوری را روی سلول‌های گیاهی انجام می‌دهیم. قاعدتاً نسبت به سلول‌های خود شخص شاید اثربخشی کمتری داشته باشد اما به هر حال به دلیل اینکه نانووژیکول‌ها به‌صورت هدفمند در ارتباطات سلولی نقش دارند بهتر از روش‌های رایج مانند عصاره‌گیری‌هایی عمل می‌کنند که فرآورده‌های ناخالصی را نیز با خودش به همراه دارد. کرم‌های بازسازی‌کننده پوستی که در فرآیند تولید آن، نانووژیکول‌ها را از سلول‌های

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

الکترونیکی بیشتری دارد و دومین مزیت مهم آن هم بالاتر بودن میزان استحکام بروفین نسبت به گرافن است. ماده‌ای که ما می‌سازیم دوعیدی است و ساختار بسیار شکننده‌ای دارد به همین دلیل استحکام بیشتر آن باعث می‌شود محصول نهایی برای صنعت جذاب تر باشد.

ما در ابتدا دستگاهی برای تولید بروفین ساختیم. روش جدیدی به نام CVD یا لایه‌نشانی بخار شیمیایی است که تا به حال در دنیا از آن استفاده نشده است. این روش دو مزیت عمده برای ما دارد؛ یکی اینکه ما می‌توانیم بروفین را در مساحت‌های زیاد لایه‌نشانی کنیم و مزیت دوم این است که می‌توانیم در

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

می‌گوییم. ماژول‌های غشایی کاربردهای متفاوتی دارند و در سایز کوچک حتی در دیالیز و حوزه پزشکی هم کاربرد دارد و در چند بیمارستان از آن استفاده می‌شود.

این ماژول‌های غشایی در بسیاری از فرآیندهای جداسازی فازی در صنایع متعدد کاربرد دارند. برای مثال نمونه دیگری که تولید کرده‌ایم مخصوص یک فرآیند صنعتی به نام پالایش «اسپنت‌کاستیک» است که در پالایشگاه‌ها کاستیک تازه به‌عنوان جاذب استفاده می‌شود و چون ماده‌ای که بعد از جذب تولید می‌شود از نظر زیست‌محیطی در رودخانه و خاک قابل‌امحا نیست، قبل از رهاسازی نیاز به یک پالایش دارد یا باید دوباره به فرآیند صنعتی بازگردد. در واقع فرآیندی که در خود ماده «اسپنت کاستیک» پالایش و خنثی‌سازی می‌شود درون ماژول غشایی

ندا اظهري – مظهره‌سادات قاسمی

گروه دانشگاه

ایران به لطف موقعیت علمی و پژوهشگران توانمند در زمینه تولیدات فناوری در دنیا حرف‌های زیادی برای گفتن دارد. نمونه بارز آن‌هم فناوری‌های بدیع و نوینی است که برای نخستین‌بار در دنیا توانسته‌اند پتنت آمریکا را دریافت کنند و امسال در نمایشگاه نانو در معرض دید عموم قرار گرفتند. این فناوری‌ها که نمونه و مشابه داخلی و بین‌المللی ندارند، می‌توانند بخشی از نیاز جوامع امروز را برطرف کنند. این فناوری‌ها در حوزه‌های مختلف سلامت، پتروشیمی، الکترونیک و… عرضه شده‌اند که برخی از آنها تنها در قالب نمونه اولیه ارائه شده و برخی نیز به مرحله تجاری‌سازی رسیده‌اند. «فرهیختگان» در گزارش امروز تعدادی از محصولات نمایشگاه چهاردهم نانو که به‌عنوان محصولات بدیع این رویداد اعلام شده است را معرفی می‌کند.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

الی هفت هفته ادامه دارد که این بازه زمانی حدود دو هفته از دیگر محصولات کوتاه‌تر است. طول درمان با پودر دو گرمی کایتوزانی نیز سه الی چهار هفته طول درمان دارد. قیمت محصول خارجی که اثربخشی آن با تولیدات ما یکسان باشد حدود ۱۰۰ الی ۳۰۰ دلار است اما قیمت پودر شرکت ما ۳۵۰ هزار تومان و پیج ۲۲۵ هزار تومان است که به این ترتیب نسبت به محصولات خارجی که در گذشته وارد بازار می‌شدند حداقل ۵۰ درصد کاهش قیمت دارد.» وی افزود: «حدود سه الی چهار شرکت داخلی هستیم که زخم‌پوش‌ها را برای تامین نیاز داخل تولید می‌کنیم و تقریباً با حجم این تولیدات از واردات بی‌نیاز می‌شویم. محصولات شرکت ما نیز تجاری‌سازی شده به طوری که پیج دو سال و پودر ما شش ماه است که تجاری‌سازی و وارد بازار شده است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

وجود دارد زردی را بررسی می‌کند. همچنین در دنیا مشابه این دستگاه وجود ندارد و از این رو موفق شده‌ایم پتنت آمریکا را نیز کسب کنیم که فاز حیوانی این طرح به اتمام رسیده و به‌تاگی وارد فاز بالینی شده‌ایم. قیمت دقیق این محصول هنوز مشخص نشده، اما قطعاً قیمت پایینی خواهد داشت. همچنین مزیتی که این دستگاه دارد این است که افراد می‌توانند حسگر را اجاره کنند و لازم نیست که حتماً خریداری شود.» او افزود: «این دستگاه برای سنین مختلف قابل استفاده است. برای مثال

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

تخلخل‌های سپراتور (غشاهای) عبور می‌کند که حین شارژ یون‌ها بین کاتد و آند جابه‌جا می‌شوند.

باتری لیتیومی یونیک باتری صنعتی است و قطعاً به سپراتور نیز نیاز دارند. سپراتورها پلیمری هستند که ما در شرکت خود کامپوزیتی طراحی کرده‌ایم که پایدار حرارتی آن در برابر سیراتورهای موجود در بازار است. همچنین سپراتورهای معمولی از طریق فیلم‌کشی تولید می‌شوند که ما با روش الکتروریسی نانو الیاف کامپوزیت‌ها را تولید

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

طاققانی و شریعتی در مرحله کارآزمایی بالینی قرار دارد و تاییدیه اولیه را نیز گرفتیم که پس از اتمام کارآزمایی بالینی این کیت تا سال آینده وارد بازار خواهد شد. بعد از تجاری‌سازی محصول، افراد می‌توانند به‌راحتی از این کیت‌ها استفاده کنند. اساس کار با این کیت این‌گونه است که اپلیکتور بافر را که ظرف نمونه محسوب می‌شود، باز می‌کنیم. سپس پیج تکه کوچک از نمونه‌نمونه‌ی با داخل این مایع بافر درآده و با هم زدن،

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

را انتخاب کردیم. فرآیند استخراج این ماده را نیز برای اولین بار با یک روش جدید و پتنت انجام دادیم. پس از استخراج این ماده برای اولین بار از اسکوالن برای مهار رگ‌زایی و کاربرد برای بیماران سرطانی استفاده کردیم. پس از شیوع بیماری کرونا به دلیل خواص ضد‌التهابی این ماده، از اسکوالن برای درمان بیماران کرونایی نیز کمک گرفتیم که در آن برمه زمانی نتایج بسیار خوبی نیز گرفتیم. در ابتدا از این ماده به‌صورت ورودی و در قالب تزریق به بیمار استفاده کردیم اما به‌مرور به جهت اینکه بیمار راحت‌تر بتواند از آن استفاده کند، اسکوالن را با فرم نانومولسیون تبدیل

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

جلبک، قارچ و نمونه‌های گیاهی استخراج کرده و روی داربست‌های زیستی بر پایه کرم‌ها، سرم‌ها و ماسک‌ها سوار می‌کنیم محصول نوینی است که پتنت آمریکا را دریافت کرده و نمونه دیگری در دنیا ندارد. این کرم‌های بازسازی‌کننده پوست برای آگزما، راش‌های پوستی، چین و چروک‌ها، آبرسانی و… قابل استفاده‌اند.

استخراج نمونه‌هایی که در دنیا مشاهده می‌شود بر پایه سلول‌های بنیادی است. این سلول‌ها در بخش‌هایی اثرگذاری بالایی دارند اما ویژگی منفی آنها این است که نیاز به کشت دارند و باید به حد‌نصاب برسند. همچنین موادی که در محیط‌های کشت وجود دارند برای استفاده انسان سمی هستند اما آگزوزوم‌ها نیاز به کشت ندارند و سلول

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

ابتدا بروفین را در هرزیلایه‌ای لایه‌نشانی کرده و بعد روی زیلایه مدنظر منتقل کنیم. به عبارتی این ماده قابلیت انتقال دارد که مزیت بسیار مهمی برای ما به حساب می‌آید. اما کار را همین جاتمام نکرده‌ایم و پای مان را یک قدم جلوتر نیز گذاشته‌ایم و سراغ کاربردهای بروفین نیز رفته‌ایم. این ماده در چهار حوزه حسگرهای نوری، حسگرهای گازی که در پالایشگاه‌ها استفاده می‌شود، ایرخان‌ها و فتوکاتالیزگرها که در تصفیه آب استفاده می‌شود، کاربرد دارد.

بروفین از ماده‌ای به نام بور ساخته شده است. بروفین ماده‌ای است که از دو دهه پیش در دنیا شناخته شده اما همواره فعالیت‌ها به‌صورت نظری

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

ما انجام می‌شود که به‌عنوان تماس‌دهنده بین دو فازی که واکنش دارند، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ماده «اسپنت کاستیک» یک جاذب است که در فرآیندهای پالایشگاهی و پتروشیمی استفاده می‌شود. برای مثال در فرآیندهای گازی به‌عنوان پالایش جاذب بین مرکابتیات‌ها و مرکابتان‌ها استفاده می‌شود. درواقع قبل از اینکه گاز را به‌عنوان گاز شهری در خطوط لوله انتقال دهیم باید چند ماده سمی مانند مرکابتیات‌ها و مرکابتان‌ها را جداسازی کنیم زیرا باید گازی که در خطوط لوله قرار می‌گیرد از نظر ایمنی و برای استفاده در صنایع آماده شده باشد. به همین دلیل از «اسپنت کاستیک» که یک ماده بسیار تیره‌رنگ است استفاده می‌کنیم تا بتوانیم گازهای سمی را حذف کنیم. ما روی محصولات مان پتنت‌های خارجی برای فرآیندهای

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

بسیاری از پروژه‌های حوزه نانو در حد تحقیقات می‌مانند؛ چراکه افراد نمی‌توانند آنها را به تولید برسانند. فناوری بدیعی که در محصولات ما استفاده شده و برای فناوری تولید پیچ نانو موفق به دریافت پتنت آمریکا برای تولید گسترده آن شده‌ایم. همچنین در محصولات ما از نقره استفاده نشده است و به همین دلیل خیلی از عوارض نقره که در محصولات داخلی وجود دارد در این محصول حذف شده است. برای مثال نقره‌بافتی را که در تماس با پانسمان است تیره می‌کند و با جذب در بدن باعث ایجاد مشکلات کلیوی و کبدی می‌شود. همچنین بعد از دو هفته باید زخم بررسی شود که آیا نقره اثربخشی لازم را داشته است یا خیر. اما کایتوزان تمام اثربخشی آنتی‌باکتریال و آنتی‌بايوفيلم نقره و ترکیبات دیگر را بدون هیچ‌گونه عارضه‌ای دارد.»

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

در بزرگسالانی که مبتلا به هپاتیت هستند قابل استفاده است زیرا یکی از مراحل طول درمان فرد هپاتیتی زمانی است که باید بررسی شود بدن بیمار به دارو جواب می‌دهد یا خیر. یکی از تست‌هایی که پزشکان انجام می‌دهند همین سنجش بیلی‌روبین خون است که دستگاهی که ما طراحی کرده‌ایم این کار را انجام می‌دهد. در واقع برای بیماری‌های مختلف، پیج‌های مختلفی طراحی کرده‌ایم که پیج زردی نوزاد به فاز نهایی رسیده است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

کردیم. هرچه ساختار تخلخل این غشاهای بهینه‌تر و بیشتر باشد، روی عملکرد باتری هم تأثیر مثبت می‌گذارد. طول عمر این باتری‌ها دو برابر باتری‌های معمولی می‌شود.

باتری‌های لیتیومی یون کاربردهای زیادی دارد. اصلی‌ترین بازار باتری لیتیومی یون خودروهای EV است اما در تمام گوشی‌ها، لپ‌تاپ‌ها، ساعت و… استفاده می‌شود. ما هنوز پتنت آمریکا را کسب نکرده‌ایم اما ECT را کسب کرده‌ایم که درواقع حق تقدمی برای ثبت پتنت است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

کامل حل می‌کنیم. پس از حل شدن نمونه، چند قطره‌ای از محلول ایجاد شده را روی چاهک نمونه می‌چکانیم. از طریق غشایی که در این کیت طراحی شده، نانوذرات طلا و آنتی‌بادی با یک‌دیگر ترکیب شده و بعد از چند دقیقه درصورتی‌که خطی رنگی روی دو نقطه کنترل و تست تشکیل شود، نشان‌دهنده مثبت بودن تست است. اگر در نقطه تست خطی تشکیل نشود، نشانه منفی بودن تست است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

به قطره زیرزبانی کردیم. در حال حاضر نیز برای بیماران قلبی و عروقی، دیابتی و دارای کلسترول بالا استفاده می‌شود که شاهد نتایج درخشانی بوده‌ایم. به‌طورکلی دوره درمان این دارو پنج روزه است و تمام اتفاقاتی که در سیستم ایمنی بیمار رخ می‌دهد را متعادل می‌کند. ماده اسکوالن به لحاظ درمانی در بهبود التهاب عروق، کاهش چربی‌های خون و دیابت اثرات موثری دارد. علاوه‌بر این به علت اینکه این دارو با جریان خون سر و کار دارد و التهاب را کاهش می‌دهد در پیشگیری و کاهش عوارض سکته‌های قلبی نیز کاملاً موثر است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

به صورت مستقیم استخراج و سانتریفیوژ می‌شود. درواقع، کرم‌هایی که با استخراج آگزوزوم‌ها از بدن افراد تولید می‌شود کاملاً شخصی‌سازی شده و با گرفتن نمونه خون از هر برود و استخراج آگزوزوم، کرم ساخته می‌شود. در حال طی کردن مراحل اخذ ایپوز هستیم اما هنوز برای سبب سلامت اقدام نکرده‌ایم. پتنت ECT را نیز دریافت کرده‌ایم که عمومی است و باید حدود دو سال بگذرد تا پتنت آمریکا را نیز بگیریم. از نظر عرضه در بازار نیز در فروشگاه‌های آرایشی و بهداشتی موجود است اما هنوز در داروخانه‌ها عرضه نشده است. مشابه این محصول در ترکیه حدود ۴۰۰ دلار است اما محصولات ما با قیمت یا یک میلیون تومان عرضه می‌شود که نهایتاً ۲۰ دلار است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

روی آن انجام شده و چندسالی است که فعالیت جدی‌تری در این زمینه دنبال می‌شود اما تا به حال از روش سنتز در تولید آن استفاده نشده‌بود. در حال حاضر دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان از بروفین به‌صورت عمده استفاده می‌کنند و مجبورند آن را به‌عنوان یک ماده در فعالیت‌های خود به کار ببرند. بروفینی که ما با این روش تولید می‌کنیم با یک‌دهم قیمت نسبت به نمونه بروفین وارداتی در دسترس مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد. اما آنها همچنین می‌توانند دستگاه تولید بروفین را نیز از ما خریداری کنند و با شرایط موردنیاز خود بروفین را تولید کنند.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

غشایی و پوشش‌دهی را اخذ کرده‌ایم و به‌طورکلی پتنت‌های داخلی و خارجی ما تا ماه‌های آینده اخذ خواهند شد. در دنیا برای پالایش «اسپنت کاستیک» فرآیند تحت فشار را انجام می‌دهند. اما فرآیندی که ما اعمال می‌کنیم در گردش است و زمان کوتاه‌تری برای خنثی‌سازی می‌برد و آلودگی‌های زیست‌محیطی و ایمنی برای اپراتوری که این کار را انجام می‌دهد، در پی ندارد. همچنین این روش از نظر مصرف انرژی، دما و حرارت فرآیند را بهینه‌تر کرده است.

نمونه‌های شرکت ما در سطح صنعتی در حال تهیه است. تا به حال در دنیا از روش ما برای فرآیندهای صنعتی استفاده نشده است اما در برخی از کشورها با هزینه چند میلیون دلار و هزینه تمام‌شده گزاف، این فرآیند نصب می‌شود که قیمت تمام‌شده ما بالای ۹۰ درصد به‌صرفه‌تر است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

بالاخره در دهه گذشته سرمایه‌گذاری در کشور نزدیک به صفر بود و حتی توانسته هزینه‌های استهلاک را تامین کند.
کشوری که نتواند سرمایه‌گذاری خوب را جذب کند حتما باید برای توسعه به رشد اقتصادی برسد. سه عامل برای رشد اقتصادی تعریف می‌شود، یکی سرمایه‌گذاری ،دیگری بهیورزی و منابع انسانی است. اگر می‌خواهیم رشد هشت درصد اقتصادی را در کشور تجربه کنیم باید روی این سه بازی کنیم. ما باید همه موانع سرمایه‌گذاری در کشور را اعم از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، مردمی و تعاونی را برداریم. در بخش عمومی و سرمایه‌گذاری خارجی اگر نتوانیم در جذب این سرمایه‌ها موفق شویم و سرمایه‌گذاری خارجی و خصوصی را پای کار اقتصاد دولت بیاوریم، مطمئنا رشد اقتصادی هشت درصد محقق می‌شود. بنابراین یک اهتمام ویژه در تدوین پیشنهاد ما به دولت این بوده که در رشد سرمایه‌گذاری‌ها تمرکز ویژه‌ای داشته باشیم.

چقدر توصیه‌هایی که در مرکز پژوهش‌ها داشتید در متن برنامه اعمال شده است؟ چون ابتدا که متن برنامه منتشر شد، انتقاداتی از جانب مجلس مبنی براینکه برنامه قابل اجراییست مطرح می‌شد و بعد از اعمال تغییرات مجلس، نقدهایی از جانب دولت مطرح شد که منابع دولت کاهش پیدا کرده و آنچه از قابلیت توقع می‌رود، قابلیت اجرا ندارد. این توصیه‌هایی که می‌فرمایید چقدر در برنامه هفتم اجرایی شده و چقدر مورد مورد اشاره دولت مثل رشد اقتصادی هشت درصد را قابل تحقق می‌دانید؟

البته ما فقط توصیه نمی‌کنیم. مرکز پژوهش‌ها متن کامل برنامه پیشنهادی را تا سطح مواد قانونی نوشت و در اختیار دولت و مجلس قرار داد و فقط در قالب توصیه‌های راهبردی نبوده و تمام احکام و مواد قانونی لازم تعیین شده است. در این چندماهه که برنامه در مجلس درحال بررسی است و حتی قبل از این‌باری‌های لازم را با نمایندگان مجلس و دولت انجام دادیم و توضیحات و استدلال‌های خود را مطرح کردیم. بالاخره بخشی از آن مورد پذیرش قرار می‌گیرد، بخشی هم ممکن است مورد پذیرش قرار نگیرد. ما در یک کار مطالعاتی، ضریب همبستگی بین تصمیمات مجلس با مرکز پژوهش‌های مجلس را محاسبه کردیم و تقریبا به عدد ۶۰درصد رسیدیم، یعنی بین عدد ۲۰تا روی عدد ۱۲۵ ایستاد و می‌شود گفت مجلس ۶۰ درصد براساس نظرات و توصیه‌های مرکز پژوهش‌ها تصمیم می‌گیرد، ۴۰ درصد متفاوت از نظر مرکز، که بالاخره این هم حق نمایندگان است، بالاخره ما تصمیم ساز هستیم و آنها تصمیم‌گیرنده‌اند. ما هم این حق را به مجلس می‌دهیم، شاید در حد ۶۰-۵۰ درصد موفق باشیم و نظرات کارشناسی خودمان را در جلسات مجلسی هم کارگروه‌ها و صحن مجلس به پیش ببریم. ۴۰درصد هم مجلس تصمیم خودش را می‌گیرد. قبول دارم تا حدی موفق بودیم و تا حدی هم در پیشبرد راهبردها و راهکارها موفق نبودیم.

این ایرادات برنامه‌ریزی که اشاره کردید از برنامه اول تا ششم متوجه برنامه توسعه بوده است، در برنامه هفتم نیز همچنان وجود دارد؟

بخشی از این ایرادات مرتفع شده است، برخی هم سرچایش است. من احساس می‌کنم هنوز جگه دارد که ما روی اولویت‌های پنج سال آینده کشور تمرکز بیشتری داشته باشیم. فکر می‌کنم آن اولویت‌مداری که تاکید رهبر معظم انقلاب هم بود این‌ها که برنامه هفتم براساس اولویت‌ها و مسائل اصلی نوشته بشود باید مورد توجه قرار گیرد. الان هم که دولت تلاش کرده نسبت به برنامه‌های قبلی اولویت‌ها را مینا قرار دهد مجلس هم تلاش کرده است ولی قبول کنید بالاخره تغییر یک مسیر ۴۰ساله در یک برنامه اتفاق نمی‌افتد. باید جهت‌گیری کنیم و برنامه هشتم نسبت به برنامه هفتم اولویت‌محور باشد، برنامه نهم نسبت به برنامه هشتم اولویت‌محور باشد و همین‌طور جلوی برویم. در برنامه مجلس و دولت شاهد بودیم که سعی کردند برنامه هفتم را نسبت به برنامه‌های قبل اولویت‌محورتر بنویسند. یک درصدی موفق شدند، یک درصدی هم به نظر من علی‌رغم تلاش‌هایی که کردند موفق نشدند.

پیش از این هم اشاره‌ای کردید و گفتید که برنامه‌های توسعه ما راه‌حل مجربند و باید مساله‌محور باشند. این را جزئی‌تر توضیح بفرمایید، منظور شما از مساله‌محور بودن برنامه‌های توسعه چیست؟

پیشرفت و توسعه تقلیدی نیست، رویکردهای در کشور دنبال می‌شود و عده‌ای هم طرفدار آن هستند و احساس می‌کنند نسخه‌ای که مجامع بین‌المللی می‌پیشنند مثل بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول و اسناد و روش‌هایی که دارند و تجویز و توصیه‌هایی که می‌کنند درست است و جواب می‌دهد. اتفاقا تجربه کشورهای موفق نشان داده که رویکرد تقلید از راه‌حل‌های پیشنهادی معمولا به‌خاطر اینکه با شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی و بومی کشور تناسب ندارد جز یکی دو کشور که احتمالا شرایط‌شان با آن رویکرد مناسب بوده نتایج چندانی در کشورهایی که رویکردهای تجویزی را تقلید و اجرا کرده‌اند حاصل نشده است. اعتقاد ما این است که رویکرد باید مساله‌محور باشد، یعنی می‌بایست حل مساله در دستور کار نظام حکمرانی کشور قرار بگیرد و مسائل اصلی کشور را خوب تحلیل کنیم. مسائل البته در دنیای امروز خیلی پیچیده شده است و نمی‌شود خیلی ساده مسائل را حل کرد.

باید ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را متناسب با شرایط جامعه خود ببینیم و راه‌حل‌ها را با رویکرد نوآوری خلاقانه دنبال کنیم؛ رویکردی که نوآوری و خلاقیت آن متناسب با شرایط خود است و راه‌حل را از دل مساله، ویژه جامعه‌مان تجویز کنیم. مدیران کشور هم دو دسته‌اند؛ عده‌ای واقعا نیت‌شان حل مسائل کشور است. ممکن است آنان در کوتاه‌مدت و در ظاهر خیلی موفقیت کسب نکنند، زیرا کسی که حل مساله را دنبال می‌کند باید صبر راهبردی داشته باشد، کمی زمان می‌برد تا لوازم و زیرساخت‌ها را فراهم کند و نسبت به گرفتن نتیجه از این مساله‌محوری مطمئن شود. اتفاقا این نوع مدیران شاید بعضی‌وقت‌ها مورد مواخذه هم قرار بگیرند ولی رویکرد صحیح رویکرد این مدیران است و مشروعیت درازمدت یک نظام حکمرانی، رویکرد این مساله آن است. بالاخره نظام حکمرانی باید بتواند مساله را حل کند. اگر مدیریت، دولت و مجلس نتوانند حل مساله کند، کم‌کم مشروعیت بین‌رسمول می‌رود. برعکس مدیرانی هم در مجلس وجود دارند که بیشتر از اینکه حل مساله در دستورکارشان قرار بگیرد، نمایش کار برایشان موضوعیت دارد. اینکه همایش بگذرانند، نمایشگاه بگذارند، سفر خارجی ببرند، از سند ملی رونمایی کنند ولی اینکه آیا مجموعه رفت‌وآمدها و نمایش دادن‌ها مساله‌ای را از جامعه حل می‌کند، درزی از درد مردم را حل می‌کند، اتفاق نمی‌افتد. می‌بینیم آنها در آخر دوره‌شان هم هیچ اتفاقی نیفتاده، هیچ مساله‌ای هم حل نشده و اگر آن سازمان کالا نبود هیچ تفاوتی نداشت. اینها برای خود مشروعیت کوتاه‌مدت درست می‌کنند، ولی خروجی‌هایی کار، ضربه زدن مهلک به مشروعیت نظام است و نظام حکمرانی کشور آسیب می‌بیند. به این خاطر که مدام نمایش و وعده‌های بی‌عمل داد می‌شود و درنهایت هیچ مساله‌ای از مسائل مردم حل نمی‌شود. در درازمدت مردم را نسبت به نظام حکمرانی سر خورده می‌کند. به نظر من رویکرد باید حل مساله باشد؛ چه در مجلس انقلابی و چه در دولت انقلابی. ما باید مسائل

اصلی را به تعداد مشخص در دایره کارمان قرار بدهیم. در برنامه هفتم نیز همه اهتمام ما باید حل مساله باشد.

درکنار مساله حکمرانی که اشاره کردید، موضوع سازمان‌های مردم‌نهاد هم مطرح است. گزاره‌ای را مطرح کردید و گفتید که ما نباید امور دولتی را مردمی و امور مردمی را دولتی کنیم. اساسا تشکیک سازمان‌های مردم‌نهاد، چه کمکی به حکمرانی می‌کند و این دولتی نکردن امور مردمی باید به چه شکلی صورت بگیرد؟

بالاخره حکمرانی در دنیای امروز دانش‌بنیان است، یعنی حکمرانی تبدیل به پیچیده‌ترین امور شده است و شما هیچ مساله ساده‌ای در حکمرانی نمی‌بینید. واقعا این عرصه، عرصه حضور نخبگان کشور است. عرصه کارآفرینان متخصص است. متاسفانه در کشور و در شرایط فعلی نتوانسته‌ایم شرایط را به‌گونه‌ای فراهم کنیم که نخبگان و کارآفرینان متخصص در نظام حکمرانی ما و در کسوت‌های مختلف مدیریتی حضور و بروز داشته باشند و بتوانند با برنامه‌ریزی هوشمندانه و براساس رویکردهای دانش‌بنیان، مسائل پیچیده جامعه امروز را حل کنند. الان نه در کشور ما تقریبا در همه جای دنیا، آن مدل خیلی کمزنگ شده است که حکمرانی با رویکرد بالا به پایین بتواند تجویزهایی انجام دهد و مسائلی را حل کند. دیگر امید به اینکه با رویکردهای بالا به پایین مسائل کشور حل شوند، کمزنگ شده است. الان در همه کشورها تکثیر ریزنهادهای موفقیت، بسط وریزویادهای موفقیت، از پایین به بالا در دستور کار قرار گرفته است و هر چقدر به سمت تکثیر، معرفی، اشاعه و ترویج این ریزنهاده‌ها و ریزویودادهای موفقیت بریود باید به ظرفیت مردم به‌ویژه نخبگان در سطح تشکل‌های اجتماعی، کانون‌های اقتصاد مردمی، مشارکت مردمی و نظایر اینها بیشتر توجه کنید. الان این موضوع جنبه استراتژیک دارد و ما می‌بینیم که در کشور ما نهاد دولت- نه صرفا این دولت یا دولت قبل- در خیلی موارد توان حل مسائلس را از دست داده است. می‌بینیم که مسائل و چالش‌های کشور مثل آلودگی و مسائل زیست‌محیطی را مطرح می‌کنیم، اما نمی‌دانیم چرا این مسائل حل نمی‌شوند. نباید انتظار داشته باشیم که با رویکردهای بالا به پایین تجویزهای این‌گونه، بشود این مسائل را حل کرد. باید در یک بسیج و مشارکت مردمی در عرصه‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی، در قالب تشکل‌ها، کانون‌ها و انجمن‌ها از پایین بالا جریان‌هایی را تکثیر کنیم و بتوانیم موفقیت‌هایی را ترویج کنیم تا به حل مسائل کشور نائل شویم. الان در این شرایط به نظر من این موضوع اهمیت ویژه دارد که ما از ظرفیت مردمی استفاده کنیم. مشکلی در کشور ما وجود دارد که دوست دارم اینجا به آن اشاره کنم؛ اولین بار بحث مردم‌سازی و مشارکت مردمی در کشور از خاستگاه ادبیات سیاسی غربی مطرح شد. دوستان و عزیزانی که به مسائل دموکراسی غربی علاقه‌مند بودند، بحث‌های مردمی‌سازی و مشارکت و اینها را با این ادبیات مطرح کردند که باعث شد در بخشی از جامعه نگاه مثبتی نسبت به این ماجرا شکل بگیرد. درحالی‌که من اعتقاد دارم مردمی‌سازی و مردمی‌کردن مشارکت و فعالیت‌ها اتفاقا در نگاه اسلامی بسیار مهم‌تر از نگاه غربی است. در نگاه همه ارجاعات به رشد اقتصادی است. در نظامی‌گری، صنعت و فعالیت‌ها باید باعث رشد اقتصادی و رفاه در جامعه شود و ادعایی غیر از این وجود ندارد. درحقیقت مدیریت راهبردی اقتصاد محور، رویکرد حاکم بر نظام غربی‌است ولی نظام اسلامی که این را نمی‌گوید، می‌گوید هدف غایی و ارجاعات من درنهایت به رشد و تعالی انسان‌ها برمی‌گردد و می‌خواهم جامعه‌متعالی و انسان‌های رشد‌یافته تحویل جامعه بدم و این هدف غایی من است و من همان رشد اقتصادی را می‌خواهم که از بستر آن انسان متعالی و تربیت‌یافته و رشدیافته تحویل جامعه بشود. چرا ربا در اسلام حرام است؟ چون شرایطی را فراهم می‌کند تا کسی که فعالیت اقتصادی انجام می‌دهد، اساسا فعالیتی نمی‌کند که به‌خواهد به رشد اقتصادی‌اش کمک کند. نگاه اسلام این است که به مردم اجازه داده شود، در بستر مدرسه اجتماعی، فعالیت اقتصادی و مشارکت سیاسی تلمذ کنند و یاد بگیرند و هرچه شرایط حضور مردم در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را فراهم نمی‌کنیم، خلاف آموزه‌های اسلامی حرکت می‌کنیم. اگر ما فرصت مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را از مردم بگیریم و اقتصادمان دولتی باشد و به تشکل‌های اجتماعی میدان ندهیم و مشارکت سیاسی به‌طور قوی شکل نگیرد، موفق نمی‌شویم و مردم ما در این مدرسه بزرگ جهانی که نظام اسلامی است اساسا تربیتی پیدا نمی‌کنند. تاکید داریم که مردمی‌سازی را باید در همه فعالیت‌ها درنظر بگیریم، بدون همراهی مردم و برخورداری از یک جامعه توانمند و قوی هیچ برنامه توسعه‌ای به نتیجه نمی‌رسد. بهترین برنامه‌ها را هم بنویسیم، اگر مردم همراهی نکنند، اگر جامعه با شما همراهی نکند، هرگونه اصلاح و جراحی باعث تجمع و اعتراض می‌شود و عملا دولت در پیشرفت و توسعه کشور ناکام می‌ماند.

سال گذشته طرحی‌با عنوان قانونی شدن تجمعات، در مجلس مطرح و در کمیسیون مورد بررسی قرار گرفت. باتوجه به اینکه عمر مجلس یازدهم هم رو به پایان است. طرح الان در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

بالاخره اصل ۲۷ قانون اساسی به‌عنوان مجوزی برای تجمعات قانونی مردم مورد تاکید قرار گرفته است. مرکز پژوهش‌ها در راستای اجرایی کردن ماده ۲۷ قانون اساسی، جلسات متعدد و مشترکی را با نهادهای انتظامی و امنیتی و فعالان اجتماعی و صاحب‌نظران سیاسی برگزار و پیش‌نویسی آماده کرد. در همان ایام اغتشاشاتی که سال گذشته رخ داد، پیش‌نویسی را در اختیار کمیسیون داخلی و شوراها قرار دسیم. ممکن کمیسیون هم جلساتی را با دعوت از معاونت ریاست جمهوری، برگزار کرد. دو رویکرد آنجا مطرح می‌شد؛ رویکرد اطلاع‌محور و رویکرد مجوزمحور. عده‌ای معتقد بودند که تجمعات قانونی با اطلاع کافی است و عده‌ای دیگر معتقد بودند که باید مجوز گرفته شود. مواد مختلف این پیش‌نویس در کمیسیون شورا مورد بررسی قرار گرفت. آخرین خبری که دارم این است که الان در کمیسیون نهایی شده و در نوبت تصویب قرار گرفته که هروقت بحث‌های برنامه هفتم تمام بشود، در نوبت دستور مجلس قرار می‌گیرد. بنابراین احتمال اینکه در مجلس یازدهم این طرح به نوبت تصویب شود، زیاد است. ما در دو مجلس پیش‌ها، قانون تشکل‌های اجتماعی را که سال‌ها در کردی‌ورهای مجلس محل اختلاف بود، نیز مورد اهتمام جدی قرار دادیم و جلسات فشرده در این رابطه برگزار شد. در جلسه‌ای که با حضور همه نهادهای امنیتی و انتظامی و نمایندگان تشکل‌های اجتماعی برگزار شده بود، تقریبا اتفاق نظری روی پیش‌نویس مجلس مطرح شده که ما هم آن را در اختیار کمیسیون داخلی و شوراها قرار دادیم که بتوانیم بستر مشارکت اجتماعی هرچه بیشتر مردم را در قالب تشکل‌های اجتماعی فراهم کنیم.

اگر بخواهید عملکرد مرکز بررسی‌ها را در مدت فعالیت خود بررسی کنید، چه مواردی را می‌توان به‌عنوان نقاط ضعف و قوت مرکز بررسی‌ها مورد توجه قرار داد؟

شاید اگر خروجی‌های مرکز پژوهش‌ها را با ادوار گذشته مقایسه کنید، می‌توان گفت دولی‌سه برابر فعالیت‌های مرکز پژوهش‌ها افزایش پیدا

کرده است. در کنار این در تدوین پیش‌نویس و گزارش‌های نظارات راهبردی و گزارش‌هایی که درباره طرح و لویاح منتشر می‌کنیم، رشد داشته‌ایم. علاوه‌بر این و در کنار رشد فعالیت‌های جاری، پروژه‌های بزرگی که قبلا در مرکز پژوهش‌ها نبود را در این دوره اجرا کردیم. پروژه نقشه جامع پویایی‌شناسی ایرچالش‌های حکمرانی کشور که ۱۰۶۷ متغیر استراتژیک دخیل در حکمرانی کشور و شبکه روابط علی و معلولی را در ۲۷ پلتفرم ایرچالشی ترسیم کردیم و روی سامانه‌های شبیه‌سازی و نرم‌افزارهای شبیه‌سازی بردیم. الان امکان شبیه‌سازی طرح‌ها و لویاحی که می‌تواند به تصویب مجلس برسد در مرکز پژوهش‌ها وجود دارد. با همه وزرای دولت و نمایندگان کمیسیون‌مکاتبه و اعلام کردم، هروموضوعی را که می‌خواهید شبیه‌سازی کنید، قبل از مطرح کردن و تصویب به مرکز پژوهش‌ها بفرستید. این قابلیت کارشناسی را پیدا کردیم که می‌تواند این خدمات را ارائه بدهد یا مثلا شاید برای اولین بار بود که در فرآیند تدوین برنامه توسعه کشور، مرکز پژوهش‌ها، به‌عنوان کارفرمای پیشرو عمل کرد. قبلا مرکز نقشش این بود که طرح و لایحه‌ای که به مجلس می‌آمد و در اختیار مجلس قرار می‌گرفت، نظر اصلاحی خود را مطرح می‌کرد. ما با تدبیر ریاست مجلس در این دوسال رویکرد کارفرمای پیشرو را در نظر گرفتیم و خودمان پیش‌دستانه نسبت به تدوین برنامه هفتم اقدام کردیم. مرکز نوآوری و خانه خلاق را راه‌اندازی کردیم. شاید بیش از ۵۰ رویداد خلاق که تقریبا یک‌هزار زیست‌بوم حدود هزار نفری حول مرکز پژوهش‌ها در قالب رویدادهای دانش‌بنیان و خلاق شکل گرفته و راجع به مسائل مختلف حکمرانی و قانون‌گذاری است را در مجلس برگزار کردیم و نقش لولایی خودمان را بین نظام حکمرانی و نظام علم و فناوری و نوآوری بازی می‌کنیم و این دو را باهم برگزار می‌کنیم. رویدادهای هم‌رسان را ناظر بر نظارت بر اجرای قوانین، برگزار کردیم. برای اولین بار سه دوره پارلمان دانشجویی در کشور برگزار کردیم و آن را در قالب کمیسیون‌های مجلس شبیه‌سازی کردیم و موضوع را در اختیار آنها گذاشتیم و اینکه شما نظام نوآوری و خلاق دانش‌بنیان را در اختیار نظام حکمرانی بیاورید، در تاریخ مجلس نبوده و اولین بار در این دوره شکل گرفته است. مدرسه حکمرانی شهید مدرس را در این دوره پیش گرفتیم. اندیشکده حکمرانی و قانونگذاران استانی را راه‌اندازی کردیم. قبلا به مجلس ایراد گرفته می‌شد که مرکز فقط با پژوهشگران استان کار می‌کند و ۳۱ استان دیگر نقشی در نظام قانون‌گذاری کشور ندارند. تا الان ۱۷ اندیشکده حکمرانی در کشور راه‌اندازی کردیم. این اندیشکده‌ها را با کمک دانشگاه‌های استان، دانشگاه تحت پوشش وزارت علوم، دانشگاه تحت پوشش وزارت بهداشت و دانشگاه آزاد اسلامی، راه‌اندازی کردیم و اینها سه‌ساخت اصلی هستند که در شکل دادن اندیشکده‌ها محوریت دارند. ساختار اداری هم نیستند.

یک ظرفیت اجتماعی و شبکه‌سازی اجتماعی هم با استفاده از ظرفیت‌های اساتید و نخبگان و دانشجویان استان، راه‌اندازی کردیم. الان برنامه هفتم و بودجه را در اختیار استان‌ها قرار می‌دهیم که با توجه به آمایش سرزمینی و قوانین منطقه‌ای و برش استانی در این رابطه نظر بدهند. برای اولین بار موسسه افکارسنجی ملت را راه‌اندازی کردیم و بیش از ۵۶ گزارش افکارسنجی، منتشر کردیم و راجع به طرح‌ها و لویاحی که در مجلس مطرح است، از مردم نظرسنجی می‌کنیم و نظر مردم را در اختیار مجلس قرار می‌دهیم و یک قدم به سمت حکمرانی مردمی برمی‌داریم تا بگوییم، نمایندگان محترم شما که راجع به این طرح و لایحه کار می‌کنید. بدانید نظر مردم، درباره ابعاد این تصمیم و لایحه این است. درباره ابعاد دیگر چیز دیگری است. حتی درحال بسط آن به برگزاری نظرسنجی، درباره قوانینی هستیم که چندسال است اجرامی‌شود با این بهانه که نظرسنجی برگزار کنیم تا ببینیم آیا نظر مردم درباره این قانون خوب بوده یا نه و اثر مثبت داشته یا منفی. اینها رویکردهایی است که شاید شماراهبش در دوره‌های قبل داده شده ولی آنچه در عمل بتواند به منفص ظهور برسد، در دوسال اخیر شکل گرفته است. ما بحث راهبری گزارش‌های مرکز را برای اولین‌بار در این دوره راه انداختیم. مرکز پژوهش‌ها وقتی گزارش خود را منتشر می‌کرد، کار خود را پایان یافته می‌دانست. ما گفتیم نه، اتفاقا وسط راه هستیم و یک شورای راهبری در مرکز پژوهش‌ها راه‌اندازی کردیم و راجع به هر گزارشی که مرکز منتشر می‌کند، بحث می‌کنیم و پیشنهاد عملیاتی برای دولت، پیشنهاد نظارتی برای مجلس و پیوست رسانه‌ای برای افکار عمومی از آن درمی‌آوریم. در این دوسال ۵۵۰ پیشنهاد راهبری به دولت و بسته عملیات پیشنهادی، مستخرج از نتایج گزارش‌ها به رئیس‌جمهور و وزرا، ارسال کردیم و ۵۷۰ نامه و بسته نظارتی به مجلس دادیم که اینها قبلا نبود. یعنی عصاره گزارش را در قالب پیشنهاد نظارتی و پیشنهاد عملیاتی، در اختیار وزیر مربوطه، رئیس‌جمهور، رئیس کمیسیون و رئیس مجلس قرار می‌دهیم. این فعالیتی بود که از این دوره به مرکز پژوهش‌ها اضافه شد. البته نقدی هم ما وارد است. واقعیت این است که مرکز پژوهش‌ها یکی از سرمایه‌های بی‌نظیر نظام است. غیر از مرکز پژوهش‌ها، در کشور کدام وجود دارد که این تعداد پژوهشگر متخصص در عرصه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیربنایی، تولیدی، حقوقی در یک ساختار جایک کنار هم بتوانند در مورد مسائل مختلف کشور، تضارب آرا داشته باشند و از نگاه‌های تخصصی مختلف مساله را ببینند، تحلیل کنند و راه‌حل بدهند. اعتقاد دارم من هم هنوز نتوانستم حداقل نصف ظرفیت واقعی مرکز پژوهش‌ها را به منصفه ظهور و عمل برسانم. این مجموعه پتانسیل و ظرفیت بالایی دارد و ضعف مدیریت اسمال من باعث شده که این مرکز با ظرفیت واقعی که می‌تواند در عمل از خود نشان بدهد و در تصمیم‌گیری‌های کلان کشور در بالاترین سطوح کشوری نقش مؤثر ایفا کند، کمی فاصله دارد و ما باید بتوانیم، این امر را جلو ببریم.

می‌توانیم بگوییم آسیبی که در دوره‌های گذشته متوجه مرکز پژوهش‌ها بوده، مساله‌یابی است و بیشتر تمرکز روی نوشتن طرح‌ها و پیش‌نویس‌ها بوده است و خیلی از مشکلات مساله‌یابی نشده که بتواند کمک کند؟

ترجیح می‌دهم این را ایراد ندانم. من میراث دار یک سرمایه بزرگ هستم که حاصل زحمت پیشینیان است. ما رویکردهای جدیدی ایجاد کردیم، نه اینکه بگوییم ایراد داشته است. رویکردهای قبلی بیشتر کارگزارپروبر بود. براساس ماموریت‌هایی که از مجلس می‌آمده است. در حین اینکه این ظرفیت را حفظ کردیم، نقش کارفرمای پیشرو را که به استقبال مسائل کشور برویم و خودمان اولویت‌ها و مسائل را تدوین کنیم و با رویکرد راهبردی کار کنیم، به آن اضافه کردیم. اگر می‌گوییم قبلا در مرکز پژوهش‌ها، رویکرد خانه خلاق و نوآور و دانش‌بنیان نبوده است، به این معنی نیست که ایرادی به گذشته وارد است. رویکرد گذشته با تحقیق و توسعه و پژوهشگران نشسته کار می‌کرد. در دوره جدید من این ظرفیت را حفظ کردم و نوآوری باز را هم به این رویکرد اضافه کردم، یعنی در کنار اینکه از ظرفیت حداکثری پژوهشگران، که تولیدات‌شان به نسبت گذشته دو یا سه برابر شده استفاده می‌کنیم. درهای مرکز به سمت شرکت‌های دانش‌بنیان، اندیشکده‌های بیرونی بیش از گذشته باز شده است و این نوآوری باز است. به دنبال باز کردن درهای پژوهشی یک مجموعه هستیم تا بتوانیم از ظرفیت‌های مجموعه در قالب یک رویکرد تخصصی استفاده کنیم.

مصوبه تلفیق برای یک‌ساله شدن سربازی شدنی است؟

دیس لایک نظام وظیفه

عطیه همتی

دبیرگروه نشرروز

بعد از توصیه‌ها و دستورات رهبر انقلاب برای اصلاح قانون سربازی، مجلسی‌ها در ماه‌های آخر توانستند طرحی را تصویب کنند که در آن میانگین خدمت سربازی مشمولان به ۱۲ ماه کاهش پیدا کند. مصوبه‌ای که بعد از تصویب آن بلافاصله با واکنش نیروهای مسلح همراه شد تا مشخص شود، ستادکل نیروهای مسلح با این تصمیم مجلس مخالف است و مشمولان سربازی نباید دل‌شان را به کاهش خدمت‌سربازی خوش کنند. گویا هنوز درهای نظام وظیفه برای مشمولان خدمت‌قرار است به همان پاشنه سابق چرخد و قرار نیست چیزی تغییر کند. اگرچه مدت‌هاست بسیاری در نقد سربازی از لزوم تربیت سرباز حرفه‌ای گفته‌اند اما به نظر می‌رسد تا این نقطه هنوز راه زیادی در پیش است.

در مصوبه قبلی ۳ میلیون سرباز فراری مشمول وام شدند

سال گذشته بود که مجلسی‌ها تصمیم گرفتند به علت غیبت بیش از ۳ میلیون سرباز فراری یا همان سرباز غایب که امکان استفاده از هیچ تسهیلات بانکی نداشتند، مصوبه‌ای تدوین کنند تا آنها بتوانند از وام بانک ازدواج دریافت کنند و تشکیل زندگی و خانواده بدهند یا از وام فرزندآوری بهره ببرند. همین شد که مجلس طرحی را تصویب کرد که در راستای حمایت از خانواده، غیبت از خدمت نظام وظیفه مانع دریافت تسهیلات وام ازدواج و فرزندآوری نشود. بعد‌از تأیید این مصوبه در شورای نگهبان و اجرای آن از ابتدای سال ۱۴۰۲، مشمولان غایب توانستند مثل باقی افراد وام دریافت کنند. بعد‌از این مجلسی‌ها تصمیم گرفتند در طرحی دیگر کاهش خدمت سربازی را در دستورکار قرار دهند.

میانگین سربازی کل مشمولان ۱۲ ماه است نه هر سرباز ۱۲ ماه

محسن دهنوی از اعضای هیات‌رئیس مجلس در مصاحبه‌ای درباره طرح کاهش سربازی پیش از این گفته بود در طرح اخیر مجلس قرار است طول دوره سربازی قاعده‌مند شود و به همین منظور جلسات متعددی با دولت، ستادکل نیروهای مسلح، مسئولان و کارشناسان این موضوع برگزار شده و هماهنگی کاملی بین مجلس و ستادکل نیروهای مسلح برای اصلاح قانون سربازی برقرار است. به گفته دهنوی طرح کاهش سربازی از این قرار است که میانگین طول مدت سربازی ۱۲ ماه خواهد شد. کلمه میانگین به این معناست که باتوجه به معافیت‌ها، شرایط، میانگین و منطقه عملیاتی ممکن است یک مشمول خدمت ۹ ماه و یک مشمول دیگر ۱۵ ماه باشد اما میانگین همه مشمولان باید ۱۲ ماه شود و این دقیقا به این معنی نخواهد بود که همه مشمولان فقط ۱۲ ماه سربازی خواهند رفت. نکته مهم دیگر درباره این طرح این است که این ۱۲ ماه جدای از دوره آموزشی است و دوره آموزشی در این ۱۲ ماه محسوب نمی‌شود.

سربازان کار خدماتی دارای جایگزین انجام ندهند

مجلسی‌ها در طرح اخیر برای اصلاح قوانین سربازی، ستادکل نیروهای مسلح را مکلف کرده‌اند که از طریق جایگزینی سایر عضویت‌ها سربازی را اصلاح کند، موضوعی که یکی از نکات مهم این طرح است. یعنی مجلس هرساله منبع مالی را به ستادکل نیروهای مسلح اختصاص دهد که در برخی از مشاطلی که تا اینجا برای انجام آنها از سربازان استفاده می‌شد به شکل دیگر جایگزین شود. دهنوی در این باره می‌گوید: «این به این معنی است که مشاغلی مثل مشاغل خدماتی-نظافتی که برخی سربازان عزیز برای آن به کار گرفته می‌شدند، به دو شکل تغییر کند یا نیروی بایور برای آن استخدام شود.» (پایور به این معنی که برخی افراد برای انجام برخی کارهای مشخص نمی‌شود آنها را به شکل خدماتی خرید، استخدام شوند. به‌طور مثال دیده‌بانی و نگهبانی روی برجک قابلیت خرید ندارد.) درمورد بعضی از کارهایی‌که قابلیت خرید دارند هم باید از بیرون تأمین شود. این یعنی دیگر نیاز نیست یک نفر در دوره سربازی‌اش روی آن کار متمرکز شود که مجلس در طرح خود برای این موضوع از عبارت «جایگزینی سایر عضویت‌ها» استفاده کرده‌است.»

ستادکل نیروهای مسلح: به مجلس توجه نکنید، کاهشش در کار نیست

با اینکه گفته می‌شد بعد‌از تصویب این مصوبه در صحن علنی مجلس و تأیید شورای نگهبان تبدیل به قانون شده و از سال ۱۴۰۳ به نهادی مرتبط ابلاغ می‌شود، سازمان وظیفه عمومی در اطلاعیه‌ای در روز دوشنبه ۱۵ آبان اعلام کرد کاهش خدمت سربازی در دستورکار نیست و جوانان ایرانی باید به جای گوش دادن به حرف مجلسی‌ها خودشان را با اطلاعیه‌های نظام وظیفه‌تنظیم کنند. در این اطلاعیه آمده‌است: «نحوه تعیین مدت خدمت دوره ضرورت در قوانین موجود تعیین‌کنکیف شده است و برابر ماده چهار قانون خدمت وظیفه عمومی درصورتی‌که مشمولان، ماژاد یا کمتر از تعداد مورد نیاز باشند، ستادکل نیروهای مسلح نسبت به پیشنهاد کاهش یا افزایش مدت خدمت دوره ضرورت اقدام می‌کند.» در بخش دیگر این اطلاعیه آمده است: «با توجه به کاهش سه ماهه مدت خدمت دوره ضرورت که اخیرا بر این اساس ابلاغ شده است، هیچ تغییری در قوانین و مقررات خدمت وظیفه عمومی از قبیل معافیت جدید یا کاهش مدت خدمت در دستورکار نیست.» همچنین تأکید شده‌است که: «تنها مرجع رسمی اطلاع‌رسانی پیرامون مقررات خدمت سربازی، سازمان وظیفه عمومی فراچ بوده و از کلیه جوانان عزیز تقاضا می‌شود ضمن عدم توجه به گمانه‌زنی‌ها و شایعات طرح‌شده از جانب افراد غیرمسئول، در این حوزه برابر اطلاع‌رسانی رسمی از مراجع ذی‌صلاح، نسبت به برنامه‌ریزی برای آینده خود و مشارکت در امر تأمین امنیت مپهن عزیزان اقدام کنند.» اطلاعیه آخر ستادکل نیروهای مسلح به روشنی نشان داد که گویا هماهنگی چندانی بین ستاد و مجلس وجود ندارد و طرح مورد نظر مجلس به مذاق نیروهای مسلح خوش نیامده است و رویای تحقق تربیت سرباز حرفه‌ای و کاهش نظام وظیفه عمومی همچنان محقق نمی‌شود. بالا باید منتظر ماند و دید مصوبه مجلس در زمین شورای نگهبان چه روشنی پیدا خواهد کرد و آیا به تأیید شورا خواهد رسید یا خیر؟

فرهنگ‌یگان

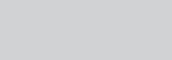
روزنامه

چهارشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۲

شماره ۲۰۴۰

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGADAILY

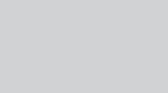
جهان‌شهر

چهارشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۲

شماره ۴۰۰۲

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

پس از ملاقات محمود عباس با وزیر خارجه آمریکا عوامل او اطلاعات مبارزان فلسطینی کرانه باختری را در اختیار صهیونیست‌ها قرار می‌دهند

ندیمه بی‌بی

محمود عباس ۸۷ ساله، ۱۸ سال است که در اسام تشکیلات خودگردان فلسطین قرار دارد؛ تشکیلاتی که درواقع به‌عنوان دولت موقت براساس توافقنامه اسلور در سال ۱۹۹۳ تشکیل شد. او هرازگاهی تکرار می‌کند که «به ادامه هماهنگی امنیتی با اسرائیل بدون توجه به تمدید یا موقیعت مذاکرات متعهد است.» در چهارچوب این همکاری‌های امنیتی، در کمتر از سه سال، تشکیلات ۲۰۰ عملیات ضد صهیونیستی در کرانه باختری را کشف و خنثی کرد. این عدد را ماجد فرج، رئیس سازمان اطلاعات تشکیلات خودگردان، در یکی از معدود گفت‌وگوهای مطبوعاتی‌اش، در مصاحبه با مجله‌ی دیفنس نیوز آمریکا اعلام کرد. او گفت دستگاه تحت‌مدیریتش درخلال انتفاضه قدس که از اکتبر ۲۰۱۵ آغاز شده بود، «جلوی ۲۰۰ عملیات [ضد اشغال‌گری] را گرفته است؛»

این وضعیت نشان می‌دهد مانع اصلی مردم فلسطین برای مبارزه با رژیم صهیونیستی، تل‌آویو یا کشورهای غربی نیستند، بلکه این محمود عباس و تشکیلات خودگردانش هستند که در یک همکاری پیچیده امنیتی از سال ۲۰۰۵ با تمام قدرت به قلع‌وقمع مبارزات ضداسرائیلی پرداخت. در این دوران آمریکا با اشغال افغانستان (۲۰۰۱) و عراق (۲۰۰۳) در اوج قدرت قرار داشت و تل‌آویو نیز برخلاف دوره‌های قبل دولت متخاصمی با خود در اطراف فلسطین اشغالی نداشت.
بااین‌حال نه این دو، بلکه محمود عباس بود که انتفاضه فلسطین را در هم شکست. او حتی دستاوردهای باقی‌مانده این انتفاضه را در معرض مصادره قرار داد. صهیونیست‌ها در سال ۲۰۰۵ نوار غزه را تخلیه کردند اما تشکیلات خودگردان به نیابت از آنها به‌سرعت کنترل این منطقه را در اختیار گرفت؛ هرچند در سال ۲۰۰۷ این تشکیلات به‌طور کامل از غزه اخراج شد اما آنها وظیفه خود می‌دانستند از هر اقدام ضد صهیونیستی جلوگیری کنند. در ابتدا ادعا می‌شد این تشکیلات قرار است دوره‌آمدادی برای تأسیس کشور فلسطینی باشد اما به ساختاری برای ممانعت از آزادسازی سرزمین فلسطین تبدیل شد.
بااین‌حال اما شرایط موجود نشان می‌دهد که اوضاع به‌نفع تشکیلات نیست.

تشکیلات خودگردان اسرائیل!

باافزایش ناامیدی نسبت به هر شکلی از توافق باطرف صهیونیستی، مخالفت باتشکیلات خودگردان و محمود عباس افزایش پیدا می‌کند. این مخالفت‌ها با وقوع جنگ رشدی تصاعدی می‌گیرد تا جایی که در خارج از فلسطین هم عباس مورد شتمات قرار می‌گیرد. در تازه‌ترین واکنش روز دوشنبه رفیق عبدالسلام، وزیر خارجه اسبق تونس در شبکه اجتماعی ایکس نوشت که محمود عباس «به اندازه‌ای که نفس می‌کشد، دروغ می‌گوید.» او بیان کرد: «اصولاو به خاطر وظیفه امنیتی و سرکوبگری که به نیابت از اشغالگران انجام می‌دهد، بابرجامست. محمود عباس به‌شدت آماده ایفای نقشی مانند آنتوان لحد در جنوب لبنان است.»

آنتوان لحد یک نظامی لبنانی بود که با ادعا و شعارهای ناسیونالیستی ووطن‌پرستی از ارتش لبنان خارج شد و با پول و سلاح اسرائیل، ارتشی تشکیل داد که ۲۰ سال با نظامیان لبنانی جنگید. او را که در پاریس زندگی می‌کرد چندین دادگاه در لبنان به اعدام محکوم کرده بودند. لحد در کشتار فلسطینیان صبرا و شیتلان نیز شرکت داشت. یک منبع آگاه درباره نقش تشکیلات خودگردان در سرکوب قیام مردم علیه صهیونیست‌ها در کرانه باختری به «فره‌یختگان» گفت: «پس از توافق اسلور، یک قرارداد همکاری امنیتی با سازمان‌های اطلاعاتی و نظامی رژیم صهیونیستی منعقد شد. تشکیلات متعهد شد که ما جلوی کوچک‌ترین حرکت مبارزان فلسطینی را بگیرد و از این رو تبدیل به زاندام اسرائیل در کرانه باختری شد.» وی افزود: «در قالب این همکاری امنیتی، ژنرال ما‌مجد فرج رئیس سرویس اطلاعاتی محمود عباس مسئول پرونده همکاری اطلاعاتی و امنیتی با اسرائیل شد. او مسئول جمع‌آوری اطلاعات آشکار و ایجاد شبکه‌های جاسوس درسراسر کرانه باختری است. عین این کار را شاپاک هم به‌صورت مستقل انجام می‌دهد. علاوه‌بر این با توجه به اینکه درگاه اینترنت هم در اختیار اسرائیل است، جاسوسی از طریق اینترنت، رصد تلفن‌های ثابت و همراه مستقیم هم توسط اسرائیل صورت می‌گیرد.» به‌گفته این منبع آگاه تشکیلات خودگردان شبکه بسیار گسترده‌ای از جاسوس‌ها (عموماً از جنبش فتح) دارد. وظیفه این شبکه جمع‌آوری اطلاعات و اخبار آشکار است، مثلاپیچه‌هایی را که با سلاح به خیابان می‌آیند، شناسایی و بررسی می‌کنند که این افراد به کدام گره نزدیک هستند. این اطلاعات طی سال‌ها دسته‌بندی می‌شود. در جایی اگر لازم باشد، تشکیلات راسا وارد میدان می‌شود و افراد را دستگیر می‌کند:

«طرف صبح از زندان اسرائیل آزاد شده ولی ظهر تشکیلات خودگردان به‌خانه‌اش ریخند و بدتر از اسرائیلی‌ها فرد را دستگیر کردند. تیم ماجد فرج افراد را به شیوه‌ای وحشتناک شکنجه می‌کند. برخی

پس از ملاقات محمود عباس با وزیر خارجه آمریکا عوامل او اطلاعات مبارزان فلسطینی کرانه باختری را در اختیار صهیونیست‌ها قرار می‌دهند

حتی زیرشکنجه به شهادت می‌رسند.» وقتی پرونده‌ها تکمیل و آماده شد، رابط امنی که عموما‌مجد فرج است، هفته‌ای یک یا دوبار به دیدار رئیس شاپاک می‌رود و این پرونده‌ها را با او به اشتراک می‌گذارد: «ملا می‌گوید از جنبش جهاد اسلامی این افراد در جنین، طولکرم، نابلس، اریحا و… هستند. ارتش اسرائیل هم این اطلاعات را با اطلاعات خودش تطبیق می‌دهد و بعد بسته به اولویت، افراد را در لیست ربایش یا ترور می‌گذارد.»

پس از تأکید رهبر انقلاب بر تسلیح کرانه باختری، پروژه تسلیح در دستور کار قرار گرفت. در چندسال اخیر عربین‌الاسود حلقه وصل بین گروه‌های جهاد اسلامی و بچه‌های مبارز فتح و حماس شده است: «از دوسال پیش که عملیات مسلحانه آغاز شد و جوانان کنترل نابلس و جنین را در دست گرفتند تشکیلات خودگردان شدت همکاری امنیتی را با ارتش اسرائیل و شاپاک گسترش داد و کار حملات به شهرک‌ها و شهرهای کرانه باختری را براساس همان پروسه انجام داد. اولویت اصلی هم ترور نیروهای مقاومت است. دیروز در طولکرم فرمانده کتیبه طولکرم به طرز فجیحی ترور شد.» بخش امنیتی تشکیلات با شناسایی مبارزان فلسطینی در کرانه باختری شماره تلفن آنها را در اختیار شاپاک قرار داده است. شاپاک نیز با ارسال پیامکی به این مبارزان، آنها را تهدید کرده به‌سرعت خود را تسلیم کنند وگرنه سرنوش‌ت بدی در انتظار آنهاست. در این پیامک آمده است: «سه ساعت وقت داری خودت رو تسلیم کنی وگرنه…»

تشکیلات در غزه نیز جاسوس‌هایی دارد که وظیفه شناسایی اعضای حماس و جهاد اسلامی را دارند؛ «اینها برای شاپاک کار می‌کنند. این جاسوس‌ها دقت هدف‌گیری اسرائیل را به ۱۰۰ رسانده بودند، مثلاگر می‌دادند که فلان نقطه را بزن که منزل منیه است. از این کارها زیاد کرده‌اند و متاسفانه تشکیلات بخش امنیتی‌اش در غزه هم ضربات زیادی زد.» این منبع آگاه می‌گوید اگرچه تشکیلات خودگردان قدرت را در کرانه باختری قبضه کرده است اما این روند طولانی نخواهد بود: «با توجه به رشد ساختار تشکیلاتی گروه‌های مقاومت در آنجا خصوصا‌ جهاد اسلامی این دولت رفتنی است.»

تشکیلات خودگردان چگونه متولد شد؟

طی دوره «جنگ سرد»، جهان میان آمریکا و شوروی تقسیم شده بود. کشورها عرصه رقابت میان این دو ابرقدرت بودند. فروپاشی دیوار برلین در ۹ نوامبر ۱۹۸۹، به این رقابت جهانی پایان داد. با سرنگونی دولت‌های کمونیست کشورهای اروپای شرقی به‌عنوان اصلی‌ترین حوزه نفوذ مسکو، آمریکا بر شوروی پیروز شد. با مشخص شدن برتری آمریکا، دولت‌های جهان سعی کردند خود را با این شرایط تطبیق دهند. کشورها ایفای نقش عرب و همچنین گروه‌های مبارز فلسطینی نیز جزء آنها بودند. گروه‌های انقلابی و نهضت‌های آزادی‌بخش در جنگ سرد، توسط مسکو پشتیبانی می‌شدند. گروه‌های فلسطینی به‌همراه متحدانش در میان دولت‌های عربی مانند سوریه در این دسته جای داشتند.

سال ۱۹۹۱، سال اتفاقات تعیین‌کننده بود. پس از اشغال کویت توسط رژیم بعث عراق به رهبری صدام حسین، آمریکا ۷۰۰ هزار سرباز به خلیج فارس اعزام کرد و از ۱۷ تا ژانویه ۱۹۹۱ از ۲۳ فوریه ۱۹۹۱ به‌شدت نیروهای عراقی را در خاک کویت و کشورشان بمباران کرد. بغداد متحد مسکو بود ولی شوروی درحال احضار توتانی برای بازگری نداشت. در چنین فضایی، دولت‌ها و گروه‌های اسلامی و عربی که پیام «بمباران سنگین عراق» را دریافته بودند، در کنفرانس صلح مادرید در روز ۳۰ اکتبر ۱۹۹۱ در پایتخت اسپانیا، حضور یافتند. مدتی بعد میزانه جهانی قوا ضربه‌ای سنگین‌تر خورد. ۲۵ دسامبر شوروی فروپاشید. اگر از سال ۱۹۸۹ بازی جنگ سرد وجود نداشت، در سال ۱۹۹۱ بازیگر آن نیز از بین رفته بود. درنتیجه فشارها افزایش یافتند.

بزرگ‌ترین منازعه با وجود گذشت چند دهه از آن همچنان می‌توانست شعله جنگی دیگر را بر پا کند، منازعه بین فلسطین و رژیم صهیونیستی بود. اما سلسله شکست‌های اعراب از اسرائیل، گزینه جنگ را از دسترس دور کرده بود تا جلسات محرمانه‌ای بین نماینده بین‌المللی فلسطینیان یعنی ساف و رژیم صهیونیستی برگزار شود. این جلسات در سال ۱۹۹۳ به میزبانی نوژم منجر به امضای بیانه می‌توافق اسلو شد. به‌طور اولیه براساس این توافق دو طرف یکدیگر را به‌رسمیت می‌شناختند. ساف موجودیت رژیم صهیونیستی در سرزمین ۱۹۴۸ را به‌صورت نقد می‌پذیرفت و در مقابل تل‌آویو نیز قول داده بود ضمن رعایت حقوق فلسطینی‌ها، حق‌شان برای تشکیل دولت در آینده را قبول کند. حقوق فلسطینی‌ها در سرزمین‌های ۱۹۶۷

به‌رسمیت شناخته می‌شد که به‌طور رسمی

جزئی از خاک رژیم نبودند. اما تل‌آویو می‌آنها را در جریان جنگ شش‌روزه سال ۱۹۶۷ اشغال کرده بود. این سرزمین دو تکه جدا از هم داشت؛

کرانه باختری» و «نوار غزه».

یک‌سال پس از توافق اسلو، در سال ۱۹۹۴ «تشکیلات خودگردان» رسماً تأسیس شد و کنترل دو شهر غزه در نوار غزه و اریحا در کرانه باختری را در دست گرفت. اختیارات و حوزه نفوذ تشکیلات خودگردان به مرور افزایش یافت.

توسعه و توقف تشکیلات

نقطه روند صلح، امضای توافق «اسلو۲» در سپتامبر ۱۹۹۵ بود که سازوکارها را شفاف‌تر کرد. بر این اساس کرانه باختری به‌عنوان منطقه حساس‌تر به سه بخش تقسیم شد. این منطقه برخلاف غزه در قلب سرزمین فلسطین واقع شده و به مراکز جمعیتی یهودیان در ۱۹۴۸ به شکل غیرقابل انفکاسیبه بود. منطقه کرانه باختری براساس حوزه مسئولیت، شامل سه منطقه B، A و C شد. بزرگ‌ترین منطقه که C نام دارد ۶۱ درصد مساحت کرانه باختری را دربرمی‌گیرد. در این منطقه تشکیلات خودگردان هیچ اختیاری ندارد. «اداره امور شهری» و «تأمین امنیت» به‌صورت همزمان برعهده رژیم صهیونیستی است. دومین منطقه از لحاظ وسعت B نام دارد که ۲۸ درصد مساحت کرانه باختری را شامل می‌شود. در این منطقه تشکیلات خودگردان مسئول اداره امور شهری و رژیم صهیونیستی مسئول تأمین امنیت است. در منطقه A که تنها ۱۱ درصد از خاک کرانه باختری است، تشکیلات خودگردان هر دو مسئولیت مزبور را داراست. با این وجود حتی این منطقه نیز شاهد عبور و مرور نیروهای امنیتی رژیم صهیونیستی است؛ هرچند فلسطینی‌ها با چنین محدودیت‌هایی همچنان در تنگنا قرار داشتند. اما برای آنها همین اختیارات نیز غنیمت بود. با این حال همه قضا یا مربوط به فلسطینی‌ها نبود. تنها دواه پس از توافق اسلو، اسحاق رابین نخست‌وزیری که آن را امضا کرده بود، توسط تندروها ترور شد؛ هرچند این ترور اقدامی محدود تلقی می‌شد اما خیابان‌های فلسطین اشغالی برای مدت‌ها شاهد اعتراض مخالفان تندرو صلح بود. شخصیت برجسته‌این اعتراضات «بنیامین نتانیاہو» بود که توانست سوار بر این موج موفق شود و در سال ۱۹۹۷ در نخست‌وزیری رسید و آن را تا ۱۹۹۹ حفظ کرد. قدرت سپس به آریل شارون یک راست‌گرای دیگر منتقل شد.

زیرسایه سنگین راست‌گرایان، روند صلح اسلو با توقف روبه‌رو شد. در نتیجه باسر عرفات که به‌نبال برگزاری انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۹۹۵ به ریاست تشکیلات خودگردان رسیده بود، بار دیگر راهکار را «مبارزه» تشخیص داد. به همین دلیل از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ فلسطین انتفاضه دوم را به راه انداخت. عرفات به شکل مستقیم وارد نبرد نشده بود، اما هدایت‌کننده مبارزات به شکل غیرمستقیم بود؛ به همین دلیل صهیونیست‌های او را در شهر رام‌الله مرکز تشکیلات خودگردان، حصر کردند و مانع از دسترسی و رفت‌وآمدش به دیگر مناطق تحت کنترلش شدند.

با مرگ عرفات در سال ۲۰۰۴، «محمود عباس» به ریاست سازمان فتح و سپس به‌نبال انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۵، به ریاست تشکیلات خودگردان رسید. در دوره عباس با توافق میان او و آریل شارون، انتفاضه پایان یافت. محمود عباس که نسبت به اقدامات مبارزاتی انتقاد داشت، برخلاف عرفات که آنها را تسهیل می‌کرد بر توقف‌شان تأکید داشت. از این رو نیروهای تشکیلات دست به مبارزه با فعالیت‌های مقاومتی در میان فلسطینیان زدند.

چرا تل‌آویو به تشکیلات خودگردان رضایت داد؟

«تیبی لیونی»، وزیر امور خارجه اسبق رژیم صهیونیستی سال‌گذشته در مقاله‌ای در روزنامه صهیونیستی «یهدیعت آحارونوت» دلایل حرکت تل‌آویو به سمت ایجاد تشکیلات خودگردان را تشریح کرد. به گفته لیونی تشکیلات خودگردان «بار تأمین نیازهای میلیون‌ها فلسطینی در زمینه‌های آموزشی، بهداشتی، پلیسی ورفاه اجتماعی را از دوش تل‌آویو برداشت» و درعین‌حال «هماهنگی امنیتی با این تشکیلات»، از فعالیت‌های خطرناک در داخل اردوگاه‌های فلسطینی (در کرانه باختری و شهر اشغالی قدس) جلوگیری کرد. او همچنین تأکید می‌کند «تشکیلات خودگردان فلسطین موجب رفع اتهام آپارتاید از اسرائیل می‌شود.»

تأییش از ایجاد تشکیلات خودگردان، صهیونیست‌ها حتی از نگاه متحدانش که آن را طبق سرزمین ۱۹۴۸ به رسمیت می‌شناختند، اشغالگر بود، وظیفه اداره جامعه فلسطینی‌ها را برعهده داشت و خود دست به مبارزه با شبه‌نظامیان می‌زد. با ایجاد تشکیلات ضمن کم‌رنگ شدن اتهام اشغالگری، صهیونیست‌ها از اتهام آپارتاید نیز مبرا می‌شدند. زیرا آنها کرانه باختری و غزه را اداره نمی‌کردند تا مساله تبعیض میان شهروندان یهودی و فلسطینی به‌وجود آید. به‌لحاظ مالی هم کمک‌های اروپا، آمریکا و کشورهای ثروتمند عرب حاشیه خلیج فارس بودجه اداره سرزمین‌های فلسطینی را تأمین می‌کرد.

یادداشت شفاهی

کمک تشکیلات خودگردان به اسرائیل

محسن قاضی
کارشناس مسائل فلسطین

فلسفه ایجادتشکیلات خودگردان فلسطین، حفظ امنیت درکرانه‌باختری است. تشکیلات خودگردان فلسطین، یک بخش امنیتی دارد که ریاست آن برعهده «ماجد فرج» است. شناخت این شخصیت بسیار مهم است. ماجد فرج دو سال پیش با یائیر لاپید، وزیر خارجه رژیم صهیونیستی دیدار کرد. همان زمان این موضوع بسیار در رسانه‌های این رژیم سرصدا کرد. ماجد علی‌رغم اینکه شخصیت نسبتاً منفوری در کرانه باختری است ولی به‌شدت با صهیونیست‌ها همراه است و نقش پرزنگی در این وضعیت دارد. علی‌رغم اینکه محمود عباس در سال‌های اخیر در بعضی وقت‌ها همکاری‌هایش با اسرائیل را کم و زیاد کرده، وقتی موضوع به کتابت گروه‌های نظامی) در جنین، نابلس ورام‌الله می‌رسد، همکاری امنیتی –که مسئولیتش با ماجد است– به اوج خود می‌رسد. تشکیلات خودگردان رشد گروه‌های کتابت در کرانه باختری مخصوصاً آنهايي که به جهاد و حماس نزدیکند، راتحمل نمی‌کند زیرا این گروه‌ها را از منظر ماهیتی، روش و طرزفرا، رقیب خودش می‌داند.

در دو سال گذشته تشکیلات خودگردان و رژیم صهیونیستی همکاری وسیعی علیه کتابت داشته‌اند. حیم عجیب دستگیری را ترور نیروهای کتابت در این دوره اتفاق افتاده است. به‌عنوان نمونه رهبر «عربین‌الاسود» راتشکیلات خودگردان شناسایی و دستگیر کرد. بعد از دستگیری او، پی درپی نفات همین گروه توسط اسرائیلی‌ها ترور شدند. این نشان می‌دهد دو طرف چه همکاری جدی‌ای با یکدیگر دارند. درپی عملیات «طوفان الاقصی» در غزه، کنترل کرانه باختری به شدت مهم شد. محمود عباس و تشکیلات قبلاهم کتابت نظامی را کنترل می‌کردند ولی این موضوع آنان بسیار برای تشکیلات خودگردان جدی شده است. چرا؟ چون علاوه‌بر اینکه این گروه‌ها را رقیبش می‌داند، فعال شدن مقاومت به معنای عدم کنترل تشکیلات درکرانه باختری و قدرت گرفتن جریان‌های مقابل تشکیلات خودگردانند. ازسوی دیگر اسرائیل هم به تشکیلات فشار می‌آورد. تشکیلات خودگردان یک وابستگی تمام‌عیار امنیتی، نظامی و اقتصادی به رژیم صهیونیستی دارد. حتی ممکن است در مواقعی که تل‌آویو احساس کند تشکیلات همکاری لازم را ندارد، خیلی راحت بوجه تشکیلات راتعلیق کند.

علی‌رغم موضع‌گیری‌های عجیب‌وغریب و تند محمود عباس اما جریان‌های دیگر مثل ماجد فرج کار خود را می‌کنند. مساله اصلی در کرانه باختری «امنیت» است. کرانه باختری به ۳ قسمت A و B و C تقسیم شده است. جمعیت غالب منطقه A فلسطینی است و مسائل امنیتی و اداری‌اش در اختیار تشکیلات است. منطقه B بخش اداری‌اش در اختیار تشکیلات خودگردان است ولی بخش امنیتی رسماً در اختیار رژیم صهیونیستی است. منطقه C هم به‌طور کامل در اختیار صهیونیست‌هاست. همکاری جدی تشکیلات بااسرائیل مخصوصادر منطقه A شکل می‌گیرد. به‌عنوان مثال در جنین نیروهای تشکیلات ایندنا کار اطلاعاتی انجام می‌دهند و بعد این داده‌ها به سرویس‌های امنیتی اسرائیل منتقل و رهنیات عملیات از سوی اسرائیلی‌ها اجرایی می‌شود. تشکیلات به‌واسطه فلسطینی بودن و شناختی که از منطقه دارد، کمک بسیار بزرگی برای رژیم صهیونیستی است. به شکلی تشکیلات بازوی صهیونیست‌ها برای تأمین امنیت و مقابله با گروه‌های مقاومت در کرانه باختری است و هزینه‌های اطلاعاتی و مالی را از روی دوش اسرائیلی‌ها برمی‌دارد. این موضوع برای آنها بسیار مهم است. البته در بعضی مواقع همکاری طرفین کاهش پیدا می‌کند. اما وقتی قضیه جدی می‌شود و گروه‌های مقاومت وارد فاز نظامی می‌شوند، تشکیلات ورود خیلی جدی‌تری می‌کنند و همکاری خیلی جدی می‌شود.

صهیونیست‌ها هر‌های فشار زیادی در دست دارند تا زمانی که تشکیلات به وظایف امنیتی خود به‌درستی عمل نمی‌کند، از آنها استفاده کنند. یکی از آنها اقتصاد است. بوجه تشکیلات باید در کنست (پارلمان) رژیم صهیونیستی به تصویب برسد. حتی کمک‌های بین‌المللی درابتدا باید به دست اسرائیل برسد و از آنجا به تشکیلات خودگردان تحویل داده شود. لذ اسرائیلی‌ها به سادگی می‌توانند خیلی از این کمک‌ها را تعلیق یا بوجه‌ای در چند ماه تعلیق کنند. این کار اقبال‌هم کرده‌اند و دو ماه بوجه به تشکیلات ندادند. این نشان دهنده وابستگی کامل تشکیلات به رژیم صهیونیستی است. در صادرات هم این وابستگی وجود دارد و صادرات با کنترل صهیونیست‌ها انجام می‌شود. لذ از نظر اهرم فشار، رژیم صهیونیستی یک کنترل تمام‌عیار دارد.

در یک ماه گذشته، هم رژیم صهیونیستی و هم تشکیلات خودگردان بسیاری از مردم در کرانه باختری را دستگیر کرده‌اند و همکاری اطلاعاتی افزایش پیدا کرده است. این را خود صهیونیست‌ها می‌گویند. نقطه‌اوجش هم تشکر آنتونی بلینکن، وزیر خارجه آمریکا، محمود عباس بود. همکاری تشکیلات خودگردان با اسرائیل در سال‌های گذشته باعث کاهش زیاده‌باز محبوبیت تشکیلات شده است. در کرانه باختری، یک سری نظرسنجی‌ها توسط صهیونیست‌ها انجام می‌شود و یک نظرسنجی هم توسط فلسطینی‌ها مرکز پژوهش‌های سیاسی رام‌الله یک نظرسنجی انجام داد و پس از آنآلیز اعلام کرد که روند اعتماد به تشکیلات و محمود عباس سال به سال کاهش پیدا کرده است. تشکیلات تضعیف‌شده یک‌زنگ خطر برای کنترل امنیتی در کرانه باختری است. برای اسرائیل این یک بازی دوطرفه است. از یک طرف تضعیف رابینمی‌تابد و از سوی دیگر تقویتش را، مخصوصاً در دولت نتانیاہو خیلی نگاه بدی به تشکیلات دارند و معتقدند چرا باید پول به فلسطینی‌ها بدهیم و تقویت‌شان کنیم؟ در مقابل نگاه امنیتی و نظامی‌هاست که به جلد مخالف رفتار دولتنند. دسته دوم می‌گویند فشار روی تشکیلات کار را سخت می‌کند. ما باید به تشکیلات باج بدهیم تا با ما همراه شود. معتقدند فشارها و اقدامات به‌ضرر خودمان می‌شود. یعنی تضعیف تشکیلات، رقیب مقابلش را جایگزین خواهد کرد. یکی از نگرانی‌های رژیم صهیونیستی، جانشین محمود عباس است. گزینه‌هایی برای جانشینی مطرح است که یکی از آنها ماجد فرج است. این گزینه‌ها پرستیژ، توان اجرایی و جایگاه محمود عباس را ندارند و این یک دغدغه برای اسرائیل است. اگر شخصی بهتر از او وجود می‌داشت، به بهانه پیری و بیماری‌اش حتماً جایگزین او را انتخاب می‌کردند که به روز مبادا هم نرسد و بتواند فشار را کنترل کند. آینده تشکیلات مایه نگرانی رژیم صهیونیستی است. معلوم نیست این تشکیلات مفروض، چه تشکیلاتی است؟ چقدر قوی باشد و چه اختیاری داشته باشد ولی اینکه رهبر چه کسی باشد از موضوعات جدی اسرائیل است. برخی می‌گویند پس از جنگ غزه، مدیریت نوار غزه را به تشکیلات می‌سپزند. تشکیلات ضعیف‌تر از آن است که این سناریو بتواند اجرا شود. واگذاری غزه به تشکیلات به معنای از دست دادن نوار غزه است. نتانیاہو در پاسخ به سوال خبرنگار که گفت اگر حماس را نابود کردید بعدش چه می‌کنید؟ گفت که شاید برای مدت نامعلومی کنترل غزه را به دست بگیریم. او حرفی از تشکیلات و دولت‌های عربی نزد. جنگ به هر مدلی تمام شود، دستاوردی برای تشکیلات نخواهد داشت که بخوایم بگویم نوار غزه را به دست می‌گیرد. جنگ اگر امروز تمام شود، حماس یک پیروزی قابل توجه به دست آورده است و این به جلد در کاهش محبوبیت تشکیلات و تضعیف روش ۲ دولتی تأثیرگذار خواهد بود.

این ۶ دقیقه و ۲۰ ثانیه به نفع فوتبال است

حمله شبانه به بی عقلی

بازسازی فاز دفاعی استقلال برای دیدار با تراکتور

مرادمند برمی گردد

خروج احتمالی جلالی از ترکیب

پرسپولیس در روزی که نتوانست موقعیت خلق کند در تاجیکستان متوقف شد

ویروس نبود خلاقیت

برای اولین بار در فصل جاری

ترکیب کامل بازیکنان

در اختیار نکو

عکس: یاسر یاسینی

قاسم پور: با این وضعیت برگزاری لیگ
 توقع داریم نساجی صعود کند؟
بازی با آلمالیک
محک خوبی
برای سپاهان نیست

بازگشت هافبک مغضوب
 به تمرینات تراکتور
احتمال نیمکت نشینی
حسین زاده مقابل
استقلال

سعید مظفری زاده:
 تراکتور نه بحران داشته نه نشیب
برای انتقام
به مصاف استقلال
نمی آییم

۵۲ مجوز ساترا برای شبکه نمایش خانگی

میلاذ جلیل زاده خبرنگار گروه فرهنگ

اوایل تابستان خبری در رسانه ها منتشر شد مبنی بر اینکه در سه ماه اول امسال شورای صدور مجوز تولید ساترا با برگزاری ۱۱ جلسه، تعداد ۲۰ طرح سریال، هشت فیلمنامه سریال و پنج طرح برنامه تلویزیونی را بررسی کرده است. در این خبر که به نقل از روابط عمومی ساترا انتشار یافت، آمده بود که فریدون جیرانی، محمد حسین مهدویان، حامد عنقا، پیمان معادی، رضا مقصدی، مصطفی کیایی، بروز نیک نژاد و منوچهر هادی از جمله اشخاصی هستند که با حضور در جلسات شورای صدور مجوز تولید ساترا به سوالات اعضای شورا پاسخ دادند و در نهایت موفق به اخذ مجوز تولید سریال شدند. از تنوع افرادی که در این لیست حضور داشتند و همچنین مجموعه آثاری که مجوز تولید گرفتند، می شد حدس زد که موتور تولید در شبکه نمایش خانگی همچنان روشن است. از آن لیستی که در سه ماه اول سال ۱۴۰۲ توانستند از ساترا مجوز تولید بگیرند، فقط سریال «زخم کاری» ۲ به تهیه کنندگی محمد رضا تخت کشیان و کارگردانی

محمد حسین مهدویان بعد از اخذ مجوز انتشار از ساترا در حال پخش است. سریال هایی چون «نیولفرآبی» به تهیه کنندگی و کارگردانی مصطفی کیایی، «گناه فرشته» به تهیه کنندگی و نویسندگی حامد عنقا، «انسان آبی ۲» به کارگردانی منوچهر هادی، «افعی» به نویسندگی پیمان معادی و کارگردانی سامان مقدم، «خجالت نکش ۲» به کارگردانی رضا مقصدی، «عشق بی خطبه» به کارگردانی بروز نیک نژاد و تهیه کنندگی محمد شایسته، «سرویس حوادث» به نویسندگی و کارگردانی فریدون جیرانی همچنان در مرحله تولید هستند و اطلاعاتی هم درخصوص مجوز انتشار این آثار در اختیار رسانه ها قرار نگرفته است. با این حال در این گزارش تلاش کردیم این آثار را هم به عنوان شناس های پخش در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ قرار دهیم.

روابط عمومی ساترا می گوید: از نیمه دوم سال گذشته، تاکنون ۵۲ عنوان سریال و برنامه از ساترا موفق به اخذ مجوز و پخش از شبکه نمایش خانگی شده اند. از این تعداد، ۲۴ عنوان، بلافاصله بعد از سال گذشته با ابتدای امسال منتشر شدند که قسمت پایانی آنها در سال جاری پخش شده است. ۱۴ عنوان دیگر مربوط به سریال و برنامه هایی است که هم اکنون در حال انتشار هستند از جمله:

«مگه تموم عمر چند تا بهاره»، «پیکولو»، «برنامه نیمه شب»، «عقرب عاشق»، «پدرگوراد یولا»، «پدرخوانده»، «چیدمانه»، «زخم کاری ۲»، «بارگشت»، «مرداب»، «سینما ۲۵»، «سایه باز»، «کاپیتان من»، «آمستردام» و «شبکه مخفی زنان». البته از این لیست، با توجه به اینکه مجوز تمام قسمت های آمستردام و شبکه مخفی زنان صادر شده است، ادامه این دو سریال هم به زودی پخش خواهد شد. بر اساس همین آمار، ۱۴ عنوان دیگر از لیست ۵۲ تایی دارای مجوز، هم مربوط به سریال و برنامه هایی است که مجوز انتشار گرفتند و تا پایان امسال پخش خواهند شد.

در ادامه فرستی از سریال های شبکه نمایش خانگی که احتمالاً در نیمه دوم امسال پخش خواهند شد، آمده است. البته تولید بعضی از این مجموعه ها از چندسال پیش آغاز شده یا حتی به اتمام رسیده اند و طبق برنامه ریزی های تولیدکنندگان شان قرار است در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ عرضه شوند. امکان دارد بعضی از این سریال ها در آن لیست ۵۲ تایی دارای مجوز انتشار که روابط عمومی ساترا به «فرهیختگان» اعلام کرده است، وجود نداشته باشند.

نیولفرآبی / مصطفی کیایی

سریال «نیولفرآبی» به کارگردانی مصطفی کیایی همان سریال «قصه های هزار و یک شب» است که پیش تر خیر تولید آن در رسانه ها منتشر شده بود و اکنون تغییر نام داده است. اوایل تابستان امسال در رسانه ها اعلام شد که با صدور پروانه ساخت، مصطفی کیایی به زودی و احتمالاً در اواخر تیر یا مرداد ماه ساخت این سریال را آغاز می کند. طبق شنیده ها این پروژه بسیار سنگین است و داستان آن در دهه ۳۰ روایت خواهد شد و در دو کشور ایران و ترکیه جلوی دوربین می رود. یکی از رسانه ها قبلاً پرویز پرستویی، محسن کیایی، محمد بحرانی، هدیه تهرانی، سوگل خلیق و پدram شریفی را به عنوان بازیگران این سریال معرفی کرده بود که فیلیمو حتی پخش آن را برعهده دارد و حتی شنیده شد که سرمایه گذار سریال روسی خواهد بود. چندی بعد نام تعداد دیگری از بازیگران هم اعلام شد که کنجکاری ها را بیشتر می کرد. از جمله این نام های جدید می توان به هدیه تهرانی و سحر دولتشاهی اشاره کرد. کنار هم قرار گرفتن نام پرویز پرستویی و هدیه تهرانی می تواند در مواجهه اولیه با یک سریال جدید، توجهات زیادی را به سمت آن جلب کند. هرچند باید در ادامه دید که آیا این اشتیاق اولیه پاسخ درخوری از جانب تولیدکنندگان مجموعه دریافت می کند یا آن مخاطبان مشتاق سرخورده می شوند.

افعی / سامان مقدم

سریال «افعی» یک مجموعه کمدی است که از پلنفرم فیلم نت پخش خواهد شد و کارگردانی آن برعهده سامان مقدم است. این دومین تجربه مقدم در شبکه نمایش خانگی بعد از سریال «قلب یخی» خواهد بود و البته باید توجه داشت که این کارگردان در تلویزیون ملی هم تجربه کارگردانی سریال را دارد. از آنجا که نویسنده افعی پیمان معادی است، ابتدا چنین تصور می شد که کارگردانی کار را هم او عهده دار می شود اما بعد از مدتی نام سامان مقدم به میان آمد و پیمان معادی به عنوان یکی از بازیگران اصلی کار معرفی شد. مقدم و معادی در سال ۸۳ در فیلم «مکس» با هم همکاری بودند؛ جایی که معادی چهارمین فیلمنامه اش را برای مقدم نوشت که او هم چهارمین فیلمش را می ساخت. بلافاصله بعد از مکس این دو کار روی فیلمنامه ای به نام «پیتوک» را آغاز کردند که کاری خیابانی محسوب می شد اما هیچ گاه جلوی دوربین نرفت تا اینکه بعد از حدود دو دهه، وقتی پیمان معادی دیگر علاوه بر نویسندگی، بیشتر به عنوان بازیگر شناخته می شد، مجدداً این تیم دوفره شکل گرفت. تاکنون خسر حضور پژمان جمشیدی، مهرا ممدیری، نوید محمدزاده و پیمان معادی در این پروژه شنیده شده و حضور بعضی از این افراد قطعی است.

گناه فرشته / حامد عنقا

حامد عنقا در گفت و گو با رسانه ها گفت: «دوست دارم با تلویزیون کار کنم، چون خودم فرزند رسانه ملی می دانم. از آذر و دی کاری را به سیمافیلم داده ام که نامش «گناه فرشته» است. این کار خیلی نزدیک به فضای «انقلاب زیبا» است؛ درامی پرتعلیق که بیشتر قصه ها و داستان هایش در فضای اجتماعی می گذرد». انقلاب زیبا یک مجموعه تلویزیونی محصول سال ۱۳۹۳ به کارگردانی بهرنگ توفیقی، نویسنده حامد عنقا بود و به نظر می رسد اگر وی با تلویزیون به توافق می رسید، کارگردان گناه فرشته هم بهرنگ توفیقی باشد اما از آنجا که تلویزیون در سال های اخیر هرچه بیشتر از تولید آثار نمایشی فاصله گرفته، نه گناه فرشته توانست در این سازمان ساخته شود، نه فیلمنامه دیگری با نام «خیز به یک باره زیبا» که در همان ایام عنقا آن را هم به تلویزیون داده بود، جلوی دوربین رفت. سرانجام بعد از دو سال سریال گناه فرشته در شبکه نمایش خانگی جلوی دوربین رفت؛ عنقا تا به حال اجازه نداده که هیچ خلاصه داستانی از سریالش به بیرون درز کند و کار را در سکوت خبری محض جلو می برد اما خبر درگذشت بسیار ناگهانی مرتضی پورصمدی، فیلمبردار پیشکسوت سینما سر صحنه این سریال باعث شد نام گناه فرشته دوباره در رسانه ها پدید شود. مرگی آرام و کاملاً غافلگیرکننده که باعث شد نام بعضی از بازیگران این سریال برای خبرنگاران قطعی شود.

خجالت نکش ۲ / رضا مقصدی

تا به حال بارها دیده شده که سری های دوم و سوم و حتی چندمین سری از یک سریال در تلویزیون یا شبکه نمایش خانگی ساخته شود. شبیه همین اتفاق در سینما هم بارها دیده شده است، حتی این بارها سابقه داشته که دنباله یک سریال را در سینما ادامه بدهند؛ چنانکه مرحوم کیومرث پورا احمد چندین نسخه سینمایی را به عنوان دنباله هایی بر سریال «قصه های مجید» ساخت. اینکه از یک داستان همزمان نسخه سریالی سینمایی وجود داشته باشد هم بارها دیده شده اما رضا مقصدی فرمول جدیدی را امتحان می کند که تا به حال سابقه نداشته است. او دنباله فیلم سینمایی اش را در قالب سریال جلوی دوربین می برد. مقصدی که به عنوان فیلمنامه نویس نگارش آثار مهمی چون «لیلی با من است» و «شید» را در کارنامه دارد، سال ۱۳۹۶ نخستین فیلم بلند سینمایی اش به نام «خجالت نکش» را با بازی شبنم مقدمی و احمد مهرانفر جلوی دوربین برد. این فیلم در سی و ششمین دوره جشنواره فیلم فجر، در بخش سودای سیمرغ در رشته بهترین بازیگر نقش اول زن (شبنم مقدمی) و رشته طراحی صحنه و لباس (رعنا امینی) نامزد سیمرغ شد و در بخش نگاه اول هم توانست سیمرغ بلورین بهترین کارگردان اول را از آن خودش کند. حالاً مقصدی می خواهد دنباله همان داستان را با همان بازیگران و همان فضا در قالبی سریالی روایت کند.

عشق بی خطبه / بروز نیک نژاد

سریال «عشق بی خطبه» که ابتدا در بعضی رسانه ها با عنوان «خطبه عشق» معرفی شده بود، جدیدترین اثر کارگردان و نویسنده محبوب صداوسیما بروز نیک نژاد است که در شبکه نمایش خانگی منتشر می شود. وی در عرصه ساخت سریال، آثار متنوعی را در ژانرهای مختلف مانند اجتماعی، کمدی، ملودرام و... تولید کرده و از جمله مهم ترین سریال های تلویزیونی او می توان به درد سرهای عظیم ۱، ۲ و ۳، «پنجری» و «باخانمان» اشاره کرد. او در شبکه نمایش خانگی کم کارتر از تلویزیون بود و ساخت ایران ۱ و ۲ و بی گناه از جمله مهم ترین سریال های هستند که او در این حوزه کارگردانی کرده است. فرایند تولید و پخش سریال عشق بی خطبه به صورت اختصاصی توسط موسسه فرهنگی و هنری شایسته فیلم انجام خواهد شد. هنوز لیست کامل بازیگران و عوامل سریال منتشر نشده است اما از جمله مهم ترین چهره هایی که در این سریال حضور خواهند داشت می توان به حامد کامیابی، شهرام حقیقت وست، مهدی هاشمی، پانته آ پناهی ها، امیر جعفری و الهام اخوان اشاره کرد. همچنین هنوز هیچ اطلاعاتی در ارتباط با فیلمنامه و روال داستانی این سریال منتشر نشده است اما عده ای مطمئن هستند که با یک ملودرام عاشقانه طرف خواهیم بود. این سریال یکی از آثار اختصاصی پلنفرم فیلم نت است و تهیه کنندگی آن را محمد شایسته برعهده دارد.

صفحه حوادث / فریدون جیرانی

«صفحه حوادث» عنوان سریال جدید فریدون جیرانی است که پروانه ساخت آن از سوی ساترا صادر شده تا این کارگردان پروژه جدید خود را در قالب یک سریال معمولی - جنایی جلوی دوربین ببرد. فیلمنامه این سریال همان طور که از نامش پیداست، براساس پرونده های واقعی که در صفحه حوادث روزنامه ها منتشر شده، به نگارش درآمده است. در این سریال قرار است ماجراها از طریق یک خبرنگار جنایی روایت شود. جیرانی که سال ها به عنوان خبرنگار در روزنامه اطلاعات مشغول به کار بود، از جمله کارگردانانی است که امید می رود با توجه به شناختی که از فضای مطبوعات دارد، تصویری دقیق و درست از این حرفه ارائه دهد. تصویری که معمولاً در سینمای ایران یاد سریال هایش به شکل دقیق نمایش داده نشده است. جیرانی قبلاً سریال های «مرگ تدریجی یک رویا» و «تعبیر وارونه یک رویا» را به ترتیب در سال های ۸۵ و ۹۴ در تلویزیون ساخته بود و آخرین فعالیتش به عنوان کارگردان، ساخت سریال «کنهنگ آبی» برای شبکه نمایش خانگی در سال های ۹۷ و ۹۸ بود که تجربه کاملاً موفق نبود. حالا جیرانی که نویسنده کهنه کاری در سینماست و به عنوان روزنامه نگار سینمایی و کارگردان چند فیلم قابل قبول هم شناخته می شود، چهارمین تجربه اش را در سریال سازی انجام می دهد. این سریال ساختاری اپیزودیک دارد و قرار است داستان هر پرونده ای در چند قسمت روایت شود. پلنفرم تولید و پخش سریال صفحه حوادث هنوز اعلام نشده است.

مزایده حضوری فروش املاک

دانشگاه آزاد اسلامی استان خوزستان در نظر دارد املاک مازاد خود واقع در شهرهای اهواز، شوشتر و رامهرمز را از طریق مزایده حضوری به اشخاص حقیقی یا حقوقی واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی واجد شرایط دعوت می شود تا ضمن اعلام آمادگی مدارک مورد نیاز را به امور اداری دانشگاه تحویل نمایند. نحوه شرکت در مزایده: مقاضای می توانند با مراجعه حضوری و با در دست داشتن فیش واریزی مطابق جدول ذیل به حساب ۰۱۱۵۸۶۰۷۸۹۰۱ نزد بانک صادرات به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز در مزایده حضوری شرکت نمایند.

مبلغ سپرده شرکت در مزایده: سپرده شرکت در مزایده جهت هر ملک معادل مبلغ مشخص شده در جدول ذیل بوده و مقاضایانی که قصد شرکت در مزایده بیش از یک ملک را دارند می بایست قبل از روز تشکیل مزایده نسبت به پرداخت مبلغ مذکور به ازای هر ملک اقدام نمایند.

تاریخ و محل برگزاری مزایده حضوری: مزایده حضوری فروش املاک دانشگاه آزاد اسلامی استان خوزستان در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۳۰ واقع در اهواز - بلوار گلستان فلکه فرهنگ شهر - دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز- سالن مدافعان حرم برگزار می شود.

شرایط مقاضای: داشتن شخصیت حقیقی یا حقوقی با ارائه اساننامه، آگهی تأسیس شرکت و آخرین تغییرات شرکت و کد اقتصادی برای اشخاص حقوقی کپی تمامی صفحات شناسنامه و کارت ملی برای اشخاص حقیقی و مدیرعامل و اعضای هیات مدیره اشخاص حقوقی همراه داشتن دسته چک صیادی جهت انجام تشریفات مزایده الزامی می باشد.

مزایده حضوری فروش املاک استان خوزستان (مرحله سوم)

ردیف	نام ملک	واحد دانتهایی	پلاک ثبتی	عرصه	انبار	کاربری	قیمت پایه	مبلغ سپرده شرکت در مزایده	شماره نماینده جهت مزایده
۱	خولگاه خدیجه	اهواز	۱۵۷۰/۱۹۸۲-۱۹۸۵	۱۸۳۳۶۹	۰	مسکونی - تجاری	۶۵۸,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۱۶۶۰۲۹۱۲۱
۲	خولگاه فاطمه	اهواز	۱۵۷۹/۲۲۴-۲۵۱	۲۹۱۲	۲۶۶۰	مسکونی	۲۲۱,۲۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۱۶۶۰۲۹۱۲۱
۳	زمین میدان سیلو	رامهرمز	مشاهی	۹۸۸۶	۰	مسکونی	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۱۶۶۹۱۲۳۶۱
۴	خولگاه علم علی	شوشتر	۲۵۵۶	۵۱۲	۸۶۶	مسکونی	۸۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۱۶۶۹۱۲۳۱۴

شماره حساب ۰۱۱۵۸۶۰۷۸۹۰۱ بانک صادرات شعبه گیاتپارس جهت واریز مبالغ سپرده شرکت در مزایده

جهت کسب اطلاعات بیشتر با مراجعه مراجعه به سایت رسمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز به آدرس <https://ahvaz.ziau.ir> شماره تلفن ۳۳۳۲۸۳۹۹ (دیرخانه کمپسین معاملات) و ۰۹۱۶۶۰۲۹۱۲۱ آقای عباس پور (مسئول عمرانی) تماس حاصل فرمایید.

روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

آگهی مزایده

دانشگاه آزاد اسلامی واحد گومسار در نظر دارد یک دستگاه مینی بوس اویوکر خود را از طریق مزایده به فروش رساند. لذا کلیه اشخاص در صورت تمایل می توانند جهت خرید اسناد مزایده به دفتر تدارکات دانشگاه مراجعه نمایند. ۱- هزینه آگهی مزایده بر عهده برنده مزایده است. ۲- دانشگاه در رد قبول هراز پیشنهادات مختار است. ۳- پیشنهادات مبهم و مشروط پذیرفته نخواهد شد. مدت خرید، تکمیل و تحویل اسناد مزایده به دبیرخانه دانشگاه ده روز کاری از تاریخ درج آگهی در روزنامه می باشد.

اصل مدرک دانشنامه دوره کارشناسی پیوسته رشته مهندسی عمران اینجناب مصطفی بامری فرزند محمد حسن به شماره کد ملی ۲۹۹۴۰۹۴۶۱ صادره از کرمان مفقود گردیده و فاقد اعتبار می باشد.

■ ■ ■

مدرک فاقد التحصیلی نجمه فرامرز فرزند علی اصغر به شماره شناسنامه ۴۵ صادره از اهواز در مقطع کاردانی رشته تحصیلی کامپیوتر نرم افزار صادره از واحد دانشگاهی اهواز به شماره ۱۵۸۷۱۰۶۰۲۵۲ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۲۶ مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می باشد. از یابنده تقاضا می شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز به نشانی اهواز فلکه کارگر (فرهنگ شهر) خیابان کارگر جنوبی کد پستی ۶۸۸۷۵-۶۱۳۴۹ و صندوق پستی ۱۹۱۵ ارسال نماید.

■ ■ ■

مدرک فاقد التحصیلی اینجناب مصیب شهریاری کونک فرزند حسن به شماره شناسنامه ۱۳۲۴ صادره از کهنوج در مقطع کارشناسی رشته علوم قضایی صادره از واحد دانشگاهی آزاد اسلامی واحد جیرفت مفقود گردیده و فاقد اعتبار می باشد. از یابنده تقاضا می شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد جیرفت به نشانی جیرفت خیابان دانشجو دانشگاه آزاد اسلامی واحد جیرفت ارسال نماید.

Farhikhteghan_school

مدرسه عالی مهارتی
رسانه ای فرهیختگان
۰۹۱۰۸۱۰۶۵۳۵

Farhikhteghan_school

نیسان آبی ۲/ مسعود اطیابی

خیلی‌ها به سریال «نیسان آبی» انتقاد داشتند و آن را اثری سطح پایین می‌دانستند؛ با این حال مخاطبان زیادی پای تماشای این مجموعه نشستند که همین می‌توانست انگیزه‌ها برای ساخت سری دوم کار را بالا ببرد. اتفاقی که سرانجام افتاد اما به دلیل حواشی متعددی که خود کارگردان از بیان صریح‌شان ابا داشت، کارگردان مجموعه عوض شد. منوچهر هادی و مسعود اطیابی را می‌توان دو کم‌مدی‌سازی بفروش در نیمه دوم دهه ۹۰ دانست که البته انتقادات زیادی به سطح پایین آثارشان وجود داشت و حالا با کنار رفتن هادی، این اطمیابی بود که روی صندلی کارگردانی نیمان آسی نشست. تهیه‌کننده کارا احسان ظلی‌پور بود و داستان آن را سعید هوشیار نوشت و حسین یاری، یکتا ناصر،

شبکه مخفی زنان / افشین هاشمی

انتشار سریال شبکه مخفی زنان در تاریخ دوم دی ماه ۱۴۰۱ بعد از بخش قسمت بیستم، متوقف شد. حرف و حدیث‌های بسیاری در مورد توقف این سریال در فضای رسانه‌ای مطرح بود تا اینکه در نیمه مرداد ماه امسال اعلام شد با انتشار قسمت بیست و یکم، سریال شبکه مخفی زنان از سرگرفته می‌شود؛ اما یک شب مانده به پخش، این امر منتفی شد و روابط عمومی نماوا درباره این موضوع اعلام کرد: «تیم تولید و نماوا به دنبال پیگیری و برطرف کردن سوء تفاهمات جهت انتشار قسمت‌های جدید سریال هستند. ضمن عذرخواهی از مخاطبانی که منتظر تماشای ادامه قسمت‌های جدید سریال بودند، امیدواریم با رفع مسائل، بتوانیم ادامه این سریال را به‌زودی منتشر کنیم.»

دفتر یادداشت /کیارش اسدی‌زاده

دفتر یادداشت اولین تجربه بازیگری رضا عطاران در سریال نمایش خانگی پس از ۱۲ سال است و پخش پوستر آن با حضور رضا عطاران که یادآور نامی از حضور مونیکا بلوچی در یک صحنه معروف از فیلم مالنا بود، حاشیه‌های زیادی به دنبال داشت. این سریال را کیارش اسدی‌زاده کارگردانی می‌کند که قبلاً فیلم‌هایی مثل گس (۱۳۹۱) و شکاف (۱۳۹۲) کارگردانی کرده بود و سریال کرگدن را هم در سال ۱۳۹۸ برای شبکه نمایش خانگی ساخت. داستان سریال درباره یک پزشک شیاد است که سعی می‌کند از پرستاران اخاذی کند و به همین دلیل به بهانه‌های مختلف با پرستاران بیمارستان رابطه برقرار می‌کند و پرستاران برای اینکه بتوانند با این پزشک در ارتباط باشند، با یکدیگر به رقابت می‌پردازند.

هفت / کیارش اسدی‌زاده

سریال «هفت» به کارگردانی کیارش اسدی‌زاده که تهیه‌کنندگی آن را به صورت مشترک با محمد امین انجام داده، یک درام اجتماعی است که فیلمنامه آن را هم خود اسدی‌زاده به‌طور مشترک با علی اصغری نوشته است. در این سریال بازیگرانی چون رضا کیانیان، مهدی هاشمی، نیکو کریمی، علی مصفا، امیر جعفری، هانیه توسلی، یانثهٔ بهرام، بابک حمیدیان، نازنین بیاتی، مینا ساداتی، محمد امین، حدیث میرامینی، مصطفی قدیری، مهدی ساکی، نوال شریفی، میسا مولوی، مه‌لقا باقری، فرزاد حسنی و… به ایفای نقش پرداخته‌اند. نام این سریال یادآور نام فیلم بسیار معروفی از سینمای آمریکا به کارگردانی دیوید فینچر است که جزء مهم‌ترین آثار ژانر جنایی به حساب می‌آید. از سوی دیگر عبارت «هفت» یادآور یک

سووشون / نرگس آبیار

سووشون اولین سریال نرگس آبیار در شبکه نمایش خانگی است که نام آن به خاطر حواشی متعددی که راجع به تخریب آثار تاریخی ایجاد کرد سرزبان‌ها افتاد. پس از روزها اعتراض به اثرات مخرب ساخت این سریال در باغ تاریخی عقیق‌آباد شهر شیراز و سکوت مسئولان میراث فرهنگی، کارزاری برای توقف سریع ساخت‌وساز در محوطه این باغ راه‌اندازی شد و همین موضوع نام سریال نرگس آبیار را سرزبان‌ها انداخت. این سریال پس از دریافت مجوز از وزارت ارشاد در سال ۱۳۹۹، حدود یک سال در انتظار صدور مجوز ساخت از سمت ساتراپود و ظاهر تولید آن در در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ آغاز شد. سووشون اقتباسی از یک مان بسیار معروف به

مهران غفوریان، بهناز جعفری، غلامرضا نیکخواه، بیزن بنفشه خواه، ایمان صفا، مه‌لقا باقری، گیتی قاسمی، علیرضا خمسه، آرش ظلی‌پور، سیروس همتی، یوسف صیادی، جواد پولادی و صفر کشکولی بازیگران این سریال هستند. در خلاصه داستان «نیسان آبی ۲ آمده است: «سه سال گذشت و ممد جاخان بالاخره عروسی کرد. جمشید، رضا خرسند، رضاسوسن؛ زری، پری، علم‌تاج و سرهنگ، خلاصه کل شکرآباد جمع شده بودند تا شام عروسی را بخورند ولی نه تنها شام به کسی نرسید بلکه اتفاقی افتاد که همه گرسنگی هم از یادشان رفت…» سری دوم نیشان آبی در جلب نظر از مخاطبان بسیارضعیف عمل کرد و به‌طور کل یک دنباله‌سازی کاملاً شکست خورده به حساب می‌آید.

چرا روایت «گیج‌گاه» از نوستالژی ویدئوکلوب‌ها و VHS جذاب است

روزگار شناسنامه‌دار شدن فیلمی‌ها

ایمان عظیمی

پژوهشگر و منتقد سینما

اگر در عصر سیطوی‌وی‌اودی‌وی‌ها و سرویس‌های استریم پخش فیلم به بیجه‌های این نسل که عموماًخری از گذشته نه چندان دور پدران خود ندانند بگوییم که پیش‌تر در مملکت ما مردم به مدت چندسال اجازه‌نگهداری و استفاده‌از دستگاه‌ویدئو را نداشتند، برچسب دیوانگی بر پیشانی‌ان مان می‌زند ولی با رجوع به خاطرات بچگی بهتر است با خود صادق باشیم و فقط به بیان خوبی‌ها و زیبایی‌ها بسنده نکنیم.

□ □ □ □

در روزهای اخیر فیلمی اکران شده که در جای‌جایش احساس تعلق و حسرت نسبت به گذشته در آن نفس می‌کشد. «گیج‌گاه» عادل تبریزی بیننده را صرفاً به تماشای چهره زیبای ایران (تهران) آن روزها که فیلم‌های دیگر عادت به نشان‌دادنش دارند، دعوت نمی‌کند بلکه می‌خواهد کژی‌ها و ناآراستگی‌ها را هم از پس بازیهای زندگی بی‌آلایش‌تر مردم آن روزگار به ما یادآوری کند. ما در گیج‌گاه شاهد آنیم که خوشی‌های زودگذر و عادی مردم امروز چقدر برای نسل پیش با سختی همراه بوده‌است. تماشای نوارهای VHS در دهه ۷۰ زاد شد ولی همان‌هم با مشتق‌همراه بود زیرا مواجهه‌علاقین نسل جوان با پدران و مادران خود از پس سال‌ها ممنوعیت، چیزی نبود که به این سادگی‌ها فراموش شود و ما با امری عادی و روزمره طرف باشیم. آن شکاف و گسست و آن ضرب‌های عمیق فرهنگی به پیکره خانواده نتیجه مواجهه نامناسب دولت‌هایی بود که درک درستی از صنعت سرگرمی نداشتند و فکر می‌کردند که با اعمال محدودیت‌های غیرضروری و جرم‌انگاری استفاده و حمل‌ویدئو می‌توانند جلوی نفوذ تأثیرات آن به خانه‌های مردم را به‌گونه‌ای که خود اختیاریاش را درازند بگیرند و تغییرات عالم‌گیر را به صرف وضع قانون و صدور بخشنامه به تابعی از تصمیمات خود درآورند. البته چالش دولت‌ها در دهه ۶۰ و ۷۰ با سرگرمی‌های غیررسمی و به‌طور اخص دستگاه ویدئو روزهای سرگرم‌کننده و جذابی را برای مردم آن دوران رقم زد که خاطراتش هنوز در اذهان نقشی گاه‌وبی‌گاه و فعال بازی می‌کند. دستگاه و نوار VHS در سال‌های پس از انقلاب، حکم مواد مخدر را داشت و همه باید چهار چشم به چشم‌های خود اضافه می‌کردند که مباد در هنگام حمل این دستگاه ارزشمند از مکانی به مکان دیگر دستگیر شوند و قانون به حساب‌شان رسیدگی کند. این روزنی معمول است که ممنوعیت از چیزی که در اغلب موارد بهره‌بردن از آن آسیبی به آدمی وارد نمی‌کند مورد استفاده بیشتر جامعه هدف قرار بگیرد و مردم رانسبت به خودش بیش از شرایط عادی کنجکاوشان دهد. حتی جوانان در آن زمان برای اثبات جسور بودن خود چگونگی حمل دستگاه ویدئو را خیابان‌آن‌هم در حضور مأموران با شرح می‌دادند و استعدادشان در زمینه داستان‌سرایی را به رخ دیگری می‌کشیدند. چالش دولت‌ها با دستگاه ویدئو اما دامنه‌داتر از این حرف‌ها بود.

دستگاه‌های پخش نوار ویدئویی در اواخر دوران پهلوی وارد ایران شد ولی همه افراد قدرت خرید و استفاده از آن را نداشتند. درحقیقت نمایش فیلم در خانه، تنها می‌توانست برای عده معدودی که به سیستم وصل بودند به تحقق بینجامد و دیگران نسبتی با آن برقرار نمی‌کردند. با پیروزی انقلاب در سال ۱۳۵۷ سیر تغییرات به‌یکباره همه چیز را دربرگرفت و حوزه سرگرمی هم از این اتفاقات بی‌مصیب‌نماند. نظم گذشته در حال پوست‌اندازی بود و موج انقلاب در این میان خیلی چیزها را زیر و رو کرد. مهدی کلهر به‌عنوان اولین معاونت سینمایی وزارت فرهنگ ارشاد و اسلامی‌که خلق وخری معتدل‌تری نسبت به‌مدیان انقلابی‌گری داشت شرایطی را برای استفاده معقول مردم از نوار ویدئو فراهم کرد اما دیری نگذشت که با خروج وی از وزارت ارشاد شرایط به‌کل تغییر کرد. با روی کار آمدن محمد بهشتی و فخرالدین انوار، دولت نشان داد که عزشش برای مقابله با ویدئو جدی است و قرار هم نیست تا از آن صرف‌نظر کند. ریل‌گذاران انقلاب در دستگاه‌های دولتی به سبب سیاست‌های موجود تغییر کرده بودند و حال اندیشه‌خامی که تصور می‌کرد با بگیر و ببند، مساله ویدئو از حیات اجتماعی حذف می‌شود عنان کار را دست گرفته بود. دوره‌وسپاهی از ممنوعیت‌ها آغاز شده بود و مساله‌ای نه چندان کم‌اهمیت به‌عنوان یک معضل و آسیب جدی فرهنگی در کشور کیان خانه و جامعه را با تهدیدی جدی روبه‌رو می‌کرد. درست در این دوران بود که واسطه‌ها و دلال‌ها توانستند نقشی فعال در تحولات اجتماعی بازی کنند و روزبه‌روز بر سرمایه مادی خود بیفزایند. سفیدی‌ها و سپاهی‌ها در دهه ۶۰ توانا با یکدیگر در زندگی مانمود داشتند. عده‌ای از هیچ تلاشی برای برداشتن بار از روی شانه‌های ملت دریغ نمی‌کردند و بعضی دیگر با واسطه‌گری، احتکار و بروز اخلاق دلالی نمک بر زخم مردم می‌پاشیدند. با قانون منع استفاده از دستگاه‌های ویدئو، فیلم‌ها بدون هیچ کنترلی از مرزهای غربی و شرقی به داخل کشور و خانه‌های مردم نفوذ کردند و پرده‌ها را دریدند. در واقع ممنوعیت تام و تمام استفاده از دستگاه ویدئو به حفظ ارزش‌ها و جلوگیری از فاسدشدن اخلاق جوانان ختم نشد، بلکه اتفاقاً منجر به بروز ناهنجاری‌هایی شد که تا آن سال‌ها در کشور سابقه‌ای از وجود آن گزارش نشده بود. این طبیعی است که در هر جامعه‌ای محدودی برای برخورداری از آزادی‌های اجتماعی مشخص شود ولی اعمال محدودیت‌هایی که هیچ نیازی به وجود آنها نیست ممکن است در بلندمدت تأثیر منفی فراوانی روی سلامت روان مردم داشته باشد. از سوی دیگر، ممنوعیت و به دنبال آن قاچاق نوار و دستگاه ویدئو سرگرمی را برای مردم عادی گران کرد. اگر همان روشی که در ابتدای کار پیش گرفته شد بود ادامه می‌یافت و فیلم‌ها با تأیید وزارت ارشاد کماکان به دست مردم می‌رسیدند، ما در ادامه دیگر از شر فیلمی‌ها و قیمت گزاف فیلم‌هایشان

در امان می‌ماندیم و دیگر لازم نبود تا برای داشتن یک سرگرمی رایج و معمولی در زمان جنگ تحمیلی متحمل فشار اقتصادی غیرمعمولی بشویم. شاید برای کسانی که آن دوره را درک نکردند، این پرسش به وجود آید که استدلال طرفداران و مسئولان در رابطه با ممنوعیت استفاده و حمل دستگاه ویدئو چه بود؟ برخی این طر‌اد عامی‌کردند که آزادی استفاده از دستگاه ویدئو به اقتصاد سینمای ایران و اقبال مخاطب به آن آسیب می‌زند و بعضی دیگر این‌طور بیان یا امر می‌کردند که دولت، خاصه وزارت ارشاد باید جلوی ورود تنها جم فرهنگی به کشور را بگیرد و حتی ممنوعیت ویدئو نیز کفایت نمی‌کند. در پس‌د نظر دسته‌اول باید گفت‌ها نکرد، از آزاد شدن ویدئو در دهه بعد، نه تنها اقبال مردم به سینماها کاهش پیدا نکرد، بلکه تعدادی از پر مخاطب‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران در این دهه ساخته شد. در مواجهه با نظر گروه دوم اما می‌توان با مسامحه تا حدی دغدغه‌انوار درک کرد. کشور در حال جنگ بود و دشمن و حامیشاز از هر راهی ضربه به ایران را در سر می‌پروراندند و طبیعی هم بود که فرهنگ هم از این قاعده مستثنی نباشد. در آن زمان این امکان وجود داشت که بایک کنترل همه‌جانبه و فیزیکی جلوی ورود خیلی از چیزها را به داخل کشور گرفت. تنها راه آثار سینمایی هم به درون خاک ایران از راه زمینی صورت می‌گرفت و هیچ مسیری هم غیر از این وجود نداشت. آن دوران تهاجم فرهنگی تنها به شیوه فیزیکی توان خود را آزمایش می‌کرد و راه مقابله با آن نیز ساده‌تر بود. اما در همیشه روی یک پاشنه نمی‌چرخد. قانون منع استفاده از دستگاه ویدئو تا سال‌ها ادامه داشت اما رفته‌رفته هضم این قانون برای مردمی که به آنها تحمیل شده بود سخت و سخت‌تر شد و سوال‌های بی‌جواب بسیاری در ذهن‌شان پدید آمده بود که از آنها رهایی نداشتند. در سال ۱۳۷۱ شرایط به شکل اساسی تغییر کرد. با تصویب قانون «شرایط استفاده صحیح از لوازم و تجهیزات و محصولات مختلف سمعی و بصری و برنام‌های تصویری در قالب ویدئو» به ویدئوکلوب‌هایی که از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجوز دریافت می‌کردند، اجازه کار داده شد و آنها توانستند با ارائه محصولات مورد تأیید دولت سهمی در سرگرم کردن مردم در آن سال‌ها ایفا کنند. هرچند تکنولوژی با گذر زمان منتظر ما نماند و جای خود را با استفاده از امواج ماهواره‌ای در خانه‌های ما باز کرد. موسسه رسانه‌های تصویری هم برای سامان دادن به پخش فیلم‌های سینمایی ایرانی و غیرایرانی در سال ۱۳۷۱ پدید آمد و چند سال پس از آن تنها مأمان مخاطبان فیلم به‌صورت مجاز در کشور بود. کم‌کم پای موسسه‌های خصوصی هم به این عرصه باز شد و تا حدودی انحصار دولت در امور مربوط به سرگرمی‌های مجاز شکسته شد. هرچند ورود ماهواره هم به کشور اختلافاتی را میان تصمیم‌گیرندگان به وجود آورد و خاطره ممنوعیت ویدئو را زنده کرد ولی کنترل، دیگر جنبه فیزیکی نداشت و کار از دست دولت در رفت. البته حاکمیت در رابطه با اینترنت با تسامح رفتار کرد و حضور آن در زندگی مردم را تا حدودی به رسمیت شناخت و در مواجهه با آن تجربه تلخ ویدئو را تکرار نکرد. گیج‌گاه عادل تبریزی محصول دورانی است که دولت اجازه فعالیت را برای ویدئوکلوب‌ها صادر کرده بود و آنها می‌توانستند از این راه به طرق قانونی کسب درآمد کنند. این ایام که با داوران جدید کاری جمشید هاشم‌پور (آریا) مصادف شده بود شور و شوق عظیمی را میان مردم برای خرید آثار این بازیگر فراهم آورد و دولت هم دریافت که با پدیده شومی طرف نیست و می‌تواند آن را به خدمت خود درآورد. مساله اما به اینجا ختم نشد و باز هم قاچاق جنبه دیگری از خود نشان داد. این بار دیگر اصل قضیه ممنوع نبود و قانون‌گذار می‌بایست فکری به حال حریم خصوصی مردم می‌کرد. مساله‌ای که در فیلم گیج‌گاه هم به آن اشاره شده، تهدید روابط خانوادگی افراد در پس استفاده از نوارهای ویدئویی بود. در آن سال‌ها قاچاق فیلم‌های خصوصی رواج یافت و نظم عمومی را مورد هدف قرار داد. آن بگیر و ببند‌ها در اوایل انقلاب کارگر نرفته‌اند و حوزه خصوصی زندگی مردم برای برخی دیگر درپس محدودیت‌های اعمال شده، جذاب جلوه می‌کرد. ما دقیقاً شاهد چنین مساله‌ای در فیلم هستم و فیلمساز نیز دست روی نقطه درستی گذاشته که اثر هر عملی ممکن است به اینجا بگذرند. آن بازگرد. فیلمی‌های دهه ۶۰ با تبدیل به ویدئوکلوب‌ها در دهه ۷۰ شناسنامه‌دار شدند، اما چالش دولت‌ها با مقوله فرهنگ، هنر و اقتصاد آنها و آثاری که بر جای می‌گذارد کماکان ادامه دارد.

فرهنگستان

روزگار

چهارشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۲

شماره ۲۰۴

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGADAILY

جهت این عرض ارادت قطعاتی را با این مضمون می‌خوانم.» اکبر گلپایگانی ملقب به گلپا از خوانندگان شاخص موسیقی ایرانی بعد از مدت‌های بیماری در سن ۹۰ سالگی دار فانی را وداع گفت. اکبر گلپایگانی دهم بهمن سال ۱۳۱۲ در تهران متولد شد. این هنرمند در سال ۱۳۱۸ بود که پس از ورود به دبستان فرهنگ به‌عنوان قاری قرآن مدرسه برگزیده شد و از این پس بود که فراگیری مقدمات آواز و خوانندگی موسیقی ایرانی پرداخت. وی در سال ۱۳۲۶ پس از تلمذ از محضر پدرش نخستین تجربه حضور در یک ارکستر و گروه کر را کسب کرد و در سال ۱۳۲۷ در انجمن موسیقی مدرسه نظام عضو شد. این هنرمند از سال ۱۳۲۸ به بعد با هنرمندان سرشناس موسیقی آشنا شد و آموزش را زیر نظر آنها آغاز کرد. از جمله استادان اکبر گلپایگانی می‌توان به هنرمندانی همچون حسن یزگنی، نورعلی برومند، اسماعیل قهرمانی، ابوالحسن صبا، یوسف فروتن، محمد ایرانی مجید، عبد‌الله دوا می، ادیب خوانساری، حسین طاهرزاده و سلیمان امیرقاسمی اشاره کرد. این هنرمند پیشگام موسیقی ایرانی که از او به‌عنوان مرد حنجره طلایی موسیقی ایرانی یاد می‌شود، در سال ۱۳۳۵ به دعوت سازمان یونسکو با همراهی نورعلی برومند و علی اصغر بهاری برای اجرای آواز و موسیقی ایرانی برنامه‌ای را اجرا کرده‌اند. «موی سپید»، «مست عشق»، «عقیق»، «دل‌ای دل»، «بزم عاشقان»، «روی برگی بنویس عشق»، «چرا عاشق نباشم» و «قدر محبت» از جمله آثاری است که در قالب آلبوم علاوه‌بر کنسرت و اجراهای زنده از اکبر گلپایگانی پیش‌روی مخاطبان قرار گرفته‌است.

ادامه از صفحه ۱۲

۱۳

^[1] جهت این عرض ارادت قطعاتی را با این مضمون می‌خوانم.» اکبر گلپایگانی

^[2] ملقب به گلپا از خوانندگان شاخص موسیقی ایرانی بعد از مدت‌های بیماری در سن ۹۰ سالگی دار فانی را وداع گفت

^[3] اکبر گلپایگانی دهم بهمن سال ۱۳۱۲ در تهران متولد شد

^[4] این هنرمند در سال ۱۳۱۸ بود که پس از ورود به دبستان فرهنگ به‌عنوان قاری قرآن مدرسه برگزیده شد و از این پس بود که فراگیری مقدمات آواز و خوانندگی موسیقی ایرانی پرداخت

^[5] وی در سال ۱۳۲۶ پس از تلمذ از محضر پدرش نخستین تجربه حضور در یک ارکستر و گروه کر را کسب کرد و در سال ۱۳۲۷ در انجمن موسیقی مدرسه نظام عضو شد

^[6] این هنرمند از سال ۱۳۲۸ به بعد با هنرمندان سرشناس موسیقی آشنا شد و آموزش را زیر نظر آنها آغاز کرد

^[7] از جمله استادان اکبر گلپایگانی می‌توان به هنرمندانی همچون حسن یزگنی، نورعلی برومند، اسماعیل قهرمانی، ابوالحسن صبا، یوسف فروتن، محمد ایرانی مجید، عبد‌الله دوا می، ادیب خوانساری، حسین طاهرزاده و سلیمان امیرقاسمی اشاره کرد

^[8] این هنرمند پیشگام موسیقی ایرانی که از او به‌عنوان مرد حنجره طلایی موسیقی ایرانی یاد می‌شود، در سال ۱۳۳۵ به دعوت سازمان یونسکو با همراهی نورعلی برومند و علی اصغر بهاری برای اجرای آواز و موسیقی ایرانی برنامه‌ای را اجرا کرده‌اند

^[9] «موی سپید»، «مست عشق»، «عقیق»، «دل‌ای دل»، «بزم عاشقان»، «روی برگی بنویس عشق»، «چرا عاشق نباشم» و «قدر محبت» از جمله آثاری است که در قالب آلبوم علاوه‌بر کنسرت و اجراهای زنده از اکبر گلپایگانی پیش‌روی مخاطبان قرار گرفته‌است

وزیر ارتباطات می‌گوید ۲۰ میلیون پوشش، باید از وی پرسید از این ۲۰ میلیون پوشش، چه تعداد به اشتراک ختم خواهد شد. کارشناسان می‌گویند پوشش شاخص خوبی برای ارزیابی نیست و بهتر است وزیر از شاخص اتصال حرف بزند.

برای تصور زمانبر بودن و فرآیند دشوار ایجاد اشتراک FTTH فقط کافی است به این اعداد دقت کنید. گفته شد یک تیم سه نفره روزانه درنهایت فقط دو خانه را می‌توانند به FTTH وصل کنند. حالافرض کنید از آن ۲۰ میلیون پوششی که وزیر مدعی ایجاد آن است، سالی بخواد یک میلیون اتصال یا اشتراک بدهد، فقط برای کشیدن فیبر داخل خانه، سالانه به تعداد ۷۰۰ تیم سه نفره (۲۱۰۰ نفر) نیاز خواهد بود. متخصصان این حوزه می‌گویند نصف این تعداد نیروی انسانی فنی هم در اختیار شرکت های FCP هم نیست و شاید درنهایت شرکت‌ها بتوانند ۱۰۰ تیم سه‌نفره تامین کنند که این تعداد نزدیک به سه سال طول می‌کشد تا بتواند برای ایجاد یک میلیون اشتراک، خانه‌ها را فیبرنوری بکشد. امامورد دیگر، هزینه‌های سنگین فیبرنوری برای کشور خواهد بود. متخصصان می‌گویند برای هر خانه به احتمال بالا، حدود ۱۰۰ متر فیبر نیاز خواهد بود، به عبارتی برای ایجاد یک میلیون اشتراک باید ۱۰۰ میلیون متر فیبر وارد کشور شود. براساس اظهارنظر کارشناسان، اگر پوشش ۲۰ میلیون را در نظر بگیریم این پروژه حداقل ۶۰۰ میلیون یورو ارزیزی خواهد داشت و اگر بخوایم این را تبدیل به اشتراک کنیم حداقل یک میلیارد یورو منابع نیاز خواهد داشت.

اینترنت پرسرعت با تعرفه دل بخواهی!

اما نکته جالب توجه دیگر را باید در مصوبه ۳۲۹ جست‌وجو کرد. در آن مصوبه آمده چون این سرمایه‌گذاری پرهزینه است، نرخ ارائه خدمت روی FTTH خارج از تعرفه‌گذاری و آزاد است. حالافرض کنیدFTTH به خانه‌های مردم وصل شد. دراینجामوضوع بعدی، هزینه‌های سنگین اشتراک FTTH است. البته دولت می‌گوید هزینه دو میلیون تومانی اتصال را از جیب خودش پرداخت خواهد کرد. در همین خصوص ۱۹ اردیبهشت۱۴۰۱ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات اعلام کرد در راستای حمایت از شبکه‌های مبتنی بر فیبر نوری، خدمات خرده‌فروشی بر این بستر را تا ۱۰ سال از تعرفه‌گذاری معاف کرده است. در مصوبه کمیسیون تنظیم اعلام شده که به دلیل زمانبر بودن بازگشت سرمایه در طرح‌های گسترش شبکه فیبرنوری برای منازل و کسب‌وکارها، تا پایان سال ۱۴۰۸ سهم دولت از درآمد حاصل از ارائه این خدمات تنها یک دهم درصد خواهد بود. همچنین اعلام شده که از ابتدای ۱۴۰۱، دولت حق‌السهمی از درآمد عمده فروشی خدمات فیبر نوری شرکت‌ها دریافت نخواهد کرد.

وزارت ارتباطات یا وزارت فروش اینترنت؟

به اعتقاد کارشناسان درحال حاضر وزارت ارتباطات به جای اینکه یک سازمان چابک برای مدیریت ارائه باکیفیت و حفاظت از اطلاعات و ارتباطات در کشور باشد خود را مساوی با وزارت اینترنت می‌داند. درواقع برخلاف رویه‌های معمول در دنیا در کشورمان وزارت ارتباطات متصدی اینترنت است. یعنی درحالی‌که اینترنت در دنیا یک امر فرادولتی بوده و حاکمیت فقط در نقاطی از آن که برای جامعه اهمیت دارد متمرکز می‌شود، اما در ایران وزارت ارتباطات در قالب «شرکت ارتباطات زیرساخت» خود فروشنده اینترنت است. به نظر می‌رسد بخشی از گرفتاری‌های کشور به همین موضوع برمی‌گردد. مردم از این محصول ناراضی می‌شوند برای اینکه ۱۰۰ درصد دسترسی، امر قرارداد، نحوه توزیع اینترنت در کشور بین اپراتورها و ارتباطات بین استان‌ها توسط شرکت ارتباطات زیرساخت انجام شده و مسئولیت آن برعهده وزیر ارتباطات است. اینجایزرنگ‌ترین اتفاقات می‌افتد و هیچ وقت وزرای ارتباطات درخصوص این موضوع نه به مجلس و نه به مردم توضیحی نداد‌اند.

درواقع در کشورمان عقد قرارداد خرید اینترنت بین‌الملل به‌صورت انحصاری با اپراتور خارجی (برخلاف روال دنیا)، در دست وزارت ارتباطات و شرکت ارتباطات زیرساخت است. توزیع بین‌استانی نیز در دست شرکت ارتباطات زیرساخت بوده و زمانی اینترنت وارد کشور می‌شود توزیع آن نیز در دست وزارت ارتباطات است. درحالی‌که کارشناسان می‌گویند برخلاف رویه فعلی پس از ورود اینترنت به کشور (ورود اینترنت به درگاه کشور)، وزارت ارتباطات باید اینترنت را تحویل شرکت مخابرات و FCP‌ها بدهد. درحال حاضر جالب آنکه انحصار توزیع استانی اینترنت نیز در دست شرکت ارتباطات زیرساخت است. به عبارتی این فرآیند فعلی مثل این است‌که هم‌رک ایران به‌عنوان متولی تجارت خارجی بخواد فرآیند توزیع کالا در داخل تا رسیدن به دست تجار در استان‌ها را هم خودش انجام دهد.

کارشناسان می‌گویند این انحصار می‌تواند زمینه فساد باشد. چگونه؟ برای اینکه گل‌گداه فساد احتمالی را بگوییم لازم است بدانیم شرکت ارتباطات زیرساخت چهار قرارداد با چهار مسیر بین‌الملل برای انتقال اینترنت به ایران می‌بندد. یکی به سمت اروپا، دومی مسیر ارمنستان، سومی مسیر قطر و ظاهرا یک مسیر نیز به سمت روسیه است. کارشناسان می‌گویند کیفیت اینترنت ارمنستان و روسیه پایین‌تر از دو مسیر دیگر است. اپراتورها همه درخواست دسترسی به اینترنت خود را به این نقطه مشترک می‌دهند.

حالا اینجاست که شرکت ارتباطات زیرساخت می‌تواند بنا به اتفاقاتی، به شرکت‌های مختلف اینترنت با کیفیت متفاوت ارائه کنند. در این خصوص برخی از مشترکان نیز بعضاً می‌گویند کیفیت اینترنت تعدادی از شرکت‌های خصوصی بهتر از سایر شرکت‌هاست، به‌نظر می‌رسد احتمالاً این کیفیت متفاوت اینترنت به همین موضوع برمی‌گردد. برای مثال شرکت ارتباطات زیرساخت می‌تواند اینترنت شرکت A را از اینترنت قطر، B را از روسیه و C را از اروپا و D را از ارمنستان بدهد. پرواضح است انحصار توزیع اینترنت در دست شرکت ارتباطات زیرساخت می‌تواند زمینه تعارض منافع را در این بخش نیز ایجاد کند.

شانه خالی کردن وزیر از اجرای وظایف

اینکه چراموضوعات مهم از وزیر ارتباطات مطالبه نمی‌شود؟ کارشناسان می‌گویند متأسفانه با وجود جایگاه قانونی شورای عالی فضای مجازی، سیاستگذاری حوزه IT در ایران تکه‌تکه بوده و هیچ انسجامی بین بخش‌های مختلف وجود ندارد. برای مثال، در مصوبه شورای عالی فضای مجازی مقرر شده وزارت ارتباطات ابتدا برود – دیتاسترها و مراکز داده را سروسامان بدهد، ۲- امنیت IT را سروسامان بدهد، ۳- سرویجینگ در لایه بالا، داده‌هایی که در کشور جابه‌جا می‌شوند را سروسامان بدهد. در انتهائیز از دولت (وزارت ارتباطات) می‌خواهد اینترنت خانگی را به ۷۵ مگابیت بر ثانیه و دستگاه‌های اداری و تجاری و آموزشی را به ۱۰۰ مگابیت برثانیه برساند. به عبارتی، وزیر در جایی که باید به مصوبه ۶۶ شورای عالی فضای مجازی عمل می‌کرد و تمام خدمات دولتی را به «پنجره ملی خدمات دولت هوشمند» می‌برد، نبرده و پاسخگو نیست. اما وزیر به سراغ مصوبه ۳۲۹ می‌رود که موضوعی به شدت هم زمان بر و هم هزینه‌بر است. وقتی از ایشان پرسیده می‌شود، چرا کیفیت اینترنت پایین است می‌گوید چون فیبرنوری وجود ندارد کیفیت اینترنت ما به این شکل پایین است. اما وی توضیح نمی‌دهد که من در شرکت ارتباطات زیرساخت، اینترنت با کیفیت پایین ارائه می‌دهم و این موضوع بر ارائه اینترنت با کیفیت تاثیر منفی گذاشته است. وقتی به ایشان می‌گویند شبکه ملی اطلاعات، به آن هم پاسخ نمی‌دهد. و البته عدم اجرای شبکه ملی اطلاعات را هم معادل عدم توسعه فیبرنوری می‌داند. دلیل آن مهم است. وزیر ارتباطات یک برنامه زمان‌بری را با عنوان فیبرنوری هدف‌گذاری می‌کند تا آخر دولت کسی به سراغش نیاید و پاسخی هم به کسی ندهد.

البته کم‌کاری‌های وزیر فقط به همین‌ها خلاصه نشده. کارشناسان می‌گویند مشکل آنجایی است که وزیر ارتباطات برای خودش برنامه تعریف می‌کند، خودش نظارت می‌کند و جالب آنکه، خودش برای خودش هم دست می‌زند.

وزیر لجبازی نکند

کارشناسان می‌گویند چر و چر وزیر در مقابل مباحث فنی گارد می‌گیرد و چرانمی‌پذیرد که حرف کارشناسان منطقی است. به گفته آنان وزیر به جای ایجاد یک شبکه موازی با هزینه هنگفت، چرا این هزینه‌ها را برای امنیت شبکه، امنیت دیتا و این را به عنوان مشقو برای دستگاه‌های اجرایی برای اجرای طرح خدمات الکترونیک ارائه نمی‌دهند. به گفته آنان به نظر می‌رسد یک اراده بسیار قوی در درون وزارت ارتباطات شکل گرفته تا نگذار شبکه ملی اطلاعات شکل بگیرد. به عبارتی شبکه ملی اطلاعات یکی از مهم‌ترین ابزارهای حکمرانی کشور مورد سوه تحلیل قرار گرفته و این وزارتخانه با فرافکنی از عمل به این موضوع ممانعت می‌کند و دنبال موارد دیگری همچون موازی کاری است.

چرا راهکار سازشکارانه ۲ دولتی به سرانجام نرسید؟

مرگ تدریجی یک رویا

سیده حسنا بیروان

خبرنگار

در میانه جنایت صهیونیست‌ها در غزه، باراک اوباما، رئیس‌جمهور آمریکا در یادداشتی به تل‌آویو هشدار داد که اقدامات رژیم صهیونیستی می‌تواند «موضع فلسطینیان برای نسل‌ها بی‌انعطاف‌تر» و تلاش‌های بلندمدت برای «دستیابی به صلح و ثبات در منطقه» را تضعیف کند. نه توصیه‌های اوباما و نه درخواست‌های دیگر برای جلوگیری از قتل‌عام غیرنظامیان، نتوانسته ماشین جنگی رژیم صهیونیستی را متوقف کند تا در یک ماهگی جنگ، غزه داغدار بیش از ۱۰ هزار شهید باشد. سرنواشت جنگ نامشخص است اما تقریباً همه تحلیل‌گران در یک موضوع اتفاق نظر دارند و آن، پایان هر شکلی از صلح بین دو طرف درگیر جنگ است.

تجاوزات اخیر رژیم صهیونیستی در کنار سال‌ها ظلم و تبعیض نژادی، فلسطینیان را بیش از هر زمان دیگری به سمت راهکار مقاومت نظامی سوق داده است. از سوی دیگر تلفات سنگین نظامی و به اسارت درآمدن بیش از ۲۰۰ صهیونیست در پی حملات مقاومت، صهیونیست‌ها را نیز به سمت دیدگاه‌های رادیکال و تعیین ماجرا در میدان پیش برده است. مجموع این شرایط نشان می‌دهد که تحولات اخیر با شتاب هرچه بیشتر بر طبل مرگ طرح‌های سیاسی و به‌طور ویژه‌تر، راهکار ۲ دولتی می‌کوبد.

صلح در برابر زمین

راه‌حل دوکشوری یا ۲دولتی نخستین بار درسال ۱۹۳۷ که فلسطین هنوز زیر قیمومت بریتانیا بود، توسط کمیسیون تحقیقاتی به نام «کمیسیون سلطنتی برای فلسطین» پیشنهاد شد. سال‌ها بعد و در سال ۱۹۹۳ شکل تکوین یافته‌تری از این طرح، ارائه شد. در آن زمان بر مبنای پیشنهاد نوروژ، اسرائیل و سازمان آزادی‌بخش فلسطین در جریان گفت‌وگوهای محرمانه به توافق بر سر پیمان اسلو رسیدند. «صلح در برابر زمین» شعاری بود که مبنای این پیمان قرار گرفت. براساس توافقی که در ۲۰ اوت ۱۹۹۳ امضا شد، اسرائیل و فلسطین متعهد می‌شدند یکدیگر را به رسمیت بشناسند، تشکیلات خودگردان تشکیل شود و طرف پنج‌سال درباره موضوعاتی مثل بیت‌المقدس، آوارگان فلسطینی و شهرک‌های اسرائیلی تصمیم گرفته و به توافق نهایی برسند تا درنهایت دولت فلسطین در کرانه باختری و نوار غزه تشکیل شود. دوسال بعد و در قالب پیمان اسلو^۲ و طرف دویابر بر سر مسائلی چون تأسیس حکومت خودگردان فلسطین و محدوده اختیارات آن به توافق رسیدند. در جریان مذاکرات ۱۹۹۵ هم چنین چشم اندازی برای دستیابی به یک توافق نهایی برای حل کامل مناقشات و طرف بر مبنای قطعنامه ۲۴۲ و قطعنامه ۳۳۸ شورای امنیت ترسیم شد. تصمیماتی که هیچ‌گاه اتخاذ نشد و توافقی که هرگز نهایی نشد. منابع اختلافات اصلی طرف فلسطینی و اسرائیلی، به مسائلی چون تعیین مرزها، تعیین وضعیت بیت‌المقدس، بازگشت آوارگان و مسائل امنیتی برمی‌گشت. اسرائیل تقریباً به هیچ یک از تعهدات خود عمل نکرده بود. اساسی‌ترین تعهد عقب‌نشینی از کرانه باختری و تحویل کامل آن به فلسطینی‌ها بود تا کشورشان را تأسیس کنند. صهیونیست‌ها تنها به بخشی از تعهدات نظامی و دفاعی پایبند ماندند که منافع واقتدارشان را تأمین می‌کرد. با استفاده از این پیمان، تل‌آویو توانست شهرک‌سازی‌های خود را افزایش دهد و اقدامات مسلحانه علیه اسرائیل را کنترل کند.

پس از آن در سال ۲۰۰۰ و طی مذاکرات صلح خاورمیانه، بیل کلینتون، رئیس‌جمهور وقت آمریکا از طرفین خواست که به مسائل نهایی از جمله تعیین مرزها، وضعیت بیت‌المقدس و پناهندگان که در مذاکرات اسلو بحث درباره این مسائل به گفت‌وگوهای بعدی موکول شده بود، بپردازند. در جریان این مذاکرات فلسطینیان خواستار بازگشت مرزها به وضعیت قبل از سال ۱۹۶۷ شدند. آنها حاضر بودند به اسرائیلی‌ها حق کنترل بخش یهودی نشین در شهر قدیمی بیت‌المقدس را بدهند اما در ازای آن شناسایی «حق بازگشت برای پناهندگان فلسطینی» را مطالبه کردند. مخالفت اسرائیل با مطالبات فلسطینیان، این مذاکرات را بی‌نتیجه گذاشت تا آنکه توافق حاصل نشود. راه‌حل دوکشوری آخرین بار در کنفرانس آنابولیس ۲۰۰۷ مورد بحث قرار گرفت. مذاکرات صلح خاورمیانه دو کشور با فشار کاندولیزا رایس، وزیر امور خارجه آمریکا برگزار می‌شد. این نشست اهداف متعددی را دنبال می‌کرد که مهم‌ترین آن قبول تشکیل کشور فلسطینی در مرزهای موقت و عدم تعیین تکلیف قدس شریف تا آینده‌ای نامعلوم بود. در جریان این نشست فلسطینیان متوجه شدند تمام طرح‌های ارائه‌شده در راستای برآورده کردن خواست‌های رژیم است. پس از این نشست مذاکره‌کنندگان ارشد فلسطینی در گفت‌وگو‌هایی رسمی از شکست راه‌حل دوکشوری و لزوم توجه به راه‌حل یک کشوری سخن گفتند.

بیت‌المقدس پایتخت ابدی ماست

طرح دوکشوری راهکاری ساده‌انگارانه بود که تنها بر مبنای تقسیم جغرافیایی پیش می‌رفت. این در حالی است که تمام آنچه در سرزمین‌های اشغالی رخ داد چیزی بیشتر از یک تقسیم زمین ساده است. جمله «بیت‌المقدس پایتخت ابدی ماست» که تاکنون بارها توسط طرفین بیان شده، عمق ایدئولوژیک این درگیری‌ها را نشان می‌دهد. از ابتدای شکل‌گیری رژیم صهیونیستی تاکنون، این کشور در حال تکوین و رشد چهره مذهبی و دینی خود است. براین اساس اختلافات صهیونیست‌ها و فلسطینیان در طول سال‌ها بیشتر رنگ و بوی مذهبی به خود گرفته است. سیاست در رژیم صهیونیستی نیز به سمت راست‌گرایی افراطی که مخالف هر نوع صلحی درباره سرزمین موعود است، حرکت کرده است. در مذاکرات ۲۰۰۷ بسیاری از اعضای حزب کادیما که سابقه عضویت در حزب راست‌گرای لیکود را داشتند، نسبت به برنخ توافقی که منجر به بازگشت رژیم صهیونیستی به مرزهای قبل از جنگ چهارم ژوئن ۱۹۴۷ شود، هشدار داده و مخالفت خود را با چنین توافقاتی اعلام کرده‌اند. از سال ۲۰۰۷ به بعد تسلط راست‌گرایان افراطی بر سیاست رژیم صهیونیستی رشد فزاینده‌ای یافته، به نحوی که حزب راست‌گرای لیکود، بر حزب کارگر به عنوان نماینده احزاب چپ، سلطه یافته است. این میل به راست‌گرایی تا جایی رشد پیدا کرده است که در انتخابات اخیر حزب کارگر تنها با چهار کرسی به مجلس راه پیدا کرد. این روند با تشکیل دولت اخیر نتانیا‌هو که ماحصل ائتلاف با راست‌گراهای افراطی است، به بالاترین سطح خود رسیده است. تسلط فزاینده راست‌گرایان افراطی بر سیاست‌های رژیم صهیونیستی از یک سو، پیشروی نظامی و رشد روزافزون شهرک‌سازی‌های صهیونیست‌ها از سوی دیگر بیش از هرچیزی این طرح مبتنی بر مصالحه را به کام مرگ کشانده است. لس‌آنجلس تأیید در گزارشی با عنوان «راه‌حل ۲ دولتی را فراموش کنید» افزایش شهرک‌سازی‌های صهیونیست و همچنین میزان تسلط اسرائیل بر سرزمین فلسطین را عاملی می‌داند که بازگشت را عملاً برای هر دو طرف غیرممکن کرده است. سازمان آزادی‌بخش فلسطین نیز در گزارشی، جمعیت شهرک‌نشینان اشغالگر در کرانه باختری و قدس شرقی را «بیش از ۷۵۰ هزارنفر» برآورد کرده است. این هفت برابر جمعیت آنها در سال ۱۹۹۳ –هنگامی که معاهده اسلو امضا شد– است. بسیاری از اعضای این شهرک‌ها مسلح هستند و حضور در این شهرک‌ها را فرضیه دینی خود می‌دانند و «بعید است که دواطلبانه از سرزمینی که اعلام کرده‌اند خانه خدادادی آنهاست، بروند.» کاهش چشم‌گیر تمایل به صلح، عملاً خواسته جامعه صهیونیستی است. موسسه دموکراسی اسرائیل در گزارشی نوشته که «۷۳ درصد جوانان اسرائیلی» خود را طرفدار حزب راست می‌دانند و با سیاست‌های آنها و عدم مصالحه موافق‌ترند تا طرح‌های مسالمت‌آمیز احزاب چپ. پس از معاهده اسلو، طرح‌های مبتنی بر صلح اعتبار خود را برای فلسطینیان از دست دادند. در سال‌های بعد از معاهده اسلو ضربه اقتصادی شدیدی بر اقتصاد کشاورزی فلسطین وارد شد. با افزایش سرعت و مساحت شهرک‌سازی یهودیان، فلسطینیان زمین‌های کشاورزی خود را از دست دادند و مجبور شدند با بهایی کم روی زمین‌های یهودیان کار کنند. سازمان ملل در گزارشی در این باره نوشت که «بیش از ۹۰ درصد کارخانه‌ها در فلسطین تعطیل شدند.» فشار اقتصادی از جمله نخستین دلایلی بود که فلسطینیان را به گریز از طرح‌های صلح سوق داد و آنها را به سمت گروه‌های مقاومت نظیر حماس و جهاد اسلامی هدایت کرد. اندیشه مقاومت، به تنها راه‌حل برای فلسطینیان تبدیل شده است. بر مبنای نظرسنجی موسسه گالوپ ۸۰ درصد جوانان فلسطینی معتقدند ممکن نیست صلحی دائمی بین آنها و کسانی که سرزمین‌شان را غصب کرده‌اند رخ بدهد. موضع جوانان و مردم فلسطینی در برابر عملیات طوفان الاقصی نیز به خوبی بیانگر همین اندیشه است. افزایش شهرک‌سازی‌های یهود علاوه‌بر مشکلات اقتصادی همچون رنگ‌خطری برای فلسطینیان عمل می‌کند و این پیام را مخابره می‌کند که صهیونیست‌ها قصد عقب‌نشینی ندارند.

بحران مشروعیت

مهم‌ترین مساله‌ای که از ابتدای پیشنهاد طرح ۲دولتی گریبان‌گیر آن بود، مساله به رسمیت شناختن موجودیتی غیر مشروع به نام رژیم صهیونیستی بود. این امر برای هزاران عرب فلسطینی که در وضعیت بلا تکلیف و مانند آوارگان زندگی می‌کنند، سخت‌تر از سایر کشورهای اسلامی است. اسلاوی ژویچک، فیلسوف و اندیشمند، در یادداشتی که اخیراً منتشر کرده با چند پرسش وضعیت فلسطینیان را به خوبی تشریح کرده است: «آنها که هستند؟» و «چه نسبتی با کشوری که اکنون سرزمین آنها را اشغال و مدیریت می‌کند دارند؟» پرواضح است آنچه در همه این سال‌ها تغییر نکرده دیدگاه فلسطینیان به غاصبان سرزمین‌شان است. رژیم صهیونیستی طی این سال‌ها و در قالب طرح ۲دولتی و برنامه‌های بسیار دیگر برای پذیرش موجودیت اسرائیل تلاش کرد. علی‌رغم عادی‌سازی‌ها و برقراری روابط کشور‌های بسیاری در منطقه با اسرائیل، افکار عمومی در جهان اسلام هرگز بنا نیست چنین موجودیتی را بپذیرد. بر مبنای نظرسنجی‌ای که اخیراً آکونومیست منتشر کرده، تنها دو درصد جوانان عربستان موافق عادی‌سازی روابط با اسرائیل هستند. همچنین موج اعتراضات اخیر در کشورهای اسلامی نسبت به برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی تأییدکننده این امر است که پذیرش اسرائیل برای مسلمانان، امری سخت و حتی ناممکن است؛ حتی اگر دولت‌های منطقه به عادی‌سازی روابط با این رژیم ن‌ب‌دهند.

فرهنگ‌یگان

اقتصاد

تقویم

چهارشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۲

وبگاه

شماره ۲۰۰۴

وبگاه

WWW.FDN.IR

وبگاه

FARHIKHTEGADAILY

ادامه از صفحه ۱۴

۱۵

